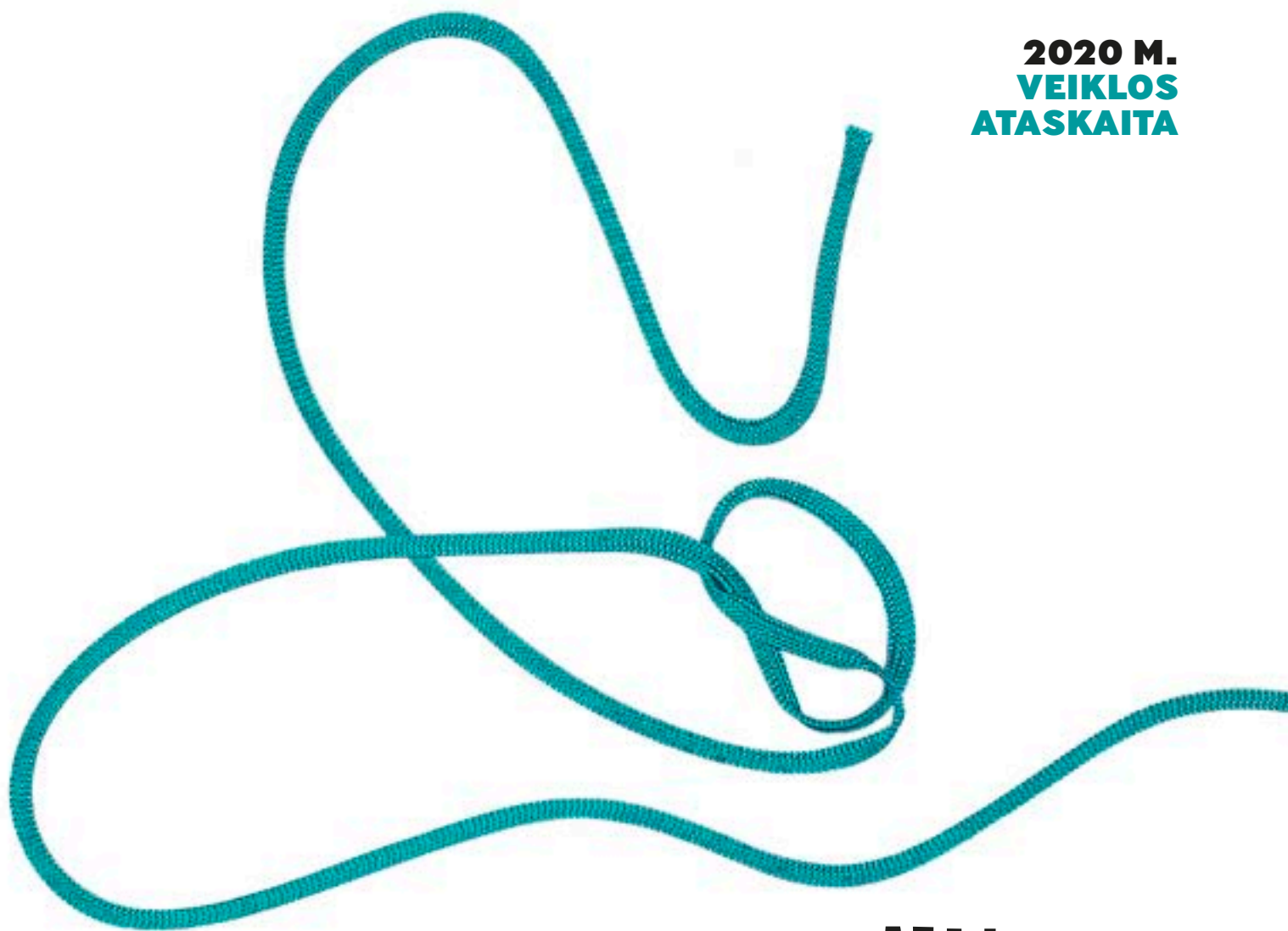

KRIZĖS SPRENDIMAI

**2020 M.
VEIKLOS
ATASKAITA**

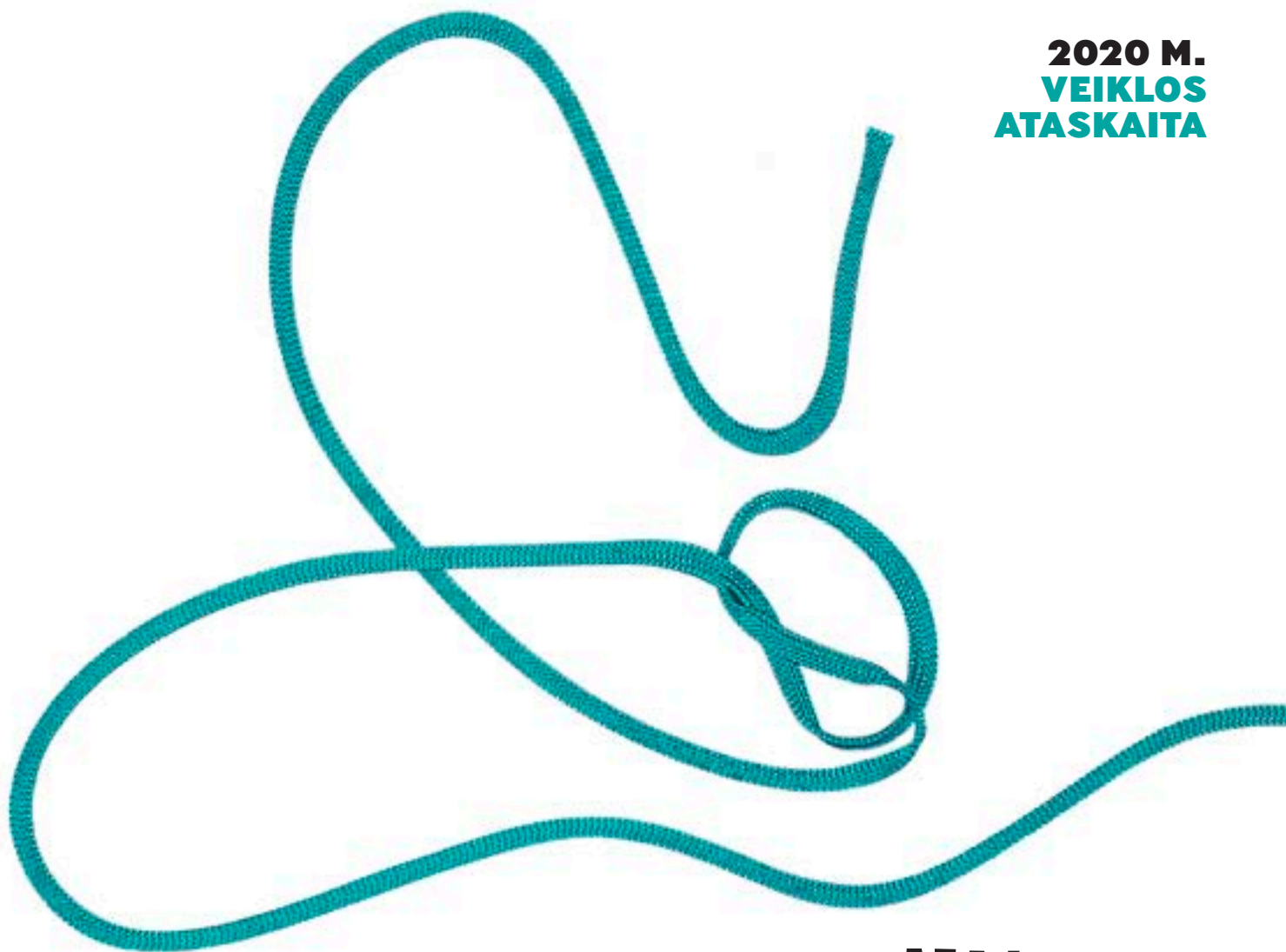
**Europos
investicijų
bankas**

ES bankas

EUROPOS INVESTICIJŲ BANKAS

KRIZĖS SPRENDIMAI

**2020 M.
VEIKLOS
ATASKAITA**

**Europos
investicijų
bankas**

ES bankas

Europos investicijų banko 2020 m. veiklos ataskaita

© Europos investicijų bankas, 2021

98-100 boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Visos teisės saugomos.

Visus klausimus apie teises ir licencijas siųsti adresu publications@eib.org

Daugiau informacijos apie EIB veiklą rasite mūsų interneto svetainėje www.eib.org

Be to, galite kreiptis info@eib.org. Gaukite mūsų el. naujienlaiškį: www.eib.org/sign-up

Išleido Europos investicijų bankas.

Spausdinta ant *Munken Polar, bouffant 1.13*, FSC® *Mix blanc* popieriaus.

EIB naudoja Miškų valdymo tarybos (*Forest Stewardship Council – FSC*) patvirtintą popierių. Nes jį pagamino medžius mylintys žmonės.

FSC skatina nekenkiantį aplinkai, socialiai atsakingą ir ekonomiškai efektyvų pasaulio miškų valdymą.

Visi žinome, kad skaitymas mums naudingas. Jis naudingas ir mūsų planetai – jeigu skaitome ant tinkamo popieriaus atspausdintą tekstą.

TRUMPAI APIE ŠIĄ ATASKAITĄ

Atgaivinti COVID-19 poveikį patyrusią ekonomiką yra neatidėliotinas uždavinys, bet atsigavusi ekonomika turi būti žalia, o atkūrimo priemonės – nekenkti besivystančių šalių žmonėms. **ŠIOJE ATASKAITOJE PARODOMA, KOKIŲ PRIEMONIŲ ĖMĖSI EUROPOS INVESTICIJŲ BANKAS EKSTREMALIOJE COVID-19 KRIZĖS SITUACIJOJE 2020 M., TAIP PAT PRISTATOMOS INVESTICIJOS Į KLIMATO IR APLINKOS APSAUGĄ BEI EKONOMIKOS VYSTYMĄ, PADĖSIANČIOS BANKUI BŪTI TVARAUS GRĮŽIMO Į EKONOMIKOS AUGIMO KELIĄ VAROMĄJA JĖGA.**

PAGRINDINĘ ATASKAITOS DALĮ SUDARO TRYS TEMINIAI SKYRIAI, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama tam tikriems Banko sprendimams dėl COVID-19 krizės, klimato ir aplinkos būklės blogėjimo ir tvaraus vystymosi poreikio. Šie „sprendimų“ skyriai pradedami Banko atstovų – vadovaujančiųjų darbuotojų, pasakojimais, kaip EIB reagavo į krizių metus ir dėjo pagrindus būsimoms inovacijoms ir ekonomikos augimui. Toliau pasakojamos istorijos nušviečia Banko veiklą inovacijų, infrastruktūros, MVĮ, klimato ir aplinkos apsaugos srityse Europos Sąjungoje (ES) ir už jos ribų.

LIKUSIOJE ATASKAITOS DALYJE PATEIKIAMAS ŠIŲ SPRENDIMŲ KONTEKSTAS. Pradedama strategines idėjas pristatančia pirmininko kalba pratarmėje, toliau aptariami Banko skolinimo ir skolinimosi duomenys ir baigiama kitų metų veiklos gairių, įtvirtintų Grupės veiklos plane, apžvalga.

ATASKAITOJE PASAKOJAMA APIE FINANSŲ INSTITUCIJĄ, KURI VISAIS LYGMENIMIS – NUO PARAMOS TEIKIANT MIKROKREDITUS IKI DAUGIAŠALIŲ PLĖTROS PROGRAMŲ – DALYVAUJA IEŠKANT APLINK MUS KYLANČIŲ KRIZIŲ SPRENDIMŲ.

TURINYS

- 3 TRUMPAI APIE ŠIĄ ATASKAITĄ**
- 6 PRATARMĖ** | RODYMAS, KAD EUROPA ĮSIPAREIGOJIMUS VYKDO
- 8 2020 M. SVARBIAUSI RODIKLIAI** | DUOMENYS APIE SKOLINIMĄ IR POVEIKĮ
- 10 EIB JŪSŲ ŠALYJE** | SKOLINIMAS PAGAL ŠALIS
- 12 ESIF JŪSŲ ŠALYJE** | EUROPOS STRATEGINIŲ INVESTICIJŲ FONDO (ESIF) VEIKLA PAGAL ŠALIS
- 14 EIB JŪSŲ PASAULYJE** | SKOLINIMAS UŽ EUROPOS SĄJUNGOS RIBŲ
- 16 KOVOS SU COVID SPRENDIMAI** | EIB IMASI PRIEMONIŲ PRIEŠ PANDEMIJĄ
 - 18 GREITAS ATSAKAS: VISOS EUROPOS GARANTIJŲ FONDAS
 - 20 GYDYTI, TESTUOTI, SKIEPYTI:
PAGRINDINĖS INVESTICIJOS Į COVID-19 VAKINAS, GYDymo IR DIAGNOSTIKOS SPRENDIMUS
 - 24 „DIEVO DOVANA, NUOSTABUS DALYKAS“: PARAMA MAŽOSIOMS ITALIJOS ĮMONĖMS DĖL COVID-19
 - 26 GELBĖJIMO RATAS ŠIAURĖS ISPANIJAI: PARAMA MAŽOSIOMS ISPANIJOS ĮMONĖMS DĖL COVID-19
 - 28 GRĮŽIMAS PRIE PAGRINDINIŲ DALYKŲ: INVESTICIJOS Į VENGRIJOS IR ČEKIJOS SVEIKATOS SEKTORIŲ
- 30 KLIMATO SRITIES SPRENDIMAI** | MŪSŲ EKSPERTAI VERTINA KLIMATO KAITOS IŠŠŪKĮ
 - 32 PLANAS PLANETA: KLIMATO BANKO PLANAS
 - 34 KAI NEPUČIA VĖJAS: ŠVEDIJOS NOVATORIŠKOS BATERIJOS NAMAMS IR AUTOMOBILIAMS
 - 36 KĄ MONTHY PYTHON PAMIRŠO APIE LUBINUS: ŽIEDINĖS BIOEKONOMIKOS FONDAS
 - 37 TVARUMAS KOSMOSE:
KLIMATO KAITOS DUOMENYS IR NAUJOJO KOSMOSO TECHNOLOGIJA ITALIJOJE
 - 38 ŽALIASIS ŽIEDINIS PLIENAS: PLIENO DEKARBONIZACIJA IR BIOKURAS BELGIJOJE
 - 40 PASLAPTYS, KURIAS REIKIA ATSKLEISTI:
KLIMATO KAITOS IR GAIVALINIŲ NELAIMIŲ TYRIMAI GRAIKIJOJE
 - 42 PLANAS GYVENIMUI: KITA MIESTO PLANAVIMO FILOSOFIJA BARSELONOJE
 - 43 ŽALIASIS KURSAS VYKDOMAS: IMPULSAS ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKAI LENKIJOJE
- 44 VYSTYMO SI SPRENDIMAI** | PASAULINIS POŽIŪRIS
 - 46 GREITAS PALENGVĖJIMAS: KOVA SU COVID-19 MAROKO SVEIKATOS SISTEMOJE
 - 49 JAUNIMO SVAJONIŲ IŠSAUGOJIMAS: MAROKO IR TUNISO KLASĖSE IR AUDITORIJOSE
 - 50 SOLIDARUMAS DĖL VAKCINOS: COVID-19 VAKCINA IR AFRIKOS ŠALIMS
 - 53 KITA INFEKcinĖ GRĖSMĖ: TUBERKULIOZĖS VAKCINA BESIVYSTANČIOMS ŠALIMS
 - 55 SAKARTVELO SŪRIS SU ŠVEICARIJOS PRIESKONIU: ES FINANSAVIMAS RYTINEI KAIMYNEI
 - 56 SKAITMENINĖ KARTA: TECHNOLOGIJOS KEIČIA SERBIJOS MOKYKLAS
- 58 SVARBIAUSI SKOLINIMOSI RODIKLIAI**
- 60 VALDYMAS IR GRUPĖS VEIKLOS PLANAS**
- 62 KAS TOLIAU?** | KO EIB VADOVAI TIKISI SAVO SEKTORIUOSE AR RINKOSE 2021 M.

PRATARMĖ

ĮRODYMAS, KAD EUROPA ĮSIPAREIGOJIMUS VYKDO

Susidūręs su neatidėliotinai spręstiniu COVID-19 pandemijos iššūkiu, Europos investicijų bankas ėmėsi ryžtingų veiksmų, kad apsaugotų darbo vietas, paremtų nuo krizės nukentėjusius verslo sektorius ir padėtų įveikti didžiausius ekonominius sukrėtimus. Vykdydami šią veiklą ne mažiau dėmesio skyrėme ilgalaikiai kovai su klimato kaitos grėsme. Panaudojome savo patirtį ir žinias, kad klimato politikos tikslai būtų įtraukti į apsisaugojimo nuo pandemijos tinklą. Visi suinteresuoti ne tik atkurti ekonomiką. EIB padedant, Europa ir pasaulis gali pasiekti daugiau.

2020 m. kovojome su pačiu COVID-19 virusu, investuodami į įmones, tiriančias testus, vaistus ir vakcinas, tarp jų ir į Vokietijos bendrovę *BioNTech*, pagaminusią pirmąją patvirtintą vakciną. Teikėme finansinę paramą sveikatos sistemoms visose Europos Sąjungos šalyse ir pagrindinių technologijų, kurios sutrumpintų pandemiją, kūrimui. Nors jau buvo rengiamas visos Europos garantijų fondas, ligos poveikiui ekonomikai priešinosiems priimdami daug skubių priemonių, kad ūkis, ypač mažosios įmonės, kuo skubiau gautų lėšų.

Priešingai nei ankstesni sukrėtimai, ši krizė kilo realiojoje ekonomikoje, o ne finansų ar nepriklausomuose sektoriuose. Milijonai visiškai mokių įmonių dėl karantino staiga susidūrė su likvidumo problema. Remdamas investicijas į realiąją ekonomiką, visos Europos garantijų fondas jau padeda užtikrinti, kad gerai dirbančios įmonės (ir darbo vietos jose) būtų apsaugotos ir kad jų problemos nepereitų į bankų sektorių, o po to – ir į viešojo sektoriaus balansus.

Kaip didžiausias pasaulyje ilgalaikis daugiašalis emitentas ir skolintojas, visa tai darėme, atsižvelgdami į tai, kokį poveikį mūsų investicijos turės uždaviniams, kuriuos reikės spręsti po COVID-19 krizės. Ir visuomet turėjome galvoje pasaulinę perspektyvą. Mūsų investicijos yra tvarios, nekenkia gamtai ir padeda kovoti su pandemija net kai dedame pagrindus lemiamam kovos su klimato kaita dešimtmečiui. Bendradarbiavome su kitais daugiašaliais bankais ir investuotojais, siekdami užtikrinti, kad sprendimais dėl COVID-19 būtų pasidalyta ir su besivystančiomis šalimis, bei patvirtinome 400 mln. EUR vertės sandorį su COVAX – pasauline iniciatyva, skatinančia vienodas galimybes pasiskiepyti besivystančiose šalyse. Tai mūsų moralinė atsakomybė ir svarus indėlis siekiant JT darnaus vystymosi tikslų.

Vystymosi srityje norą kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą taip pat turime derinti su rimtu požiūriu į investicijas į klimato apsaugą. Juk mūsų ES klimato apsaugos politika savaime nesustabdys visuotinio atšilimo, nes 90 proc. išmetamųjų teršalų susidaro už Europos Sąjungos ribų. Jei, pavyzdžiui, augantis energijos poreikis Afrikoje bus sprendžiamas naudojant anglimis ir dujomis kūrenamas elektrines, mūsų klimato politikos užmojai taip pat virs dūmais.

Teisingas investicijų paskirstymas nėra tik pasaulio šiaurės ir pietų klausimas. Pastaraisiais metais Europos Sąjungoje sulėtėjo regioninė konvergencija, ypač tarp miesto ir kaimo vietovių. Turime užtikrinti, kad COVID-19 nepadidintų šios atskirties. Kaip ir kovoje su COVID-19 ir klimato kaita, sanglaudos investicijomis siekiame greitos ekonominės naudos ir ilgalaikio tvarumo. „Teisingas perėjimas“, skatinantis regionus atsiriboti nuo aplinką teršiančių pramonės šakų, taip pat turi absoliučią rinkos prasmę. Pažvelkite į Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) – Investicijų plano Europai finansinio ramsčio veiklą. 2020 m. jis sėkmingai užbaigė penkerių metų darbą finansuodamas daugiau kaip 500 mlrd. EUR remiamų investicijų. ESIF veikia vadovaudamasis rinkos dėsniais, tačiau penkios didžiausios EIB paskolų su ESIF garantija gavėjos, vertinant pagal BVP, yra Estija, Graikija, Bulgarija, Portugalija ir Latvija. Ketrios iš dešimties EIB vykdomų ESIF operacijų

„ EIB yra pirmas daugiašalis plėtros bankas, neleidantis pinigų – nė euro – niekam, kas galėtų turėti neigiamą poveikį aplinkai. „

vykdomos sanglaudos šalyse. Kai mūsų parama suteikė galimybę, sanglaudos regionai reagavo parengdami remtinus projektus. ESIF sutelkė investicijas visoje Europoje, kurios antraip būtų buvusios pernelyg rizikingos. Jo veikla rodo, kaip remti privačiojo sektoriaus investicijas, išleidžiant palyginti nedaug viešojo sektoriaus lėšų. Tai svarbu teisingam perėjimui ir yra vertinga patirtis, kurią reikia panaudoti įgyvendinant Europos Sąjungos skatinimo programą dėl COVID-19 – „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę“.

2020 m. Banko dėmesys lemiamam klimato dešimtmečiui nesusvyravo. Klimato banko veiksmų plane, kurį valdyba patvirtino lapkričio mėn., nustatyti kompleksiniai darbo klimato srityje 2021–2025 m. parametrai. Šiame novatoriškame dokumente pabrėžiamas mūsų įsipareigojimas visą darbą derinti su Paryžiaus susitarimu. Dabar EIB yra pirmas daugiašalis plėtros bankas, neleidantis pinigų – nė euro – niekam, kas galėtų turėti neigiamą poveikį aplinkai. EIB yra ES klimato bankas, todėl didžiausia šios veiklos ataskaitos dalis iliustruoja mūsų darbą kovojant su visuotiniu atšilimu.

Mūsų kovos su klimato kaita pagrindas – inovacijos. Negalime pasikliauti dabartiniais verslo modeliais siekdami masiškai sumažinti išmetamųjų teršalų kieki, būtiną Paryžiaus susitarimo tikslams pasiekti. Turime smarkiai padidinti esamų atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo technologijų naudojimą, taip pat kurti naujas klimato srities technologijas. Bet koks ekonomikos nuosmukis trukdo investicijoms į naujas technologijas – tuomet jos laikomos rizikingomis ir ne svarbiausiomis. Blogesnio laiko inovacijų nuosmukiui būti negali. Europai ir pasauliui dabar labiausiai reikia to, ką duoda technologijos: įprasto verslo sutrikdymo ir spartesnio eksponentinio augimo.

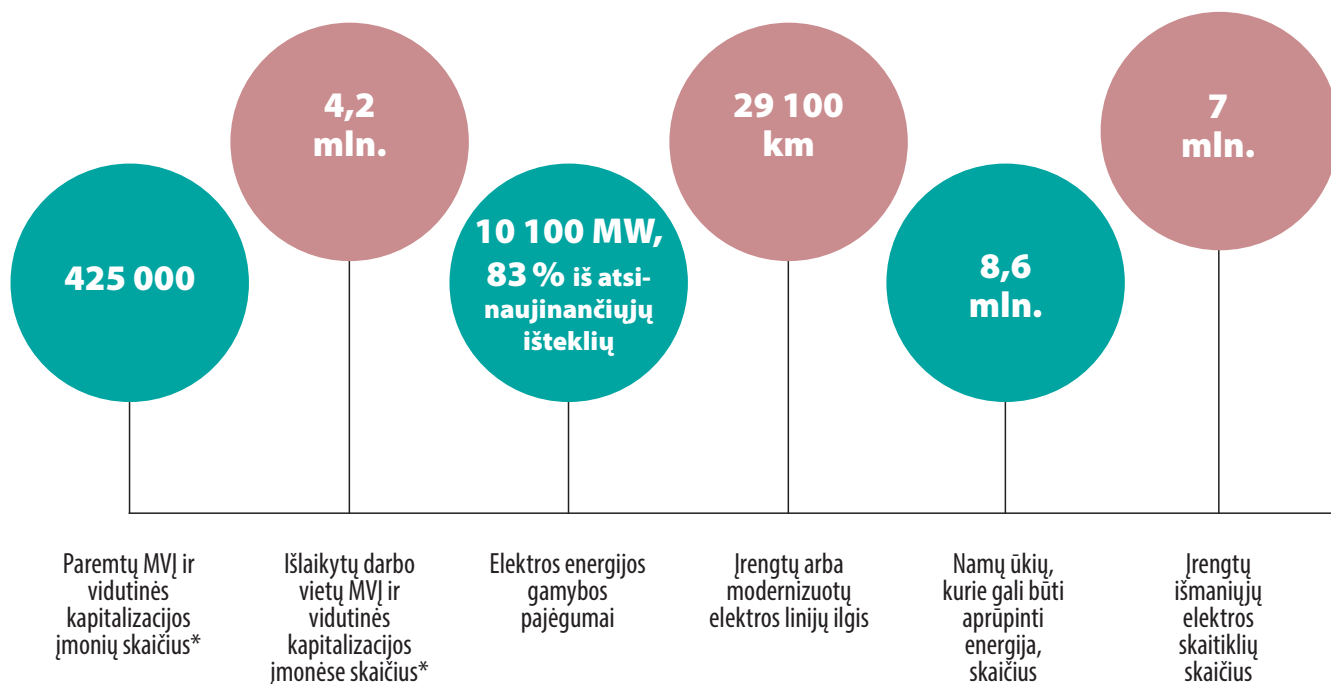
EIB taip pat stengiasi, kad investicijos į inovacijas nemažėtų. Suteikdami ilgalaikį finansavimą ir mažindami investavimo riziką, skatiname labiau nuspėjamą rinkos aplinką naujoms, tvarioms technologijoms. Savo sėkmės nematuojame pagal pinigų sumą, kurią skoliname. Siekiame poveikio, indėlio į struktūrinius pokyčius, būtinus Europos ekonomikai, ir paprastų žmonių gerovės bei saugumo visame pasaulyje didėjimo. Europos investicijų bankas yra įrodymas, kad Europa įsipareigojimus vykdo.

Werner Hoyer

2020 M. SVARBIAUSI RODIKLIAI

EIB poveikis

*Išlaikytų darbo vietų MVĮ skaičius rodo, kiek darbuotojų dirba MVĮ arba vidutinės kapitalizacijos įmonėse, gavusiose EIB finansavimą 2020 m. ir kiek darbuotojų dirba MVĮ, gavusiose EIF finansavimą nuo 2019 m. spalio iki 2020 m. rugsėjo mėn.

Europos investicijų fondo (EIF), EIB grupės nario, specializacija – rizikos finansai, skirti labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms remti, taip pat augimui ir inovacijoms skatinti visoje Europoje. Jis teikia finansinę paramą ir ekspertinę pagalbą perspektyvioms, tvarioms investavimo ir garantijų operacijoms. EIF akcininkai yra EIB, Europos Komisija, viešieji ir privatieji bankai ir finansų įstaigos.

EUROPOS INVESTICIJŲ FONDAS VEIKLA 2020 M.

PASIRAŠYTA SUTARČIŲ

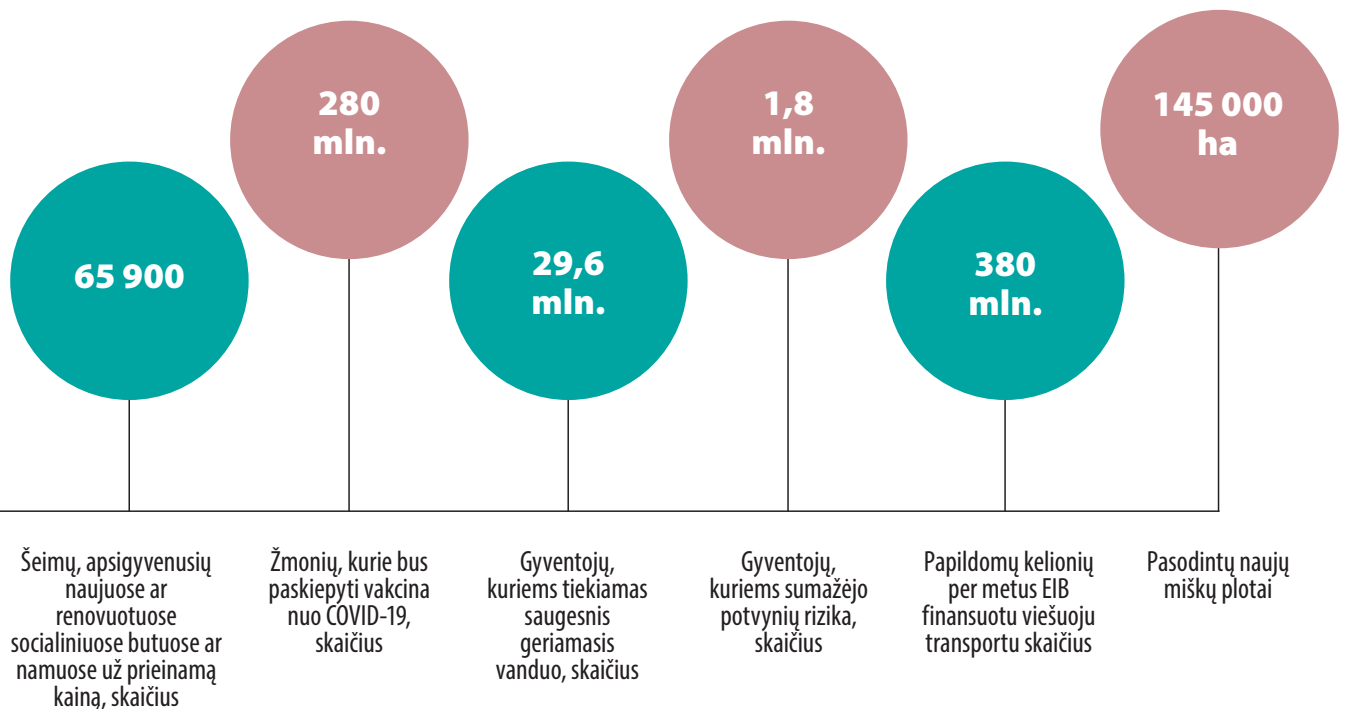
Nuosavas kapitalas
Garantijos
Mikrofinansavimas

12,9 mlrd. EUR

3,6 mlrd. EUR

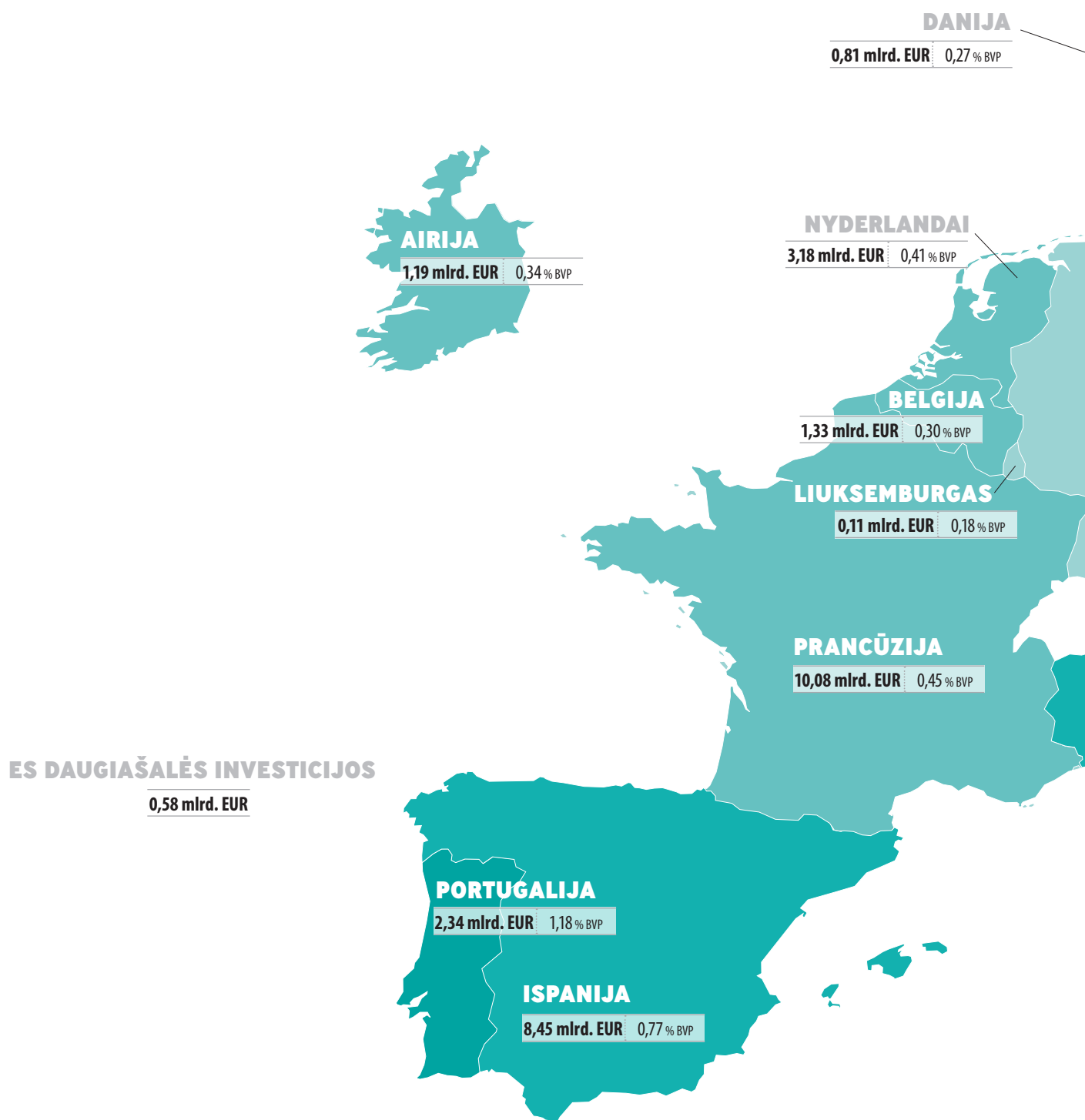
9,1 mlrd. EUR

0,2 mlrd. EUR

Skaičiai rodo 2020 m. pirmą kartą pasirašytų finansuojamų naujų operacijų tikėtinus rezultatus pagal šiame etape turimus duomenis. Visi duomenys neaudituoti ir tik preliminarūs.

EIB GRUPĖS INVESTICIJOS JŪSŲ ŠALYJE

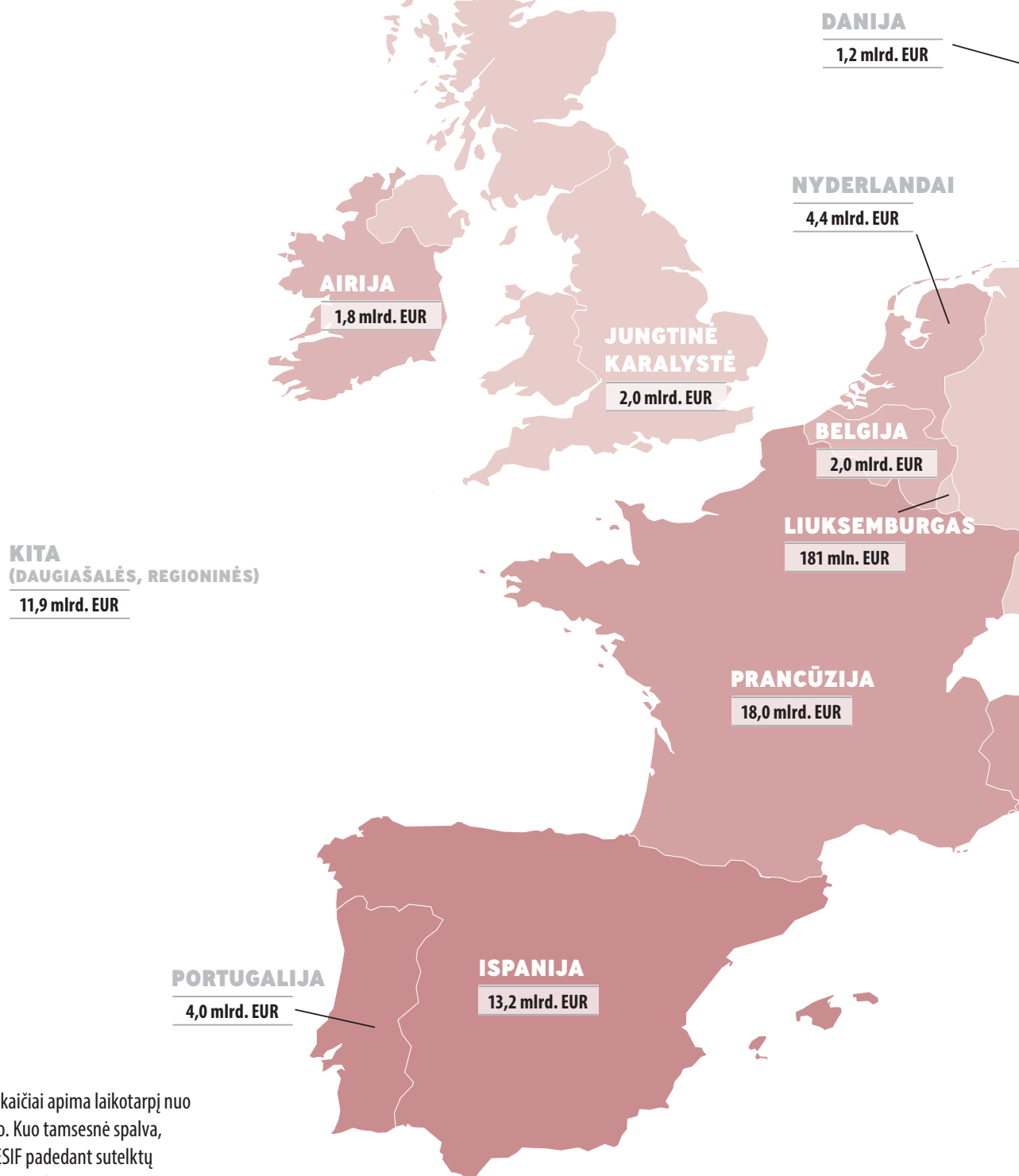

Kuo tamsesnė spalva, tuo didesnė investicijų suma, palyginti su BVP.

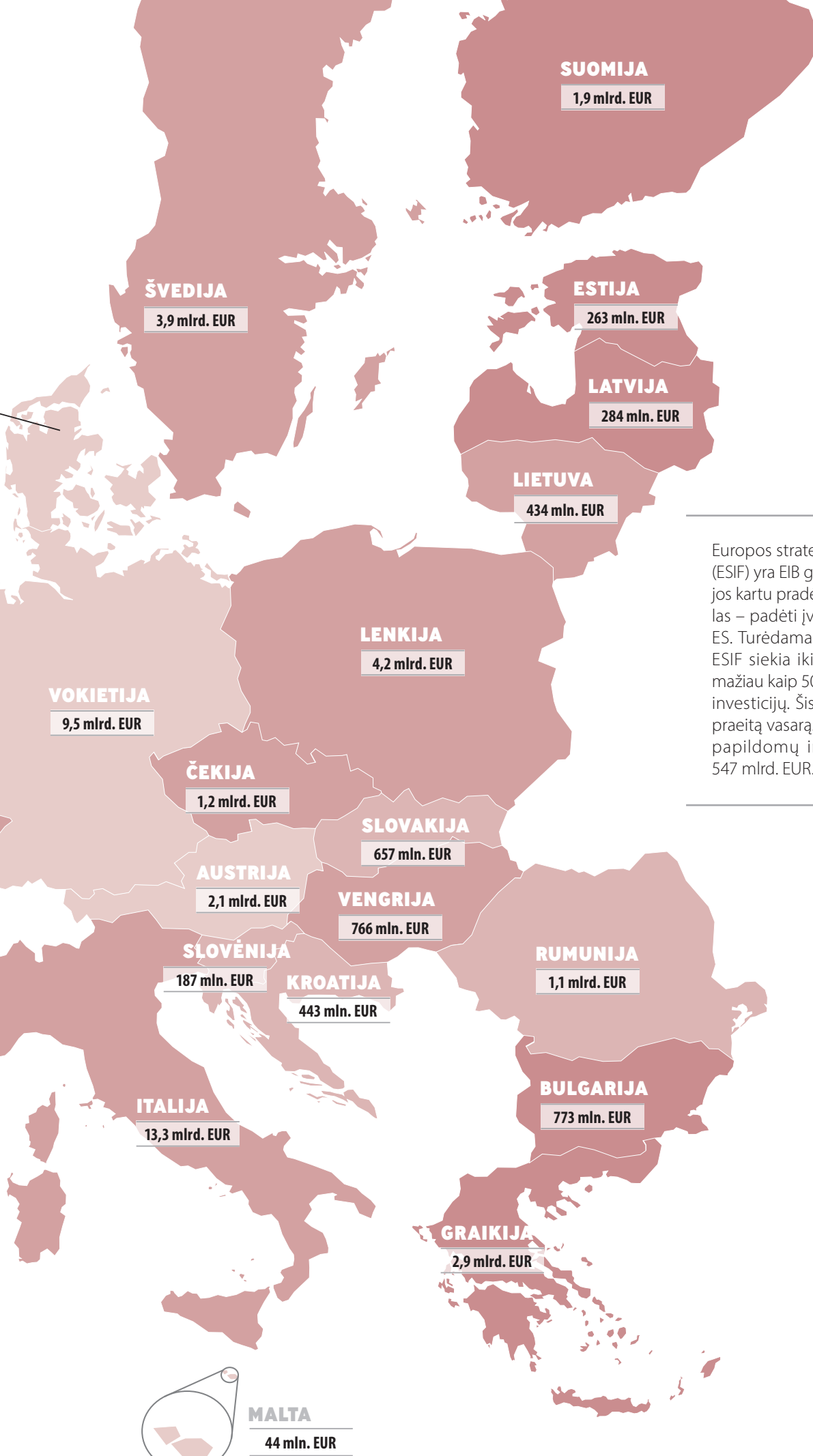

ESIF INVESTICIJOS JŪSŲ ŠALYJE

(IKI 2020 M. GRUODŽIO 31 D.)

Visi pateikti skaičiai apima laikotarpį nuo ESIF įsteigimo. Kuo tamsesnė spalva, tuo didesnė ESIF padedant sutelktų investicijų suma, palyginti su BVP (pagal patvirtintas sutartis).

Europos strateginių investicijų fondas (ESIF) yra EIB grupės ir Europos Komisijos kartu pradėta iniciatyva, kurios tikslas – padėti įveikti investicijų atotrūkį ES. Turėdamas ES biudžeto garantiją ESIF siekia iki 2020 m. pritraukti ne mažiau kaip 500 mlrd. EUR papildomų investicijų. Šis tikslas buvo pasiektas praeitą vasarą. 2020 m. gruodžio 31 d. papildomų investicijų suma siekė 547 mlrd. EUR.

EIB INVESTICIJOS JŪSŲ PASAULYJE

PLĖTROS ŠALYS IR
ELPA 1,26 mlrd. EUR

RYTINĖS
KAIMYNĖS
1,34 mlrd. EUR

JUNGTINĖ KARALYSTĖ
387 mln. EUR

PIETINĖS
KAIMYNĖS
3,51 mlrd. EUR

AKR, UŠT IR PIETŲ
AFRIKA 2,26 mlrd. EUR

**AZIJA, VIDURINĖ AZIJA IR
LOTYNŲ AMERIKA 1,47 mlrd. EUR**

ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija
AKR: Afrika, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regionas
UŠT: užjūrio šalys ir teritorijos

Europos investicijų bankas nepatvirtina, nepriima ir nevertina jokios šiame žemėlapyje nurodytos teritorijos, ribų, spalvų, pavadinimų ar informacijos teisinio statuso.
2011 m. lapkričio mėn. ES nustačius sankcijas Sirijai, EIB sustabdė skolinimo ir konsultacinę veiklą šioje šalyje. Tačiau EIB yra vienas iš svarbiausių ES ir JT bendrai vadovaujamos donorų grupės narių, stebinčių situaciją Sirijoje.

EIB IMASI PRIEMONIŲ PRIEŠ PANDEMIJĄ

Į šią pandemiją reikia pasižiūrėti iš įvairių pusių. Labai svarbu, kad šalis aprūpintume priemonėmis ir įranga sergantiems pacientams gydyti, taip pat užtikrintume galimybę tiksliai ir greitai nustatyti užsikrėtusius asmenis. Vakcina ilgai suteikia geriausią apsaugą, tačiau vis dar nėra tenkinamas didžiulis poreikis turėti didesnę gydymo variantų pasirinkimą ir pagerinti padėtį labiausiai paveiktų šalių ligoninėse.

Felicitas Riedl, EIB Projektų direktorato Gyvybės mokslų skyriaus vadovė

EIB, kurio tiesioginių investicijų į nuosavą kapitalą portfelis gyvybės mokslų srityje sudaro 1,5 mlrd. EUR ir kuris remia daugiau kaip 60 itin inovatyvių Europos biotechnologijų ir medicinos technologijų įmonių, yra didžiausias šios srities finansuotojas Europoje. Kai pandemija pasiekė Europą ir prasidėjo karantinas, dabartiniame savo tinkle, kuriame atsirado daug su COVID-19 susijusių projektų, sparčiai užmezgėme kontaktus su tokiomis pirmaujančiomis institucijomis, kaip antai Pasaulio sveikatos organizacija, Gatesų fondu ir fondu *Wellcome Trust* ir naujomis iniciatyvomis vakcinų, gydymo ir diagnostikos priemonių srityse. Galime didžiuotis, kad parėmėme *BioNTech*, COVID-19 vakcinų kūrimo lyderę pasaulyje, ir *CureVac*, dar vieną perspektyvią vakcinų kūrėją, taip pat kovos su COVID-19 srityje dirbančias bendroves Prancūzijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje.

Yu Zhang, EIB Operacijų direktorato Gyvybės mokslų ir biotechnologijų skyriaus vadovas

COVID-19 išbando šalių, regionų, miestų ir bendruomenių atsparumą. Turime išlikti dėmesingi sanglaudos problemoms ir užkirsti kelią nelygybės didėjimui. Greitai parengėme paramos planą, kad padėtume tenkinti skubiausių regionų ir savivaldybių finansavimo poreikius. Pripažindami svarbų miestų ir regionų vaidmenį švelninant pandemijos padarinius, nustatėme išskirtines priemones, kurios leistų greičiau patvirtinti ir išmokėti naujas paskolas ir sudaryti sąlygas lanksčiau naudoti arba padidinti jau suteiktas paskolas. Mūsų patariamąsios grupės sutelkė pastangas padėti šalims ir regionams programuoti ir optimizuoti su COVID-19 susijusias išlaidas.

Leonard Reinard, Projektų direktorato Regioninės plėtros skyriaus vadovas

COVID-19 buvo daugelio sparčiai augančių Europos įmonių išgyvenimo testas, tiesiogiai paveikęs jų verslo modelius arba galimybes gauti trečiųjų šalių finansavimą. Turėjome greitai perjungti pavaras. Mūsų strategija buvo paprasta ir veiksminga: pirmiausia skubiai suteikti didelę paramą biotechnologijų ir gyvybės mokslų bendrovėms, dirbančioms kovos su COVID-19 srityje, o tada remti inovacijas, kuriomis didinamas valstybių narių ekonomikos atsparumas. Jau pirmąjį pusmetį mums pavyko patrigubinti savo tiesioginį rizikos ir skolos finansavimą biotechnologijų ir gyvybės mokslų įmonėms. Rėmėme įmones, diegiančias skaitmenines kontaktų atsekimo, atsiskaitymų mobiliuoju telefonu ir verslo modelių skaitmeninimo inovacijas. Džiaugiamės, kad sugebėjome užtikrinti pakankamą valstybių narių paramą, leidusią netgi padidinti investicijas į inovatyvias įmones dirbtinio intelekto, ketvirtosios pramonės revoliucijos, biotechnologijų, gyvybės mokslų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse.

Hristo Stoykov, EIB Operacijų direktorato Verslo plėtros finansavimo ir rizikos kapitalo paskolų skyriaus vadovas

Didžiuojamės, kad suteikėme paramą *BioNTech*, sukūrusiai pirmą COVID-19 vakciną rinkoje. Tai pavyko dėl mūsų sveikatos ekspertų atsidavimo. Per krizę jie dirbo dieną naktį siekdami atrinkti geriausius vakcinos kūrėjus iš daugybės kandidatų. Remiame ir keletą kitų vakcinos ir vaistų gamintojų ir jau matome daug žadančių rezultatų.

Christopher Hurst, EIB Projektų direktorato generalinis direktorius

COVID-19 krizė daro didelį poveikį ES ekonomikai ir šalims, kuriose EIB veikia už Europos Sąjungos ribų. EIB greitai reagavo į partnerių likvidumo poreikius. Krizei plečiantis, likvidumas nėra vienintelis klausimas, kurį turime spręsti. Krizė skatina struktūrinius pokyčius ir pareikalaus daug ką iš esmės permąstyti, turint galvoje svarbiausius žodžius „išmanus“, „žalias“ ir „tvarus“. Norint prisitaikyti prie naujos kasdienybės, reikia investicijų, todėl parama investicijų finansavimui, restruktūrizavimui ir pertvarkymui taps dar svarbesnė nei likvidumo problemos sprendimas.

Debora Revoltella, EIB Generalinio sekretoriato Ekonomikos reikalų departamento direktorė

Ekspertai vis dar stengiasi išsiaiškinti pandemijos sukeltų padarinių mastą, tačiau dėl vieno dalyko abejonių nekyla: atsigavusi ekonomika bus žalia. Visos mūsų pastangos, kad energija ir transportas būtų švaresni, mažėtų sunkiosios pramonės išmetamo anglies dioksido kiekis ir didėtų energijos vartojimo efektyvumas, prisideda prie šio tikslo. Siekiame kurti finansavimo sprendimus, skatinančius investicijas į klimato apsaugą ir šalinančius pagrindines jų kliūtis. Savo teminiais finansiniais produktais skatiname žaliuosius pokyčius, kurių reikia Europos Sąjungai, nes novatoriški pavyzdiniai projektai gali pakelti viso sektoriaus lygį.

Gilles Badot, EIB Operacijų direktorato Infrastruktūros ir kovos su klimato kaita projektų finansavimo skyriaus vadovas

GREITAS ATSAKAS

Visos Europos garantijų fondas stiprina nuo COVID-19 nukentėjusias mažąsias įmones. Kaip tik dabar, kai kitas garantijų fondas baigia sutelkti daugiau kaip 500 mlrd. EUR investicijų

Net kai COVID-19 pandemiją įveiksime, mūsų organizme bus likę viruso pėdsakų. Tas pats pasakytina ir apie mūsų ekonomiką. Taip, kaip visi solidariai saugome vieni kitus ribodami socialinius kontaktus, didelė koordinuota kampanija, dalyvaujant daugeliui ES šalių, yra geriausias būdas siekti ekonomikos suklestėjimo.

Didžiausia Europos investicijų banko grupės reagavimo į pandemiją priemonė yra visos Europos garantijų fondas (EGF), kurio tikslas – iki 2021 m. pabaigos panaudoti iki 25 mlrd. EUR garantijų, kurias teikia prisidedančios ES valstybės narės, kad paskatintų finansavimą EGF dalyvaujančiose šalyse. Didžioji šios sumos dalis bus skirta mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kita dalis atiteks šiek tiek didesnėms įmonėms ir sveikatos priežiūros subjektams – bus teikiamos paskolos, finansuojamas rizikos arba augimo kapitalas.

Garantijų fondas yra didžiulis įsipareigojimas. Vis dėlto EIB grupė yra įsitikinusi, kad gali susidoroti su šiuo iššūkiu. Kaip pavyzdį galime rodyti savo ankstesnio atsako į krizę sėkmę – Europos strateginių investicijų fondą (ESIF), penkerių metų garantijų programą, kuri buvo vykdoma iki 2020 m. pabaigos ir gerokai pranoko savo tikslą paremti 500 mlrd. EUR investicijų. „Mūsų tikslas – pakelti Europos ekonomiką į aukštesnį lygį, – sako ESIF vykdomasis direktorius Wilhelm Molterer. – Norint padaryti didelį poveikį, reikia sukurti didelę programą ir siekti ją įgyvendinti.“

EGF tai ir daro. Be to, dvigubai greičiau. „Paprastai tokio dydžio programai parengti reikėtų bent dvejų metų, o mes ją parengėme per šešis mėnesius, – pasakoja Ioanna-Victoria Kyritsi, vadovaujanti EGF įgyvendinimui Europos investicijų banke. – Tai neįtikėtinai ambicinga ir nauja Bankui. Tai krizės priemonė. Mes tikrai stengiamės, kad nukentėjusios įmonės valstybėse narėse lengviau gautų finansavimą.“

Kaipgi veikia visos Europos garantijų fondas? Jis šiek tiek primena Europos strateginių investicijų fondą, kuriame ES biudžeto garantija leido EIB investuoti į įmones, į kurias investuoti be jos būtų pernelyg rizikinga. Per garantijų fondą EIB prisiima dar didesnę riziką. Su ESIF paskolomis, EIB grupė suteikė precedento neturinčią paramą mažosioms įmonėms, dalydamasi naujos įmonės finansavimo rizika su vietos partneriais visoje Europoje. Įsteigusi EGF, EIB grupė toliau bendradarbiauja su vietos partneriais, kad pasiektų tikslinius paramos gavėjus. Remdamasi dalyvaujančių valstybių narių suteiktomis garantijomis, ji gali prisiimti didžiausią naujų paskolų tiksliniams gavėjams rizikos dalį. EGF užtikrina vienodas sąlygas Europos šalims, kurios gali įdiegti stiprų nacionalinį apsaugos tinklą, ir šalims, kurių pajėgumai yra riboti.

EGF yra panašus į ESIF tuo, kad naudojasi valstybės garantija daug didesnei finansavimo sumai sutelkti, nei galima padaryti vien teikiant viešąsias dotacijas. Tačiau jis ir skiriasi nuo ESIF, nes jo koncepcija pritaikyta skubiam reagavimui į krizę. „EGF tikslas – užtikrinti likvidumą krizės metu, – aiškina ESIF vykdomojo direktoriaus patarėjas Marcus Schluechter. – Iš esmės kalbame apie gyvybingus subjektus, kuriuos paveikė ekonomikos nuosmukis dėl sveikatos krizės. Jiems reikia lėšų, kad galėtų apmokėti sąskaitas, išgyventi dabartinę sumaištį ir vėl tęsti veiklą, kai situacija stabilizuosis.“

„Šio fondo tikslas – padėti kuo platesniam ratui mažųjų ir vidutinių įmonių visuose sektoriuose.“

Atsakas į ekstremaliają situaciją

Pavasarij išplitus pandemijai, visoje Europoje mažosios įmonės užsidarė dėl karantino. Garantijų fondo tikslas – visų pirma padėti joms. Taigi bent 65 proc. investicijų skiriama mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). EIB grupė taip pat pradėjo įgyvendinti įvairias neatidėliotinos pagalbos programas:

- 10 mlrd. EUR papildomo apyvartinio kapitalo atidarant likvidumo linijas bankams;
- 10 mlrd. EUR paskolų MVĮ pagal turtu užtikrintų vertybinių popierių pirkimo programas;
- 8 mlrd. EUR finansavimui pagal išmokėjimo nedelsiant garantijų schemas;
- 6,7 mlrd. EUR su COVID-19 susijusiems projektams finansuoti už Europos Sąjungos ribų;
- 6 mlrd. EUR investicijų sveikatos priežiūros infrastruktūros ir vakcinų bei vaistų kūrimo finansavimui

Visos ES valstybės narės buvo pakviestos prisidėti prie garantijų fondo atsižvelgiant į jų dalį EIB kapitale. Garantijos dydis – beveik 25 mlrd. EUR. „Šio fondo tikslas – padėti kuo platesniam ratui MVĮ visuose sektoriuose“, – aiškina Piotr Stolorski, vadovaujantis EGF įgyvendinimui Europos investicijų fonde.

ESIF palikimas

EGF yra viena iš daugelio programų, parengtų reaguojant į COVID-19, kai Europos Komisija kartu su ES valstybėmis narėmis ir Europos institucijomis parengė greitą masinį pagalbos paketą pandemijos nunio-kotoms įmonėms. Tuo tarpu ESIF jau dirbo ir iš karto užtikrino šimtų milijonų eurų finansavimą kovos su pandemija projektams, įskaitant 100 mln. EUR Vokietijos įmonės *BioNTech* vykdomai COVID-19 vakcinos programai finansuoti.

ESIF buvo steigiamas investicijų aplinkai stiprinti po finansų krizės, kuri buvo ištikusi prieš dešimtmetį, ir tapo lanksčia priemone kovai su netikėtais sukrėtimais kaip COVID-19, arba platesne krize, pavyzdžiui, klimato kaita. Jo sėkmė grindžiama koncepcija, kad, užuot naudojus valstybės lėšas projektų dotacijoms, be EIB finansavimo, galima pritraukti ir privačių investicijų pasinaudojant rinka ir taip daug kartų padidinti pradinės valstybės garantijos poveikį.

ESIF viršijo nusistatytą tikslą sutelkti 500 mlrd. EUR investicijoms remti likus šešiams mėnesiams iki termino, nors teko prisitaikyti prie COVID-19 poveikio Europos ekonomikai. „Sugebėjome greitai suteikti skubiai reikalingų lėšų nuo pandemijos nukentėjusioms įmonėms remti, taip pat įmonėms, kuriančioms vaistus ir vakcinas, finansuoti, – pasakoja ESIF vykdomojo direktoriaus pavaduotoja Iliyana Tsanova. – Lankstumas yra raktas į sėkmę.“

GYDYTI, TESTUOTI, SKIEPYTI

Svarbiausios investicijos skirtos įvairioms biotechnologijų ir medicinos priemonėms remti kuriant COVID-19 vakciną, gydymo ir diagnostikos sprendimus

C COVID-19 – klatinga liga. Ji sklinda tarp gyventojų ir slepiasi žmonėse, kurie nepatiria jokių simptomų. Ji užsimaskuoja kaip paprastas peršalimas ar alergija. Jei sugebėsime ją išaiškinti gerais testais, sustabdyti plitimą naujomis vakcinomis ir išgydyti ligonius naujais gydymo būdais, pandemija baigsis.

Europos investicijų bankas remia dešimtis įmonių, kurios dieną naktį dirba, kad krizė būtų įveikta. Lenkynėse sprendžiant vieną iš didžiausių žmonijos iššūkių į priekį išsiveržė Maince, Vokietijoje, įsikūrusi bendrovė *BioNTech*, bendradarbiaudama su JAV farmacijos įmone *Pfizer*. 2020 m. birželio mėn. ES bankas su *BioNTech* pasirašė 100 mln. EUR sutartį. Šią ir kitas šioje ataskaitoje aprašytas investicijas remia tokios programos kaip *InnovFin* ir Europos strateginių investicijų fondas, finansuojantys inovatyvius didesnės rizikos projektus.

„Geriausias indėlis kovoje su COVID yra pagalba įmonėms, kuriančioms naujas vakciną, gydymo ar diagnostikos sprendimus, – teigia Gergely Krajcsi, Europos investicijų banko investicijų specialistas, rengęs sandorį su *BioNTech* ir kitus panašius sandorius. – Padarėme viską, ką galėjome, kad padėtume *BioNTech*, nes, būkime realistai, COVID savaime nepasitrauks.“

Nustatyti, sustabdyti, gydyti

Krizės pradžioje Europos investicijų banko darbuotojai nusprendė dirbti ir sveikatos krizės įveikimo, ir ekonomikos gelbėjimo kryptimis. Savo paramą biotechnologijų ir medicinos įmonėms Bankas padalijo į tris pagrindinius sektorius: vakciną, gydymą ir diagnostiką. Tikslai: nustatyti užsikrėtimus, sustabdyti ligos plitimą ir gydyti sergančiuosius.

Balandžio mėn. Bankas patvirtino naują 5 mlrd. EUR finansavimą skubiems veiksams tokiose srityse kaip su COVID-19 susijusi sveikatos priežiūra ir medicinos inovacijos. Nuo tada EIB skyrė maždaug 1,2 mlrd. EUR finansavimą daugiau kaip 40 biotechnologijų ar medicinos įmonių ir projektų. Europos investicijų bankas taip pat remia pasaulines COVID-19 vakcinų platinimo programas, ypač besivystančiose šalyse. Skatindamas vienodas galimybes gauti vakciną Bankas patvirtino 400 mln. EUR vertės sandorį su COVAX, pasauline iniciatyva, kurią remia šimtai valstybių, privatusis sektorius ir filantropinės organizacijos.

Įmonių, kovojančių su COVID-19, apžvalga

Krizės pradžioje Bankas peržiūrėjo esamų sandorių paskolų portfelį ir ieškojo naujų įmonių, kurioms reiktų papildomos pagalbos. Taip buvo pasirinktos įmonės *BioNTech* ir *CureVac*. EIB – pirmoji finansų įstaiga, suteikusi paramą *BioNTech* koronaviruso moksliniams tyrimams. O *CureVac*, kuri specializuojasi retųjų ligų gydymo srityje, liepos mėn. su Banku pasirašė 75 mln. eurų paskolos sutartį dėl gamybos pajėgumų didinimo įmonėje Tiubingene, pietvakarių Vokietijoje.

“ **EIB tikslas – paspartinti kelių perspektyviausių vakcinų plataus masto gamybą ir tiekimą visam pasauliui.** ”

CureVac ir BioNTech vakcinos grindžiamos komercinėje vakcinų gamyboje niekada nenaudota technologija. Gali paaiškėti, kad tai – lūžis ir kuriant ateities vakcinas. Pagal šį metodą neinfekcinės genetinės medžiagos, vadinamos informacine RNR, suleidžiamos į raumenų ląsteles. Vakcina, patekusi į šias ląsteles, nurodo joms gaminti baltymą, panašų į naujojo koronaviruso smaigalius. Šis naujas baltymas skatina imuninę sistemą gaminti antikūnus ir suaktyvinti T ląsteles, kad jos kovotų su virusu, jei jis patektų į organizmą.

„Informacinės RNR vakcinos yra universalios, nes jas galima greitai pritaikyti prie viruso mutacijų, – aiškina Europos investicijų banko gyvybės mokslų ekspertė Anna Lynch. – CureVac ir BioNTech vakcinos gali būti per kelias savaites modifikuojamos, jei reikėtų suteikti apsaugą nuo mutavusio viruso.“

Gyvybiškai svarbi rizikos paskola

Privatūs investuotojai dažnai nelinkę investuoti į vakcinų kūrimą, nes sunku numatyti, kaip pasiseks. Europos investicijų banko gyvybės mokslų ekspertės Cristinos Niculescu teigimu, Banko parama, suteikta BioNTech ir CureVac, rodo, kokia svarbi yra valstybinio banko rizikos kapitalo paskola siekiant padėti įmonėms diegti naujoves infekcinių ligų sektoriuje. Ebola, SARS, o dabar COVID-19 – tai raginimas pasirengti pandemijoms ir investuoti. **Privačiam ir viešajam sektoriui padidinus paramą, visame pasaulyje daugiau kaip 200 potencialių vakcinų jau pasiekė tam tikrą kūrimo etapą. Tikimasi, kad iki metų pabaigos kelios iš jų bus patvirtintos.** „Šiuo atveju EIB tikslas – paspartinti kelių perspektyviausių vakcinų kūrimą ir pradėti plataus masto gamybą bei tiekimą visam pasauliui, – tvirtina C. Niculescu. – Sergančių žmonių yra labai daug, todėl hospitalizuotiems pacientams reikia terapinių sprendimų, kad jų liga neprogresuotų ir netaptų sunkiais COVID atvejais.“

Özlem Türeçli, BioNTech medicinos reikalų vadovė, sako, kad įmonės kuriamos vakcinos pradinė sėkmė suteikia vilties. „Ko gero, negalime sakyti, jog pandemija baigėsi, – priduria ji, – bet tai gali būti indėlis į pačią pabaigos pradžią.“

Mums visada reikės gydymo

EIB paskolomis remiamos pagrindinės gydymo priemonių kūrėjos: Atriva, Immunic, AB Science ir Pluristem. Jų preparatai nuo COVID-19 skirti gydyti jau užsikrėtusiems žmonėms, ypač jei jie serga sunkesne forma ir guldomi į ligoninę.

Atrivos pagrindinis vaistas ATR-002 skirtas RNR virusų, tokių kaip COVID-19 ir gripo, kiekiui organizme mažinti ir sunkių kvėpavimo takų infekcijų plitimui stabdyti. Tabletėmis vartojamo vaisto ikiklinikinių tyrimų rezultatai buvo labai geri. Jis galėtų suteikti taip reikalingą pagalbą žmonėms, kuriuos dėl koronaviruso sukeltų simptomų reikia hospitalizuoti. Atrivos gydymas veikia du koronaviruso sukeltos ligos aspektus: stabdo viruso dauginimąsi ir apsaugo nuo pernelyg audringos organizmo imuninės sis-

temos reakcijos. „Tikime, kad šis dvejopas poveikis gali būti itin veiksmingas, – aiškina bendrovės, spalio mėn. pasirašiusios 24 mln. EUR paskolos sutartį su EIB, vyriausias finansininkas Olaf Althaus. – ATR-002 potencialą kovoje su pandemija vertiname labai optimistiškai.“

Atrivos tikslas – sukurti plataus spektro antivirusinį vaistą, kuris būtų veiksmingas ir atsiradus naujų COVID-19 mutacijų ar naujų RNR virusų, galinčių sukelti infekcijos protrūkius ateityje.

Kita paskola spalį buvo suteikta *Immunic*. Ši įmonė iš EIB gautus 24,5 mln. EUR panaudojo kurdama panašų preparatą – IMU-838. Vaistas, taip pat tablečių formos, pasižymi plataus spektro antivirusiniu poveikiu. Vykdomas 2 fazės IMU-838 tyrimas su COVID-19 sergančiais pacientais, patekusiais į ligoninę dėl vidutinio sunkumo ligos. Be to, tiriamas vaisto poveikis lėtinėms uždegiminėms ir autoimuninės sistemos ligoms, pvz., išsėtinei sklerozei. „Vasario mėnesį, kai epidemija pasiekė pasaulinį mastą, mums kilo mintis, kad šis vaistas galėtų tikti ir COVID-19 gydyti“, – sako *Immunic* vyriausioji mokslo darbuotoja Hella Kohlhof.

Bendrovės *Immunic* sukurtas IMU-838 skirtas infekcijų, tokių kaip COVID-19, poveikiui mažinti keliais būdais. Jis stabdo viruso dauginimąsi, sužadina įgimtą imunitetą ir galiausiai gali padėti organizmo imuninei sistemai išvengti pernelyg stiprios reakcijos į sunkias infekcijas. Vaistas yra tarsi mokytojas, mokantis organizmo ląsteles. „**Kai mūsų organizmo ląstelės užsikrečia virusu ir virusas nori daugintis, kitos, draugiškos ląstelės, kurių taip pat yra mūsų kūne, įjungia naują mechanizmą viruso reikmėms tenkinti, – aiškina H. Kohlhof. – Virusas užgrobia ląsteles pasinaudodamas jų gerumu.** IMU-838 gali blokuoti šį mechanizmą, slopindamas fermentą, kuris palaiko draugiškų statybių blokų gamybą.“

Prancūzijos įmonė *AB Science* lapkričio mėn. pasirašė 15 mln. EUR paskolos sutartį su EIB dėl vaisto masinio klinikinio kūrimo. Vaistas gali padėti žmonėms, sergantiems gyvybei pavojingomis ligomis, susijusiomis su koronavirusu, įskaitant vadinamąją citokinų audrą, kylančią imuninei sistemai reaguojant į infekciją. *AB Science* tyrimai gali būti naudingi uždegiminių ligų, neurodegeneracinių ligų, infekcinių ligų ir vėžio gydymui, – pažymi Yu Zhang, Europos investicijų banko gyvybės mokslų ir biotechnologijų skyriaus vadovas. – Ateityje savo paramą bendrovei galėtume didinti.“

Gydymo būdus kuriančios bendrovės tikisi, kad jų moksliniai tyrimai padės kovoti su įvairiomis ligomis. Jie sako, kad sukurtas gydymas bus reikalingas ilgą laiką, net jei pasiteisins vakcinas. „Pirma, ne visi norės skiepytis, – teigia *Atrivos* atstovas O. Altaus. – **Antra, visada bus atvejų, kai vakcinas neveiks arba negalės būti naudojamos. Išradus oro pagalvę, greitosios pagalbos automobilių poreikis juk neišnyko.**“

“ **Svarbiausia – laikas. Toks jausmas, kad mes kariaujame.** ”

Gydomosios placentos ląstelės

Izraelio ir Vokietijos bendrovė *Pluristem*, balandžio mėn. su EIB pasirašiusi 50 mln. EUR finansavimo sandorį, eina kitu keliu. **Sunkioms infekcijoms gydyti bendrovė naudoja placentos ląsteles, kurios yra stipriausios žmogaus kūno ląstelės.** *Pluristem* daugina placentų ląsteles 3D bioreaktoriuje, kuriame imituojamos žmogaus organizmo sąlygos. Naujos ląstelės, suleistos pacientams, padeda organizmui regeneruotis. Gydytas gali padėti pacientams, kenčiantiems nuo koronaviruso sukeltų komplikacijų – plaučių hipertenzijos, plaučių fibrozės arba ūminių inkstų ir virškinimo trakto pažeidimų.

Placentos surenkamos po planinių cezario pjūvio operacijų, atliktų jaunesnėms nei 35 metų moterims, kurios pagimdo sveiką išnešiotą kūdikį. „Šias ląsteles galima panaudoti žmonijos labui“, – sako Auvo Kaikkonen, Banko vyresnysis gyvybės mokslų specialistas.

Viena iš daugelio COVID-19 karantino pamokų buvo ligos plitimo stebėjimo ir sekimo reikšmė. Naujausia Banko investicija – parama Lenkijos įmonės *Scope Fluidics* testų gamybai. Bendrovė sukūrė greitai veikiančią virusų patogenų ir bakterijų aptikimo sistemą. Rugsėjo mėn. EIB patvirtino bendrovei *Scope Fluidics* 10 mln. EUR paskolą. Visiškai automatizuota sistema, pavadinta „PGR/One“, gali nustatyti – per 15 minučių – iki 20 patogenų ir vaistams atsparių bakterijų. Sistema yra tiksli, o tai reiškia, kad gydytojams nebereikės kelias dienas laukti COVID testo atsakymo. Tai taip pat reiškia, kad žmonės galės tirtis dažniau. „Pagrindinis mūsų testo privalumas yra greitis, – teigia Piotr Garstecki, *Scope Fluidics* generalinis direktorius. – Svarbiausia – laikas. Toks jausmas, kad mes kariaujame.“

Šiuo metu naudojami greitieji koronaviruso testai, kuriais tiriami COVID-19 antikūnai, pagarsėjo netikslumu. Reikalas tas, kad kai kurie užsikrėtę žmonės antikūnų dar gali neturėti. Tai gali lemti klaidingą rezultatą. ***Scope Fluidics* PGR testų tikslumas yra beveik 100 proc.** „Tokio tipo priemonės paklausa yra didžiulė, – sako projekte dirbanti EIB paskolų specialistė Anna Stodolkiewicz. – PGR testas yra kompaktiškas, labai išsamus. Jis gali būti naudojamas oro uostuose, traukinių stotyse – bet kur.“

Testavimo svarba išliks ir kai bus gautos koronaviruso vakcinos. Pirmajame skiepijimo etape nebus paskiepyta didžioji dalis gyventojų, o tai reiškia, kad koronavirusas galės toliau plačiai plisti. *Scope Fluidics* tikisi, kad iki metų pabaigos jos sistemai bus suteiktas laikinas Europos priežiūros institucijų patvirtinimas. **„Net masinis testavimas ekonomikai yra geresnis pasirinkimas nei karantinas“, – tvirtina P. Garstecki.**

„DIEVO DOVANA, NUOSTABUS DALYKAS“

Europos investicijų bankas bendradarbiavo su nacionaliniu skatinamojo finansavimo banku, kad mažosioms Italijos įmonėms suteiktų viltį įveikti COVID-19 krizę

Vaikystėje Giuliano Annigliato sukiodavo televizoriaus rankenėlę vien dėl malonumo perjungti tarp tuomet veikusių dviejų kanalų. Tikriausiai tai, kad jis atsidūrė vietinėje radijo ir televizijos stotyje Banjolyje, darbininkų kvartalo kaimynystėje Neapolio priemiestyje, buvo neišvengiama.

Bet Giuliano niekada nepamiršo ir to, kaip jautėsi, kai nuo infarkto mirė tėvas. Jam tuomet buvo 19 metų. Tai buvo smūgis į paširdžius, ypatinga širdgėla. Gamykla, kurioje dirbo tėvas, pasiūlė Giuliano darbą, bet jis atsisakė, nusprendęs, kad savo gyvenimui vadovaus pats. Po dešimtmečio darbo žiniasklaidoje, Giuliano kaip tik tai ir padarė – įkūrė reklamos agentūras *A & C Network* ir *Uno Outdoor*.

Per tris dešimtmečius G. Annigliato verslas išaugo ir dydžiu, ir ambicijomis, jam remiant paminklų restauravimą Neapolyje ir kitur pagal inovatyvią idėją, kuri taupo savivaldybei pinigų. Bet kovo mėnesį Italiją nusiaubęs COVID-19 virusas smogė ir G. Annigliato verslui – dauguma jo klientų dirbo drabužių sektoriuje, viename iš labiausiai nukentėjusių nuo pandemijos.

Viltis atsirado Europos investicijų bankui skyrus 1,5 mlrd. EUR finansavimą mažosioms Italijos įmonėms. Tai buvo pirmoji ir didžiausia iš visų šalims skirtų finansinių injekcijų skubiai reaguojant į COVID-19 pandemiją. Bendradarbiaudamas su Italijos nacionaliniu skatinamojo finansavimo banku *Cassa Depositi e Prestiti* (CDP), EIB garantavo 2,3 mln. EUR paskolą, kurią G. Annigliato gavo iš seniausio pasaulio banko *Monte dei Paschi di Siena*.

„Mes stovime petys į petį su Italijos mažosiomis įmonėmis ir mikroįmonėmis“, – sako Europos investicijų banko paskolų specialistė Claudia Barone, nuo pat krizės pradžios dalyvavusi įgyvendinant greitojo atsako priemones. Europos investicijų banko valdyba paramą patvirtino balandžio mėnesį, o iki liepos mažosioms įmonėms jau buvo išmokėta daugiau kaip 600 mln. EUR.

Išsaugota Neapolio istorija

Jei esate Neapolyje ir atsidūrėte priešais milžinišką stendą ant paminklo fasado, didelė tikimybė, kad tai – Giuliano Annigliato kūrybinė idėja: „Šios reklamos lėšomis finansuojamas istorinių pastatų restauravimas.“ Obeliskai, fontanai ir paminklai susilaukė įvairių bendrovių, tokių kaip *Original Marines*, *Burger Italy*, *Liu Jo* ir *Enrico Coveri* dėmesio. Šios bendrovės Neapolyje gauna laikiną „reklamos langą“, o paminklai restauruojami miestui nepatiriant jokių išlaidų.

Neapolio istorija turtinga, daug ir restauravimo darbų. Nepaisant to, Italijos pandemijos įkarštyje kovo ir balandžio mėnesiais G. Annigliato užsakymų beveik neturėjo. **Net pinigų, kuriuos jis buvo atidėjęs ekstremalioms situacijoms, nebūtų ilgai užtekę 36 bendrovės darbuotojų atlyginimams. Norėdamas jiems sumokėti G. Annigliato turėjo pasinaudoti ir laikinojo nedarbo išmokų programa.**

“ **Su CDP mes sutelkėme savo energiją ir dirbome kaip viena komanda mažųjų Italijos įmonių labui.** ”

Po to, balandžio pabaigoje, kai G. Annigliato atrodė, kad ant jo griūna visas pasaulis, jis gavo taip reikalingų lėšų iš Europos investicijų banko per CDP ir *Monte dei Paschi di Siena* bankus. **Gavęs tokį pastiprinimą, Giuliano galėjo su džiaugsmu priimti didelį internetinį užsakymą iš *Rossignol*, ikoninio prancūzų prekės ženklo.** „Tai buvo dievo dovana, nuostabus dalykas“, – sako G. Annigliato. Jo balsas šiltas ir entuziastingas, nors jaučiamas ir palengvėjimas žmogaus, kuris buvo priėjęs ribą.

G. Annigliato dabar atsivėrė interneto rinka. Jis rado ir kitų kanalų, per kuriuos gali siūlyti savo naujus produktus. „Krizė kai ko ir pamokė, – sako jis, – pavyzdžiui, kad neturėtume švaistyti progų. Šiandien tai virusas, rytoj bus kažkas kita. Toks gyvenimas. O kai gyvenime kas nors nutinka, tiesiog turi su tuo susitvarkyti.“

Per maži ir per didelė rizika? Jokių problemų

G. Annigliato lygina pandemijos krizę su karu, kuriame turime kovoti veržliai, lanksčiai, racionaliai ir drąsiai. Be šių savybių Europos investicijų banko ir *Cassa Depositi e Prestiti* bendra operacija taip pat nebūtų pavykusi. Kaip ilgalaikės partnerės, abi institucijos puikiai supranta situaciją, todėl klientams saugu ir patogiu. **„Su CDP mes sutelkėme savo energiją ir dirbome kaip viena komanda mažųjų Italijos įmonių labui,** – sako EIB specialistė C. Barone. – Tai pareikalavo daug darbo, įskaitant pastangas supaprastinti ilgas ir sudėtingas procedūras.“

Rezultatas įspūdingas. **EIB palankiomis sąlygomis remia CDP priemonę „Verslo platforma“.** CDP perskolina lėšas finansiniams tarpininkams, tokiems kaip *Monte dei Paschi di Siena*, o šie savo ruožtu teikia paramą verslininkams, kaip G. Annigliato. Bendradarbiaudamas su CDP, EIB gali pasiekti bankus, kurie paprastai neturi galimybės pasinaudoti palankiomis jo finansavimo sąlygomis, nes yra per maži arba juos finansuoti pernelyg rizikinga. Kadangi CDP negauna jokio pelno, G. Annigliato ir kiti smulkūs verslininkai naudojami palankiomis EIB palūkanų normomis.

Dabar G. Annigliato tikisi restauruoti *Maschio Angioino*, viduramžių pilį Neapolio širdyje, miesto simbolį. Jos bokštai matė daug epidemijų Neapolyje, bet tebestovi. Dėl CDP ir EIB bendradarbiavimo išsilaikys ir G. Annigliato įmonės.

GELBĖJIMO RATAS ŠIAURĖS ISPANIJAI

Katalonijos bankas siekia padėti beveik 50 000 žmonių išlaikyti darbo vietas, apmokėti sąskaitas ir išgyventi koronaviruso sukeltą ekonomikos nuosmukį

C OVID-19 sudavė didelį smūgį daugeliui ekonomikos sričių, bet labiausiai kenčia turizmo ir kelionių sektoriuose dirbančios įmonės. Daugeliui jų Europos investicijų banko remiamas finansavimas buvo tarsi gelbėjimo ratas. „Manome, kad iki 2021 m. padėtis pagerės, tačiau per ateinančius kelerius metus turėsime daug dirbti ir atidžiai stebėti išlaidas“, – svarsto Barselonos technikos centro Martorelyje, į šiaurės vakarus nuo Barcelonos esančios inžinerijos įmonės, turinčios 148 darbuotojus ir kuriančios produktus automobilių, aeronautikos ir geležinkelių sektoriams, vyriausiasis finansininkas Rafael Ruiz.

// **Padedame jiems pradėti taikyti naujus verslo modelius, kurie leistų atnaujinti veiklą ir stimuliuotų ekonomiką.** //

R. Ruiz įmonė paėmė 950 000 EUR paskolą iš *Institut Català de Finances*, dar vadinamo ICF, valstybinio katalonų banko, skirto smulkiajam verslui ir verslininkams. „Gavę šią paskolą, galėjome ir toliau mokėti atlyginimus ir atsiskaityti už kitus įsipareigojimus, nepaisant sumažėjusio projektų skaičiaus“, – sako R. Ruiz.

Barcelonos techninio centro finansinio gelbėjimo ratu tapo 250 mln. EUR paskola, kurią Europos investicijų bankas pasirašė su ICF. Paskola padės iki 48 000 žmonių mažmeninės prekybos, turizmo, maitinimo, kultūros ir daugelyje kitų sektorių apmokėti sąskaitas ir susikurti naujus verslo planus. Nuo 2008 m. ES bankas ir ICF glaudžiai bendradarbiauja remdami tūkstančius mažųjų įmonių regione.

„Nuolat matome atsigavimo požymių, – pažymi Rafel Niubò, *Eurofitness*, Barcelonos bendrovės, kuri valdo ir stato sporto centrus visoje Ispanijoje, generalinis sekretorius. Pandemija bendrovei *Eurofitness* buvo sunkus metas, daugybę sporto salių teko uždaryti. R. Niubò pastebi šiokių tokių teikiančių vilties ženklų, bet kol kas jo tikslas – išlaikyti bendrovę. *Eurofitness*, kurioje dirba 327 darbuotojai, pasinaudojo 1 mln. EUR ICF paskola. Gavus šią pagalbą, jai pavyko nesumažinti atlyginimų, neatleisti darbuotojų ir nemažinti paslaugų klientams.

Iš šio Europos investicijų banko finansavimo paketo paramą galėtų gauti net 2 000 įmonių. Naudodamasis EIB paskola ir investicijomis iš kitų viešųjų ir privačiųjų šaltinių, ICF planuoja skirti iki 1 mlrd. EUR, kad mažosios įmonės per krizę išsilaikytų.

Nauji verslo modeliai krizei įveikti

Josep-Ramon Sanromà, Katalonijos valstybinio banko generalinis direktorius, teigia, jog darbuotojai intensyviai dirbo, kad pasiūlytų verslininkams naujų finansavimo sprendimų. „Krizė per karantiną turėjo didelį poveikį Katalonijos verslui, – sako jis. – Bendrovės buvo paralyžiuotos, pardavimas sumažėjo, o įmonėms teko persitvarkyti, kad galėtų reaguoti į naujas saugos priemones. Daugeliui, ypač savarankiškai dirbantiems asmenims ir mažosioms įmonėms, reikia didesnės finansinės paramos. Padedame jiems pradėti taikyti naujus verslo modelius, kurie leistų atnaujinti veiklą ir stimuliuotų ekonomiką.“

“ **Ispanijoje EIB remia mažasias verslo įmones labiau nei bet kada. Glaudžiai bendradarbiaujame su savo tarpininkais, kad pasiektume kuo daugiau įmonių.** ”

2020 m. Ispanijos bendrasis vidaus produktas ir užimtumo lygis reikšmingai sumažėjo. Šios šalies ekonomika labiau nei daugumos kitų Europos šalių priklauso nuo turizmo ir nekilnojamojo turto sandorių, t. y. du sektoriai, kuriems dėl COVID-19 buvo ypač sunku. Pasak Tarptautinio valiutos fondo, Ispanija pradeda atsigausti, jos BVP 2021 m. turėtų didėti. „Krizės poveikis šalies ekonomikai buvo didžiulis, bet pamažu pradedame matyti šviesą tunelio gale, – pasakoja Europos investicijų banko paskolų specialistas Alex Saz-Carranza, dirbantis su sandoriais, padėsiančiais išjudinti daugelį Ispanijos vietovių. – Ispanijoje EIB remia mažasias verslo įmones labiau nei bet kada. Glaudžiai bendradarbiaujame su savo tarpininkais, kad pasiektume kuo daugiau įmonių, nes galime sumažinti pandemijos sukeltą ekonominį poveikį ir suteikti įmonėms galimybę išlikti ir išlaikyti darbo vietas.“

Greitas atsakas į koronaviruso krizę

Ši Europos investicijų banko paskolos sutartis su ICF buvo vienas pirmųjų iš daugybės stambių sandorių, patvirtintų pagal 5 mlrd. EUR vertės EIB grupės programą, kurios tikslas – padėti Europos įmonėms įveikti krizę. Europos investicijų bankas per kelis mėnesius patvirtino šį Ispanijos sandorį taikydamas pagreintą procedūrą, kad greičiau pagelbėtų mažosioms įmonėms.

Tokioms įmonėms kaip Barselonoje įsikūrusi kelionių agentūra *Atrápalo*, kurioje dirba 220 žmonių, papildomas finansavimas atsirado kaip tik laiku. *Atrápalo* iš Katalonijos valstybinio banko paėmė 500 000 EUR paskolą, kad galėtų mokėti atlyginimus savo darbuotojams ir pasirengti netikėtiems atvejams. Anot *Atrápalo* vyriausiojo finansininko Luiso Alonso, prieš akis – didžiulė nežinia. „Mes nežinome, kada ir kaip greitai atsigaus kelionės, turizmas ir laisvalaikio veikla, bet gavę šią paskolą galime valdyti nežinomą ir kompensuoti veiklos sumažėjimą per pandemiją“, – teigia L. Alonso.

GRĮŽIMAS PRIE PAGRINDINIŲ DALYKŲ

2020 m. vienos sveikatos priežiūros institucijos visoje Europoje ieškojo lėšų pagrindinėms medicininėms priemonėms, kitos – paprastų sprendimų kovai su COVID-19 infekcijos šuoliais. Ir tai vyko sektoriuje, kuris paprastai asocijuojasi su aukštosiomis technologijomis ir inovacijomis.

Pietų Vengrijos miesto Kiškunhalašo vadovai suprato, kad kovo mėnesį regiono sveikatos tarnybos gali neįstengti suvaldyti COVID-19 infekcijos lygio, todėl nusprendė statyti mobiliąją ligoninę. „Reaguojant į tai, kad hospitalizuojamų pacientų skaičius regione smarkiai augo, ji buvo pastatyta vos per kelias savaites“, – pasakoja Gabor Kiss, Europos investicijų banko paskolų specialistas, rengęs Kiškunhalašo ir kitų Vengrijos miestų COVID-19 skubios pagalbos medicinos priemonių finansavimo sutartis.

Balandį pastatytoje Kiškunhalašo mobiliojoje infekcinėje ligoninėje telpa 150 pacientų. Ji specialiai sukurta COVID-19 sergantiems pacientams, kuriems reikia intensyviosios terapijos, gydyti. „Be to, šis sprendimas padeda stabdyti viruso plitimą, – pabrėžia Banko sveikatos ekonomistė Tunde Szabo. – Vietinės sveikatos tarnybos gali atskirti koronavirusu užsikrėtusius ligonius nuo kitų ir taip gerokai sumažinti ligoninėse įgyjamos COVID-19 infekcijos riziką.“

Europos investicijų bankas paprastai remia medicinos inovacijas – nuo ligoninių infrastruktūros iki medicinos prietaisų ir biotechnologinių inovacijų bei COVID-19 vakcinų kūrimo finansavimo. Vis dėlto per šiuos ypatingus metus, ypač pirmaisiais pandemijos mėnesiais, ligoninėms ir sveikatos priežiūros darbuotojams visame pasaulyje labiausiai trūko ne naujų technologijų ir priemonių. Priešingai, vyriausybės sunkiai sekėsi aprūpinti ligonines būtiniausia įranga, kad būtų užkirstas kelias ligos plitimui, trūko infrastruktūros ir personalo sunkiems SARS-Cov-2 atvejams gydyti. Todėl vyriausybės kreipėsi į Europos investicijų banką su prašymu finansuoti daug daugiau pagrindinių medicininių poreikių nei įprastai.

500 būdų padėti

Valstybės turėjo reaguoti greitai, kad jų ligoninės ir sveikatos centrai būtų aprūpinti būtiniausiomis apsaugos priemonėmis, įskaitant medicininės kaukes, pirštines, sanitarinius produktus, ir įrangą, ypač reikalingą specialiai su SARS-Cov-2 susijusiai kritinei priežiūrai, pavyzdžiui, intensyviosios terapijos lovos ir kvėpavimo įranga.

2020 m. kovo mėn. Vengrijos vyriausybei, nors šalis nebuvo viena iš labiausiai nukentėjusių ES šalių, reikėjo apsaugoti gyventojų sveikatą užkertant kelią infekcijos plitimui. Be to, ji turėjo pasiruošti galimai antrajai infekcijų bangai. Pasirodė, kad tai buvo išties svarbu, nes metų pabaigoje Vengrijai buvo suduotas itin stiprus smūgis. **Siekdamas padėti šaliai finansuoti reagavimo į nepaprastą padėtį priemonės, Europos investicijų bankas suteikė Vengrijos vyriausybei 162,5 mln. EUR paskolą. Ji savo ruožtu finansavo beveik 500 įvairiausių sveikatos priežiūros sektoriui reikalingų priemonių, kad liga neplistų ir būtų veiksmingai gydomi pacientai.**

„Tai buvo specialus EIB sveikatos priežiūros projektas, – aiškina Banko darbuotoja T. Szabo. – Mūsų projektai dažniausiai susiję su ligoninių modernizavimu ir sveikatos srities inovacijomis, tačiau dabar – nepa-

prastas metas. Pripažinę skubų poreikį, turėjome reaguoti greitai, kad paremtume ES valstybes nares ir visais įmanomais būdais joms padėtume įveikti koronaviruso krizę.“

Respiratoriai, dezinfekcijos priemonės, kaukės, ventiliatoriai, pacientų monitoriai – tai tik keli dalykai, kuriuos Vengrijos vyriausybė finansavo šia paskola. „Beveik visa paskola buvo skirta medicininei įrangai ir priemonėms, reikalingoms kasdienei sveikatos centrų veiklai pandemijos metu“, – pažymi T. Szabo. Naujai įsigyta medicinos įranga buvo paskirstyta visoje Vengrijoje.

Paprasti COVID-19 sprendimai Čekijos ligoninių projektui

Vengrijos atsakas į krizę yra vienas iš daugelio su COVID-19 susijusių projektų, kuriuos pernai rėmė EIB. Palyginti su praėjusiais metais, Banko remiamų sveikatos priežiūros projektų skaičius patrigubėjo. Visgi 2020 m. Banko sveikatos sektoriaus projektai buvo orientuoti ne tik į ekstremalias situacijas. Nepaisydami precedento neturinčių aplinkybių, nepamiršome ilgalaikių sveikatos priežiūros infrastruktūros tikslų.

Dėl koronaviruso krizės vietos sveikatos priežiūros tarnybos pasiekė savo galimybių ribas. Pandemija taip pat atskleidė jų pažeidžiamumą ir nepakankamą pasirengimą. Išryškėjo trūkumai senesnėse ligoninėse, todėl vietos valdžia buvo priversta spręsti jų problemas. **EIB skyrė 48 mln. EUR paskolą Čekijos Centrinės Bohemijos regionui, kad pagerintų jo pasirengimą ekstremalioms situacijoms ir suteiktų galimybę modernizuoti sveikatos priežiūros, transporto, socialinės rūpybos ir švietimo infrastruktūrą.**

“ **Kalbu ne apie ligoninių lovų skaičiaus, o apie ligoninių atsparumo didinimą.** ”

Daugiau nei pusė pinigų bus skirta penkių regiono ligoninių atnaujinimui ir modernizavimui, taip pat Centrinės Bohemijos greitosios pagalbos tarnybai. Dėl investicijų šiame regione beveik 1,4 mln. žmonių įgis galimybę naudotis geresnėmis sveikatos priežiūros paslaugomis. „Programa leis šioms medicinos įstaigoms tapti efektyvesnėmis, pagerins jų teikiamų paslaugų kokybę ir prisidės prie efektyvaus energijos vartojimo bei parengties nepaprastajai situacijai“, – sako T. Szabo.

Geriausias metas stengtis užkirsti kelią kitai pandemijai

„Norint kovoti su pandemija reikia gerinti esamų sveikatos priežiūros įstaigų padėtį, – aiškina T. Szabo. – Kalbu ne apie ligoninių lovų skaičiaus, o apie ligoninių atsparumo didinimą.“ Tai galima įgyvendinti paprastais sprendimais, pvz., vėdinimo sistemų tobulinimu, siekiant sumažinti ligoninėse įgyjamų infekcijų skaičių. Būtent toks buvo vienas iš Čekijos ligoninėse padarytų pakeitimų.

„Be to, reikia permąstyti sveikatos priežiūros sistemą, – pabrėžia T. Szabo. – Turime didinti lėtinių ligų gydymo centrų skaičių. Sveikatos priežiūra sergantiems lėtinėmis ligomis neturėtų būti teikiama ligoninėse, kuriose gydomos ūminės ligos, nes tai yra imliausia ištekliams sveikatos priežiūros forma. Specialios lėtinių ligų gydymo įstaigos yra daug veiksmingesnės ir lengviau pritaikomos infekcijų kontrolei. Koronaviruso pandemija privertė mus paspartinti šiuos pokyčius – patikrinti savo ligonines ir įvertinti, kaip iš tikrųjų esame pasirengę. Kaip visi supratome šiais metais, dabar geriausias metas stengtis užkirsti kelią kitai pandemijai.“

KLIMATO SRITIES SPRENDIMAI

MŪSŲ EKSPERTAI VERTINA KLIMATO KAITOS IŠŠŪKĮ

Reaguodamas į pasaulio klimato krizę ir remdamas Europos žaliąjį kursą EIB užsibrėžė ambicingus klimato srities tikslus ir persitvarko siekdamas būti Europos Sąjungos klimato banku. Vis dėlto yra žmonių, kurie teigia, kad, siekiant kovoti su COVID-19 krizės padariniais, turėtų būti skatinamas tik ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas. EIB nuomone, atsigavusi ekonomika turi būti žalia ir versti mus kryptingai siekti grynojo nulinio išmetamųjų teršalų kiekio lygio. 2020 m. buvo parengtas Klimato banko veiksmų planas, kuriuo vadovausimės siekdami klimato srities tikslų. Taigi 2021 m. bus pirmieji šio žaliojo veiksmų plano įgyvendinimo metai.

Elina Kamenitzer, EIB Operacijų direktorato Klimato politikos ir aplinkosaugos reikalų koordinavimo skyriaus vadovė

Pandemija šiurkščiai ir labai aiškiai privertė suvokti, kad sprendimai dėl investicijų į infrastruktūrą turės būti svarstomi atsižvelgiant į radikalesnius ateities poreikių lūkesčius, elgseną ir išteklių naudojimą. Dėl šios paradigmos pokyčių projektų vykdytojai – ir finansuotojai – turi taikyti naujus tvarumo vertinimo rodiklius. Kad projektų vykdytojai ir finansų tarpininkai geriau suprastų ir taikytų šiuos naujus metodus ir standartus, reikės daug konsultacinės ir techninės paramos.

Frank Lee, EIB Operacijų direktorato Europos investavimo konsultacijų centro vadovas

Net ir sunkumų metais pūtė vėjas ir švietė saulė. Atsinaujinantieji energijos ištekliai pasirodė esantys atsparūs COVID-19. Kelias, kuriuo reikia eiti, kaip niekada aiškus. Dabar tereikia spartinti perėjimą į žaliąją ateitį.

Alessandro Boschi, EIB Projektų direktorato Atsinaujinančiųjų energijos išteklių skyriaus vadovas

Miestai yra priešakinėse COVID-19 krizės linijose: jie teikia pagrindines sveikatos priežiūros, civilinės saugos, miestų transporto ir viešosios erdvės valdymo paslaugas, nors ir susiduria su didžiuliais biudžeto suvaržymais dėl sulėtėjusios miestų ekonomikos. 2020 m. įgyvendinome COVID-19 miestų atgaivinimo programas didžiuosiuose miestuose, pvz., Grenoblyje, Milane ir Barselonoje, ir rengėme nacionalines miestų atgaivinimo programas Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Lenkijoje. 2020 m. taip pat pradėjo veikti svarbi nauja konsultavimo priemonė – Miestų klimato atotrūkio fondas, kurią mes ir Vokietijos tarptautinio bendradarbiavimo agentūra GIZ įgyvendiname kartu su Pasaulio banku, kad ankstyvu etapu būtų teikiama parama besivystančių ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių miestams. Šis fondas, finansuojamas Liuksemburgo ir Vokietijos lėšomis, turėtų padėti rengti pažangius klimato kaitos atžvilgiu projektus vandens, tvaraus judumo mieste, energijos vartojimo efektyvumo ir prisitaikymo prie klimato kaitos srityse.

Gerry Muscat, EIB Projektų direktorato Miestų plėtros skyriaus vadovas

Į COVID-19 EIB reagavo greitai. Banko gebėjimas kurti naujus metodus ir spręsti precedento neturinčias problemas bus dar svarbesnis kovojant su klimato kaita ir aplinkos niokojimu. ES bankui tampant Klimato banku, tai bus svarbus indėlis įgyvendinant Europos žaliajį kursą ir labai naudinga patirtis visiems, dalyvaujantiems kovoje su didžiausia grėsme, su kuria šiuo metu susiduria pasaulis.

Heinz Olbers, EIB Operacijų direktorato direktorius Vakarų Europai

Nuo tada, kai išrastas ratas, žmogaus pastangų centras buvo transportas. Jis, nuo aukštų laivų iki aptakių lėktuvų, skatino ir įgalino technologinę pažangą. Dabar mūsų eilė atremti šių laikų egzistencinius iššūkius. Žalioji ir skaitmeninė revoliucija transporto sektoriuje vyksta metu, kai žemės klimatas labai neramus, o sveikatos pandemija kelia grėsmę žmonijai. Transportas yra ir sprendimo, ir problemos dalis. Tai vienintelis CO₂ dujomis aplinką teršiantis sektorius, kuris tebeauga, ir kartu vienas iš labiausiai nuo pandemijos nukentėjusių ekonomikos sektorių. Vis dėlto tikimasi, kad transporto sektoriui atsigavus jis taip pat bus žalesnis, o EIB padės kurti tikrai tvarią transporto sistemą.

Gavin Dunnett, EIB Projektų direktorato Judumo departamento direktorius

PLANAS PLANETA

Klimato banko planas bus mūsų finansavimo kelrodis remiant Europos žaliajį kursą ir kuriant neutralaus anglies dioksido poveikio Europą

Ateinantis dešimtmetis klimato ir aplinkos ekstremalių situacijų požiūriu bus lemiamas. Klimato banko veiksmų plane nurodoma, kaip vykdysime didesnius klimato ir aplinkos apsaugos įsipareigojimus pagal Europos žaliajį kursą 2021–2025 m. Spartinsime perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, klimato kaitai atsparios ir aplinką tausojančios ekonomikos ir visą finansavimą derinsime su Paryžiaus susitarimu, be to, nieko nepaliksime nuošalyje ir remsime ilgalaikius vystymosi tikslus.

„Šis išaugęs užmojis turi didelį poveikį EIB grupei, keičiančiai savo prioritetus ir darbo būdą, – sako Stephen O’Driscoll, EIB Aplinkos, klimato ir socialinės politikos skyriaus vadovas. – Tai tarsi DNR pokytis – išstumiamo visas kliūtis, kad pasiektume Europos žaliojo kurso tikslus.“

Nuo 2015 m. Bankas turi plataus užmojo klimato strategiją. 2019 m. pabaigoje, kai Europos Vadovų Taryba ir ES šalys paprašė EIB grupės padidinti paramą įgyvendinant Europos žaliajį kursą ir padėti Europai greičiau pasiekti tikslą tapti neutralaus anglies dioksido poveikio žemynu iki 2050 m., kilo naujo Klimato banko veiksmų plano idėja.

Daugiau švarios energijos ir inovacijų

Veiksmų plane pabrėžiami šie uždaviniai:

- iki 2025 m. padidinti EIB finansavimą kovai su klimato kaita ir aplinkos tvarumui nuo maždaug 30 proc. šiuo metu iki daugiau kaip 50 proc.;
- suderinti visas naujas finansavimo sutartis su Paryžiaus susitarimo principais ir tikslais;
- 2021–2030 m. remti 1 trilijono eurų vertės investicijų į klimato politikos ir aplinkos tvarumo įgyvendinimo projektus;
- remtis sprendimu neteikti paramos projektams, kuriuose kaip energijos šaltinis naudojamas tradicinis iškastinis kuras;
- išlaikyti lyderystę kapitalo rinkose, kuriose EIB pirmas išleido žaliųjų obligacijų ir vis dar yra didžiausias viršvalstybinis žaliųjų obligacijų emitentas;
- sutelkti dėmesį į švarią energiją, inovatyvias technologijas ir skaitmeninimą, kurie atliks svarbų vaidmenį modernizuojant ir dekarbonizuojant pramonės šakas;
- didinti finansavimą, padedantį žmonėms prisitaikyti prie klimato kaitos ir stiprinantį ekonomikos atsparumą.

Plane nurodoma, kaip labiau remsime bendruomenes, kurių ekonomika labai priklauso nuo energijai imlių pramonės šakų, tokių kaip anglų kasyba ar plieno gamyba. Tai reiškia, kad reikės daugiau išteklių „teisingam perėjimui“ ir socialinei lygybei užtikrinti, įskaitant daugiau mokymo, darbo vietų ir konsultavimo paslaugų žmonėms, kurių pragyvenimui kyla pavojus dėl perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir klimato kaitos poveikio. Taip pat remsime perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir aplinką tausojančios ekonomikos visame pasaulyje, ypatingą dėmesį skirdami bendruomenių, kurios yra pažeidžiamos dėl klimato kaitos, atsparumui. „Kai galvojame apie pragyvenimo šaltinius, kuriems kyla grėsmė dėl klimato kaitos poveikio, žinome, kad žmonės, gyvenantys besivystančiose šalyse, ypač mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir mažose salose esančiose valstybėse, dažnai yra

pažeidžiamiausi ir, deja, turi mažiausiai finansinių išteklių prisitaikyti“, – pažymi EIB vyriausioji klimato kaitos ekspertė Nancy Saich.

Per ateinančią dešimtmetį kiekviena šalis turės imtis rimtų pokyčių. Veiksmų planas padės Bankui rasti naujų partnerių ir išplėsti savo veiklos sritį visame pasaulyje, kad būtų pasiekti su klimato kaita susiję tikslai.

Visą Klimato banko veiksmų planą rasite čia: www.eib.org/cbr

KITAS ŽALIAS DALYKAS

EIB ir Europos Komisijos partnerystė – Europos investavimo konsultacijų centras – padeda valstybėms narėms ir įmonėms rengti projektus finansavimui ateityje. Jo darbas itin svarbus Europai įgyvendinant klimato politikos užmojus.

Vandenilis kaip alternatyvūs degalai

Vokietijos transporto ir skaitmeninės infrastruktūros ministerija paprašė strateginės konsultacinės paramos kuriant vandenilio, kaip alternatyvių degalų, naudojimo Vokietijos transporto tinkle finansavimo modelį. Centras teikia tarpsektorinę paramą techninėms ir finansinėms konsultavimo tarnyboms, kad būtų galima įvertinti vandenilio rinkos perspektyvas ir pasiūlyti finansavimo ir pristatymo modelių.

Prisitaikymas prie klimato kaitos Genujoje

Tokioms savivaldybėms kaip Genuja (Italija) reikia pagalbos atliekant prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių analizę. Centro užduotis – išanalizuoti įvairias trijų ar keturių projektų prisitaikymo skirtinguose miestuose galimybes ir palyginti sąnaudas bei naudą. Remiantis šios analizės rezultatais, kiekvienu atveju bus galima padaryti išvadas dėl tinkamiausio prisitaikymo varianto.

Patikrinkite savo energijos vartojimo efektyvumą

Čekijos skatinamojo finansavimo bankas ČMZRB kreipėsi į Europos investavimo konsultacijų centrą dėl pagalbos siekiant padidinti investicijų į energijos vartojimo efektyvumą apimtį, pasinaudojant ES fondais. Centras atliko rinkos vertinimą ir pagal tai buvo pateiktas pasiūlymas dėl garantijų priemonės, kuria šalinamos rinkos spragos, įskaitant investavimo strategiją, valdymą, stebėseną ir ataskaitų teikimo procesus. Be to, atliekant vertinimą nustatyta, kad reikia sukurti „vieno langelio“ mechanizmą dėl techninės pagalbos potencialiems projektams. Ši rekomendacija paskatino teikti paraišką dėl pagalbos rengiant projektus pagal priemonę ELENA (Europos pagalba vietinei energetikai). Užduotis parodė, kad bendras finansavimas ES ir EIB lėšomis gali būti sutelktas taikant naujoviškas finansines priemones, skirtas energijos vartojimo efektyvumo didinimo sutarčių sudarymui, jas derinant su investicijų dotacijomis, skirtomis visapusiškai pastatų renovacijai. Tokios schemos taip pat planuojamos įgyvendinant Europos Komisijos iniciatyvą „Renovacijos banga“, kuria siekiama per ateinančią dešimtmetį energinės renovacijos apimtį padidinti du kartus. Tikimasi, kad finansinė priemonė pradės veikti 2021 m.

KAI NEPUČIA VĖJAS

Dvi novatoriškos Švedijos baterijų gamintojos siekia tiekti švarią energiją namams ir jūsų automobiliui

Kai vėjuota arba saulėta, vėjo ir saulės jėgainės gamina atsinaujinančiąją energiją. Bet kai norime naudoti elektrą, vėjas pučia ir saulė šviečia ne visada. Štai kodėl žaliai ateičiai tokios svarbios baterijos. Dvi Švedijos bendrovės, *Nilar* ir *Northvolt*, gamina baterijas, kaupiančias žalią energiją, kad būtų galima ją vartoti tada, kai reikia.

Nilar, naujo didelio formato nikelio baterijas kūrė daugiau nei 15 metų, jomis prekiauti pradėjo 2019 m. Bendrovės nikelio metalo hidrido baterijos skirtos atsinaujinančiai energijai kaupti namuose arba prekybos, savivaldybių ir pramonės įmonių vietose. Jomis nesiekama pakeisti ličio baterijų visiškai elektra varomose transporto priemonėse, nes nikelis yra sunkesnis metalas. Tačiau *Nilar* hidridinės baterijos yra saugios naudoti pastatuose, nes nikelio metalo hidrido baterijos nedegios. Be to, jų gyvavimo trukmė – 20 metų ir jas galima ekonomiškai perdirbti.

Baterijų kainos mažėja. Nuo 2010 m. elektra varomų transporto priemonių ličio jonų baterijų kaina sumažėjo beveik 90 proc., o stacionarių nikelio baterijų kaina – maždaug dviem trečdaliais. Tačiau šiuo metu beveik visos pažangios baterijos į Europos Sąjungą importuojamos. Kadangi dėl kainos baterijos tampa prieinamesnės, svarbu plėtoti baterijų gamybą Europoje, kur švarios energijos rinka auga šuoliais. Vis dėlto baterijų kūrimas yra ilgas, neužtikrintas ir brangus procesas, todėl norint, kad įmonė būtų konkurencinga, gamybos apimtis turi būti didelė. Dėl šios priežasties ankstyvajame etape įmonėms sunku rasti komercinių investuotojų ir gauti bankų finansavimą.

Sparčių inovacijų skatinimas

Neturint istorinių pardavimo rezultatų *Nilar* projektui gyvybiškai svarbus Europos investicijų banko finansavimas. ES bankas remia naujoviškų produktų mokslinius tyrimus ir jų kūrimo spartinimą, kad jie taptų patrauklesni privatiems investuotojams. „**Europos investicijų bankas yra labai svarbus skatinant sparčias inovacijas mažosiose įmonėse, diegiančiose visiškai naujas technologijas**“, – pažymi *Nilar* valdybos pirmininkas **Michael Obermayer**. Technologijų įmonės, vykdančios novatoriškus projektus, kurie negali įveikti daug kapitalo reikalaujančių kliūčių, negali augti, todėl jų idėjos gali likti gulėti lentynoje. Pasak M. Obermayerio, Europos investicijų banko noras teikti paskolas, kad *Nilar* technologija patektų į rinką jos komercinimo etapo pradžioje, yra ypač svarbus.

Siekiant Europos Komisijos tikslo iki 2030 m. 55 proc. sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį, labai svarbus ir naujos kartos baterijų vaidmuo. Jos taip pat padės didinti Europos energetinę nepriklausomybę, taigi ir energetinį saugumą.

Ratai ir vėjo malūnai sukasi į žalią pusę

Northvolt baterijos taip pat nekenkia aplinkai. Tačiau, priešingai nei *Nilar* baterijos, *Northvolt* ličio jonų baterijos daugiausia skirtos elektra varomoms transporto priemonėms. Elektra varomose transporto priemonėse naudojama ne viena baterija, kaip telefone. Naudojami jų blokai, kuriuos sudaro tūkstančiai kartu veikiančių atskirų ličio jonų elementų. Kai automobilis įkraunamas, baterijose chemiškai kaupiama elektra. Kai automobilis yra kelyje, baterija tiekia energiją elektros varikliui neišskirdama anglies dioksido.

“ Mūsų investicijos leido tai padaryti vienu ypu... Antraip būtų kilusi rizika, kad technologijos liks gulėti lentynoje arba bus parduotos, galbūt už Europos Sąjungos ribų. ”

Norint pereiti prie aplinkai nekenkiančio transporto, labai svarbu pakeisti anglies dioksidu teršiančius automobilius švariomis elektra varomomis transporto priemonėmis.

Nilar ir *Northvolt* gauna paramą EIB paskolomis, kurios iš dalies finansuojamos pagal Europos Komisijos programą *InnovFin*, iš kurios finansuojami novatoriški parodomieji projektai energetikos sistemos pertvarkymo, įskaitant energijos kaupimą, srityse.

46 mln. EUR paskola, kurią *Nilar* gavo iš Europos investicijų banko, padės įmonei plėstis nuo dabar turimos vienos gamybos linijos iki aštuonių. Šios baterijos bus labai naudingos namų savininkams, komerciniams pastatams ir pramonės įmonėms, įsirengusioms saulės baterijų plokštes, taip pat mažesnėms atsinaujinančiąją energiją vartojančioms elektrinėms, nes bus galima parduoti perteklinę žaliąją energiją.

Švedijos baterijų gamybos didinimas

Gamybos didinimas paskatino ir ES banko paramą *Northvolt* elektrinių automobilių baterijų gamybai. Gavusi Europos investicijų banko pagal priemonę *InnovFin* suteiktą paskolą, įmonė Västerö mieste, netoli Stokholmo, pastatė savo koncepcijos demonstracinę liniją. Ši gamykla pradėjo gaminti naujos rūšies baterijas 2019 m. pabaigoje.

Northvolt jau žengė kitą žingsnį – plečiamas ličio jonų baterijų fabrikas Šelefteo, šiaurės rytų Švedijoje. **Šelefteo fabrikas finansuojamas kita Europos investicijų banko paskola, šį kartą 350 mln. JAV dolerių, naudojant Europos strateginių investicijų fondo, kuris yra Investicijų plano Europai dalis, garantiją.** „Atsinaujinančiosios energijos kaupimas yra raktas į anglies dioksidu neteršiančią visuomenę, – tvirtina bendrovės *Northvolt* generalinis direktorius Peter Carlsson. – O baterijos – raktas, leidžiantis ten patekti.“

KĄ MONTY PYTHON PAMIRŠO APIE LUBINUS

Bioekonomikos fondo tikslas – panaikinti įmonių, naudojančių patikrintas technologijas, finansavimo spragą, kad jos galėtų plėstis visoje Europoje

Britų komikų trupė *Monty Python* transliavo epizodą, kuriame netikėlis greitkelių plėšikas plėšdamas aukas pateikia absurdišką reikalavimą: „Lubinais arba gyvybė!“ Šio pokšto esmė ta, kad lubinai buvo laikomi beverčiais – paprasčiausios violetinės gėlės. Vokietijos įmonė *Prolupin* žino geriau. Bendrovė iš lubinų sėklų sukūrė veganiškus ledus be pieno, taip pat daug kitų maisto produktų. *Prolupin*, įsikūrusi netoli Rostoko, savo produkciją parduoda Vokietijoje. Vis dėlto norint plėstis į kitas Europos šalis reikia papildomų investicijų, kurių palyginti naujoms bioekonomikos įmonėms rasti sunku, nes jos neturi pardavimo istorijos, kad gautų bankų paskolą, o rizikos kapitalistai linkę finansuoti kitus sektorius.

Štai čia įsiterpia Europos žiedinės bioekonomikos fondas. Pasirengęs pritraukti 250 mln. EUR bioekonomikai ir žiedinei bioekonomikai, fondas investuoja į ankstyvojo veiklos etapo įmones, turinčias įrodytas technologijas, kurioms reikia finansavimo, kad galėtų plėsti savo veiklą ir žengti į didesnes rinkas. **Bioekonomika ir žiedinė bioekonomika yra pagrindiniai veiksniai siekiant tvaresnės ekonomikos ir aplinkos apsaugos. Bioekonomika mažina mūsų priklausomumą nuo gamtos išteklių, skatindama tvarius produktus, kurie naudoja atsinaujinančiuosius biologinius išteklius (pvz., lubinus) maistui, medžiagoms ir energijai gaminti.**

Europos žiedinės bioekonomikos fondo veiklos pradžia – 2017 m., kai buvo atliktas Europos Komisijos remiamas EIB *InnovFin Advisory* tyrimas. Tyrimu nustatyta, kad bioekonomikos bendrovėms, kurioms reikėjo didinti gamybą ir plėsti rinką, labai trūksta finansavimo. Ataskaitoje buvo rekomenduojama įsteigti akcinio kapitalo fondą augimo etapo įmonėms remti. Taigi Europos investicijų bankas ir Europos Komisija išrinko patarėją investicijų klausimais, o šis įsteigė Europos žiedinės bioekonomikos fondą. „Bioekonomika ir žiedinė bioekonomika vis dar suvokiama kaip besivystantis sektorius, – pažymi už EIB investicijas į fondą atsakinga investicijų specialistė Yicui Sun. – Europos Komisijos garantija padeda telkti privačius investuotojus, kad ši spraga būtų panaikinta.“

Spalio mėnesį sudaręs pirmąjį 82 mln. EUR vertės sandorį fondas sulaukė didelio tiek privačių, tiek viešųjų investuotojų susidomėjimo ir yra gerai pasirengęs sudaryti naujus sandorius. „**Tai paskatins aktyvesnę veiklą Europoje šiame sektoriuje,** – sako EIB žemės ūkio verslo ir kaimo plėtros skyriaus vadovas Felipe Ortega Schlingmann. – **Numatomas didžiulis augimo potencialas.**“

TVARUMAS KOSMOSE

Komo ežero pakrantėse įsikūrusi bendrovė gamina palydovų nešiklius duomenims apie klimato kaitą rinkti iš kosmoso ir per dešimtmečius susikaupusioms šiukšlėms išvalyti

Palydovai padeda žmonėms ir pareigūnams, kurie pirmieji reaguoja, kai gaivalinės nelaimės, pavyzdžiui, uraganai ar žemės drebėjimai, sutrikdo antžeminius tinklus. Pandemijos metu jie skaitmeniniu būdu sujungia izoliuotus pacientus arba kaimo vietovėse gyvenančius pacientus su sveikatos priežiūros specialistais. Be to, palydovai teikia visuotinio atšilimo keliamų pavojų stebėsenos duomenis ir parodo, kaip mums sekasi su juo kovoti.

Tačiau palydovai taip pat generuoja kosmoso šiukšles. Kai užbaigia savo misiją, maži palydovai grąžinami į Žemę, kad sudegtų atmosferoje. Didesnieji nukreipiami į erdvėlaivių kapines vandenynuose arba skrieja kontroliuojamomis kapinių orbitomis. Atėjo laikas išsiaiškinti, ką daryti su augančiu kosminių šiukšlių kiekiu.

***D-Orbit*, naujojo kosmoso bendrovė, įsikūrusi prie Komo ežero Italijoje, yra tvarios kosmoso ekonomikos ir kosmoso logistikos pradininkė.** „Keletas mūsų klientų yra Žemės stebėjimo operatoriai, teikiantys duomenis ir informaciją apie orus, taršą, miškininkystę ir žemės ūkį, vandenynus, pakrančių eroziją ir kritinės svarbos infrastruktūrą, – pasakoja *D-Orbit* generalinis direktorius ir įkūrėjas Luca Rossettini. – Kosmosas yra galimybė mūsų visuomenei, pramonei ir mokslinių tyrimų institucijoms.“

2020 m. spalį *D-Orbit* iš Prancūzijos Gvianos kosminio centro su Europos raketa „Vega“ paleido savo pirmąjį ION (*In Orbit Now*) palydovų nešiklį, kuris sėkmingai nugabeno į kosmosą 12 mažų Žemės vizualizavimo palydovų *Planet SuperDove*. *D-Orbit* palydovų nešiklio ION kūrimą remia Europos investicijų bankas, suteikęs bendrovei 15 mln. EUR paskolą. Finansavimas numatytas susitarimo memorandume, kurį 2018 m. pasirašė Europos investicijų bankas ir Europos kosmoso agentūra.

Mikro ir nano palydovai

D-Orbit krovinių palydovų misijos valdomos iš jos būstinės prie Komo ežero. Palydovai sukurti taip, kad juos gali paleisti įvairios rinkoje esančios raketos. Tai tarsi kosminis taksi, galintis talpinti keletą nanopalydovų arba mikropalydovų. Šie miniatiūriniai *CubeSats* sveria po kelis kilogramus. Taip pat yra galimybė gabenti naudingus kitų rūšių krovinius, pvz., startuolių, mokslinių tyrimų institutų ir kosmoso bendrovių kuriamas technologijas, kurias reikia išbandyti ir įvertinti kosmose, prieš pateikiant rinkai.

„ION palydovų nešiklis yra novatoriškas sprendimas, padedantis smulkiems palydovų operatoriams išbandyti savo technologijas kosmose ir paspartinti naujų palydovinių paslaugų komercializavimą“, – aiškina EIB skaitmeninės infrastruktūros vadovaujantysis inžinierius Christian Kohr, dirbęs su *D-Orbit* paskola. EIB vadovaujančiojo ekonomisto Anderso Bohlino nuomone, **dėl ION koncepcijos *D-Orbit* yra inovacijų lyderė šioje srityje.**

ŽALIASIS ŽIEDINIS PLIENAS

Energijai imlios pramonės šakos išmeta 15 proc. viso pasaulio išmetamo CO₂ kiekio. Pagrindinė plieno gamintoja *ArcelorMittal* kuria naujovišką plieno dekarbonizacijos technologiją, kuri padeda mažinti išmetamo CO₂ kiekį ir jį paverčia naudingą biokuru

Cheminiam procesui, kuriame iš geležies rūdos išgaunama geležis, vėliau perdirbama į plieną, *ABlast* krosnyse naudojamos anglys. Šiame procese išsiskiria didelis kiekis šiltnamio efektą sukeliančių dujų CO ir CO₂. Europos plieno gamintojai surenka šias šalutinių produktų dujas ir paverčia jas elektros energija ir naudingą šilumą. Bet tada CO₂ išmetamas į atmosferą.

Todėl integruotos plieno gamyklos tampa pagrindine dekarbonizacijos vieta. Didžiulė plieno gamintoja *ArcelorMittal Belgium* diegia naujovišką tokio masto ir sudėtingumo technologiją, kokios nėra niekur kitur pasaulyje. Projektas atitinka *ArcelorMittal Europe* išmetamo anglies dioksido kiekio mažinimo planą, pagal kurį siekiama iki 2030 m. sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį 30 proc., o iki 2050 m. anglies dioksido poveikį neutralizuoti.

Įrenginys surenka iš aukštakrosnės išmetamas CO ir CO₂ dujas ir dujų fermentavimo procese, kuriame naudojami mikrobai, jas paverčia etanolium. Šią technologiją, vadinamą „Carbalyst“, sukūrė JAV įmonė *LanzaTech*, su kuria *ArcelorMittal* bendradarbiauja dešimtmetį. „Kaip medžiagų gamintojai manome, kad turime sutelkti dėmesį į žiedinę ekonomiką ir plėtoti procesus, kuriuose naudojama mažiau pirminių išteklių, taigi galima sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį, – pažymi *ArcelorMittal Group* technologijų strategijos vadovas Carl De Maré. – **Plienas ir kitos atliekos turi būti perdirbamos, o aukštakrosnė yra puiki priemonė tai padaryti.**“

Yra ir antras projekto įgyvendinimo etapas. Kadangi šiuo metu aukštakrosnėse naudojama anglis gaunama iš iškastinių anglių, bendrovė ketina iškastines anglys iš dalies pakeisti medienos atliekomis, kurios apdorojamos taip, kad taptų bioanglimis. Toks iškastinių anglių pakeitimas žiedine anglimi jau yra žingsnis link žaliosios ekonomikos.

Pasak C. De Maré, tai tipiškas anglies dioksido surinkimo ir naudojimo procesas: „Aukštakrosnė yra viduryje. Šio projekto veikla vyksta pabaigoje, šalutinių produktų lygmenyje, kai pagaminamas etanolis, ir pradžioje, kai anglis išgaunama iš natūralių šaltinių. Derinant abi inovacijas, pagaminamas vadinamasis bioetanolis: etanolis iš biologinės kilmės anglies. Taip anglies ratas užsidaro.“

Inovacijų finansavimas: nuo teorijos prie praktikos

Tokių technologinių naujovių diegimas nėra lengvas ar užtikrintas reikalas. Reikia daug investuoti į naujas gamybos priemones, įrangą ir mechanizmus. Taigi tokios įmonės finansavimas yra iššūkis.

Pagal Europos Komisijos energetikos parodomųjų projektų priemonę *InnovFin* 2020 m. gegužę Europos investicijų bankas ir *ArcelorMittal Belgium* pasirašė 75 mln. EUR paskolą naujų įrenginių statybai iš dalies finansuoti. „Tai įdomi, novatoriška schema, kurią įgyvendinti sudėtinga, – pažymi Senso Figaredo Pire,

„Šis finansavimas nebūtų įmanomas be Komisijos paramos pagal *InnovFin*.“

„Prisiimame technologinę riziką, nes norime paremti šią pramonės šaką.“

Europos investicijų banko vyresnysis paskolų specialistas, užbaigęs šį sudėtingą sandorį. – Ji prisideda prie žiedinės ekonomikos, nes gaminamas žaliasis etanolis, kuris gali būti naudojamas kaip kuras arba žaliava daugelyje cheminių procesų.“

Senso Figaredo Pire teigimu, šis finansavimas nebūtų įmanomas be Komisijos paramos pagal *InnovFin*. „Gladžiai bendradarbiavome su Komisija, – sako jis. – O dabar šis projektas galėtų būti svarbus žingsnis į priekį plieno pramonei pereinant prie žaliosios gamybos.“

Įgyvendinimas prasidės *ArcelorMittal* gamykloje Gente. Pagal šią technologiją numatoma, kad 15 proc. šalutinių dujų produktų bus panaudojama ne elektrai, o etanolui gaminti. Vis dėlto *ArcelorMittal* turi viziją savo vidinėse elektrinėse palaipsniui visiškai pakeisti išeinančias dujas etanoliumi, o ateityje – ir kitais baziniais cheminiais produktais.

Dėl mažesnio energijos kiekio, pagaminamo naudojant šalutines anglies dujas, *ArcelorMittal* gali pereiti prie elektros energijos pirkimo sutarčių su atsinaujinančiosios energijos gamintojais ir taip netiesiogiai remti atsinaujinančiosios energetikos plėtrą. Bendrovė planuoja iki 2025 m. pradėti eksploatuoti penkias iš tokių gamyklų visoje Europoje ir pasaulyje.

Kas geriau už perdirbtą anglį? Perdirbta žalioji anglis

Projektas ekonomiškai perspektyvus, nes etanolis labai paklausus, be to, jį kaupti ir transportuoti lengviau negu elektrą. Etanolis turi daug įvairių paskirčių. Sumaišius su benzinu jis gali būti naudojamas kaip degalai. Jis taip pat gali būti perdirbamas į etileną, kuris yra pagrindinė plastikų gamybos proceso sudedamoji dalis, ir taip prisidėti prie žiedinės ekonomikos.

„Ši investicija apsaugo darbo vietas, nes išlaiko Europos plieno pramonę, kurioje mums reikia aukštos kvalifikacijos darbuotojų, gebančių projektuoti ir eksploatuoti šias gamyklas“, – sako Europos investicijų banko inžinierius Marc Tonteling.

Sujungusi du novatoriškus procesus, bendrovė ketina pagaminti 80 mln. litrų bioetanolio – tiek degalų reikėtų 600 skrydžių iš Niujorko į Londoną. *ArcelorMittal* apskaičiavo, kad išmetamo CO₂ kiekis bus sumažintas tiek, kiek per metus jo išmeta 350 000 automobilių.

„Man patiko Gento žmonių entuziazmas ir atsidavimas. Jie išties nori, kad projektas pavyktų, – pasakoja M. Tonteling. – Mes prisiimame technologinę riziką, nes norime paremti šią pramonės šaką. Jei projektas pavyks, jis gali paskatinti bendresnę žiedinių anglies produktų, tokių kaip bioanglys, perdirbtas anglies kuras, bioetanolis ir daugelis kitų, gamybą.“

PASLAPTYS, KURIAS REIKIA ATSKLEISTI

Nauja Graikijos klimato kaitos infrastruktūra teiks duomenis, kurie yra būtini tiriant visuotinį atšilimą ir numatant gaivalines nelaimes

Pietryčių Viduržemio jūros regionas yra natūrali laboratorija, galinti padėti mokslininkams stebėti ir prognozuoti klimato kaitą visame pasaulyje. Tačiau iki šiol jis nebuvo pakankamai tiriamas.

Siekiant panaikinti šią spragą, du iš svarbiausių Graikijos vyriausybės mokslinių tyrimų centrų stato infrastruktūrą ir įrangą orui matuoti ir vandenims tirti – nuo aukščiausio atmosferos sluoksnio iki daugiau kaip 5 000 metrų žemiau giliausios Viduržemio jūros dalies, esančios Graikijoje, paviršiaus.

Nacionalinė Atėnų observatorija steigia Antikityros Panhelenų geofizinę observatoriją (PANGEA) Antikityroje – beveik negyvenamoje salelėje tarp Kretos ir Peloponeso. „PANGEA projektas yra didelis žingsnis į priekį matuojant atmosferos parametrus ir kuriant pietryčių Viduržemio jūros regiono klimato modelius, – sako observatorijos vadovas profesorius Manolis Plionis. – Viduržemio jūros regionas yra klimato kaitos centras, todėl **gauti duomenys mums padės suprasti, kaip klimatas keisis per ateinančius metus** ir kokios bus šios kaitos pasekmės visuomenei ir ekonomikai.“

O Graikijos jūrų mokslinių tyrimų centras pastatys naują okeanografinių tyrimų laivą, pakeisiantį anksčiau esantį laivą, kurio eksploatacija po 35 metų naudojimo turi būti nutraukta. Naujasis laivas galės tyrinėti seklius kontinentinius vandenius ir jūros gelmes. 70 metrų ilgio ir 16 metrų pločio laive bus įrengtos daugiafunkcės laboratorijos ir erdvūs atviri deniai konteineriams su mobiliomis keičiamosiomis laboratorijomis pastatyti. Taip laivas taps universalia platforma įvairioms mokslinėms ir kitokioms misijoms.

„Viduržemio jūros regionas yra labai svarbus klimato kaitai, nes veikia kaip **miniatiūrinis vandenynas**, greitai reaguojantis į klimato kintamumą. Neiširtuose juoduose jos vandenyse vis dar glūdi daug paslapčių, – sako centro vadovas dr. Aris Karageorgis. – Naujas, tvirtas laivas su naujausiomis technologijomis gali padėti mums **toliau tyrinėti Viduržemio jūros** vandenį bei jūros dugną ir numatyti, kas gali nutikti atviruose vandenyuose per klimato kaitos prizmę.“

Graikijos klimato kaitos infrastruktūra pasauliniam iššūkiui spręsti

PANGEA stotis vykdys nuolatinę pagrindinių klimato kintamųjų ir geofizinės veiklos stebėseną ir tikruoju laiku patvirtintus stebėsenos duomenis teiks mokslo bendruomenei. Projekto tikslas – spręsti tokias problemas kaip klimato kaita ir jos poveikis sunkioms oro sąlygoms ir gaivalinėms nelaimėms Graikijoje ir rytinėje Viduržemio jūros regiono dalyje, taip pat stebėti seisminę veiklą. Pietryčių Viduržemio jūros regione tai svarbu, nes iki šiol ji buvo prastai stebima, nepaisant intensyvaus tektoninio aktyvumo.

„Savo ruožtu laivas yra nauja infrastruktūra senėjančiame pasaulio okeanografiniame laivyne ir gali „gydyti okeanografiją“, – sako A. Karageorgis.

Moksliniais projektais bus sudarytos sąlygos nuolat rinkti duomenis apie esminius klimato kintamuosius atmosferoje ir jūroje ir naudoti juos klimato modeliuose. Patikimi klimato modeliai gali padėti geriau stebėti klimato kaitą ir kurti tikslesnes prognozes. Šie duomenys

padės mokslininkams suprasti, kaip keičiasi klimatas, ir atskirti natūralią ir žmogaus sukeltą klimato kaitą. Jūrų mokslinių tyrimų srityje bus galima sustiprinti biologinės įvairovės išsaugojimą stebint, kaip keičiasi gyvi organizmai, pavyzdžiui, tyrinėjant svetimas rūšis iš atogrąžų vandenų, atsiradusių čia dėl pakilusios jūros vandens temperatūros.

Poveikis Graikijos visuomenei, kova su protų nutekėjimu

Teigiamą poveikį pajus ir Graikijos visuomenė. **PANGEA stoties duomenys padės Graikijos civilinės saugos institucijoms prognozuoti sunkias gaivalines nelaimes ir galbūt išvengti jų padarinių.** Be to, ši infrastruktūra suteiks Graikijai galimybę pagerinti savo mokslinių tyrimų profilį. „Moksliniuose sluoksniuose Graikija dažnai nepakankamai konkurencinga, – sako Europos investicijų banko ekonomistas Martin Humburg. – Šie projektai rodo, kad Graikija turi puikių, į ateitį žvelgiančių mokslininkų. Jiems tereikia paramos ir infrastruktūros, kad galėtų naudotis savo žiniomis bei įgūdžiais ir konkuruoti su kitais.“

Pasak profesoriaus M. Plioniso, PANGEA projektas bus labai naudingas visuomenei, nes pakeis gyventojų skaičiaus mažėjimo tendenciją Antikityroje ir pagerins pakrančių laivybą šioje pasienio zonoje.

2020 m. liepą Europos investicijų bankas, ES klimato bankas, pasirašė 57,5 mln. EUR paskolos sutartį su Graikijos vyriausybe dėl geofizikos observatorijos Antikityroje ir naujo okeanografinio laivo statybos ir įrangos finansavimo. Šių projektų įgyvendinimo laikotarpis – nuo penkerių iki šešerių metų.

Costas Kargakos, Europos investicijų banko paskolų specialistas, dirbęs rengiant sandorį, pažymi, kad Graikijoje mokslinių projektų finansuojama mažai, ypač griežto taupymo laikotarpiu po finansų krizės. **„Šia operacija remiamos Graikijos vyriausybės pastangos skatinti investicijas į strateginių mokslinių tyrimų infrastruktūrą, siekiama prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir padėti prisitaikyti prie jos didėjimo, o tai yra vienas iš svarbiausių Banko ir Europos Sąjungos prioritetų“, – pažymi specialistas.**

“ Šie duomenys padės mums suprasti, kaip klimatas keisis per ateinančius metus ir kokios bus šios kaitos pasekmės visuomenei ir ekonomikai. ”

PLANAS GYVENIMUI

Miestų planavimas turi prisitaikyti prie piliečių poreikių pandemijos metu, taip pat padaryti miestus žalesnius ir atsparesnius klimato kaitos poveikiui. Barcelona rodo kelią

Barcelona siekia ne tik sumažinti taršą, bet ir sukurti gyvenamąją erdvę, kuri jaunimą skatintų pasilikti, o vyresnio amžiaus žmonėms sudarytų palankesnes sąlygas pasirūpinti savimi. „Barcelona turi labai aiškią strategiją, – sako Europos investicijų banko paskolų specialistas Alex Saz-Carranza. – Naujajame miesto plane aptariamas judumas, energijos vartojimo efektyvumas ir socialinė sanglauda. Visi šie klausimai padės miestui pasirengti ateičiai, taip pat išėiti iš COVID-19 pandemijos.“

Klimato kaitos poveikis pastaraisiais metais buvo svarbus miestų planavimo veiksnys, tačiau dėl pandemijos kilo naujų iššūkių, ypač sveikatos sektoriui ir tankiai apgyvendinto miesto gyvenimui. Viešosios erdvės turi sudaryti sąlygas žmonėms bendrauti saugiu atstumu. Europos investicijų bankas 2020 m. patvirtino 95 mln. EUR paskolą, kad padėtų Barcelonai užbaigti apie 40 projektų, daugiausia dėmesio skiriant kovai su klimato kaita ir geresniam miesto gyvenimui.

Ketvirtadalis paskolos skiriama beveik 200 000 kvadratinį metrų žemei regeneruoti ir kurti „superblokamams“, leidžiantiems gyventojams patekti į viešąsias erdves, naudotis jomis laisvalaikiui ir lengviau užsimiti verslu. Daugelyje miesto vietų bus teikiama pirmenybė pėstiesiems. Mažo greičio zonose transporto priemonių greitis bus ribojamas 10 km/val. Visi nauji pastatai bus projektuojami taip, kad juose beveik nebūtų išmetamųjų teršalų. Naujos autobusų linijos ir dviračių juostos įtikins žmones mieste nevažinėti automobiliais ir sumažins išmetamųjų teršalų kiekį. Spartinama medžių sodinimo programa. Rezultatas: miestas, atsparesnis klimato kaitai ir padedantis žmonėms laikytis socialinio atstumo nurodymų.

Zonos tik pėstiesiems

Per pastaruosius aštuonerius metus Bankas į geresnių miestų kūrimą investavo daugiau kaip 150 mlrd. EUR. **Barcelonos projektas panašus į 201 mln. EUR vertės finansavimo sandorį, taip pat sudarytą 2020 m. siekiant padėti Milanui padidinti savo pastatų energijos vartojimo efektyvumą, palengvinti miesto gyventojams galimybę vaikščioti ir naudotis viešuoju transportu, sukurti daugiau atvirų žaliųjų erdvių ir paskatinti ekonomikos atsigavimą po pandemijos.**

Barcelonos klimato plane raginama smarkiai sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, vandens suvartojimą ir skurdą. Miestas planuoja iki 2050 m. tapti neutraliu anglies dioksido poveikio požiūriu. „Barcelonos gyventojai yra gana aktyvūs ir turi ilgametę dalyvavimo patirtį, – sako Europos investicijų banko vyresnioji miestų plėtros inžinierė Leonor Berriochoa. – Visuomenė daug dėmesio skiria klimato ir socialiniams klausimams. Žmonės mėgsta prisidėti, reikšti savo nuomonę ir daryti miestą gyvesnį.“

ŽALIASIS KURSAS VYKDOMAS

Impulsas atsinaujinančiųjų išteklių energetikai Lenkijoje: teisės aktų pakeitimai traukia tarptautinius investuotojus – dedamas žaliojo perėjimo pagrindas

Baltijos jūros pakrantėje Lenkijoje, 50 km. ilgio ruože, statomos 29 vėjo turbinos. Jų aukšti balti bokštai atsiveria iš vaizdingų kalvų šlaitų, kuriuose gyvena briedžiai, elniai ir kiškiai. Kai turbinos bus pastatytos, jos tiesks pakankamai švarios elektros, kad būtų galima aprūpinti 138 000 Lenkijos namų. „Labai didžiuojusi, nes mūsų vėjo jėgainių parkas rodo, jog gamta ir elektros gamyba gali egzistuoti šalia, – sako vėjo jėgainę statančios *Ignitis* grupės, Lietuvos energetikos bendrovės, kurios akcijomis prekiaujama Vilniaus ir Londono biržose, vadovė Lenkijos regionui Diana Kazakevič. – Lenkijoje elektra taip dažnai kenkė gamtai.“

Ignitis vėjo jėgainės Pomeranijoje – naujas perėjimo prie švarios energijos žingsnis Lenkijoje, šalyje, kuri beveik visą energiją vis dar gauna iš taršių anglių. **2020 m. Europos investicijų bankas pasirašė tris Lenkijos vėjo jėgainių parko finansavimo paskolas ir susitarimą dėl saulės energijos.** „Lenkija patiria tam tikrą spaudimą dėl klimato kaitos, – sako Banko vadovų konsultantas Roland Schulze, atsakingas už mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančios energijos technologijas. – Todėl Europos investicijų bankas aktyviai padeda Lenkijai pertvarkyti energetikos sektorių.“

Prieš dvejus metus, kai vyriausybė pakeitė energetikos sutarčių teisės aktus, atsinaujinančioji energija Lenkijoje tapo patrauklesne investicija. Pagal naują įstatymą bendrovės savo pasiūlymą grindžia kaina, už kurią jos siūlo parduoti elektros energiją. Jei rinkos kaina kris, joms vis tiek garantuojama pasiūlymo kaina. Jei ji išaugs, jos mokės skirtumą vyriausybei.

Nauji Lenkijos sandoriai dėl atsinaujinančiosios energijos

Ignitis projektas buvo vienas pirmųjų pagal naująjį įstatymą sudarytų sandorių. D. Kazakevič teigimu, Europos investicijų banko, kuris projektui paskolino beveik 60 mln. eurų, finansavimas parodė, kad bendrovė turi partnerių dirbdama pagal žaliojo tvarumo darbotvarkę. Kaip ir kituose keturiuose EIB sandoriuose dėl atsinaujinančiosios energijos Lenkijoje 2020 m., paskola finansuojama gavus Europos strateginių investicijų fondo garantiją.

Lenkijoje besiformuojanti tendencija galėtų būti labai svarbi įgyvendinant Europos žaliąjį kursą. 2020 m. paskelbtame Europos Komisijos kovos su klimato kaita plane įsipareigojama užtikrinti, kad iki 2050 m. Europoje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų lygis bus nulinis. Žaliojo kursu taip pat siekiama užtikrinti, kad pereinant prie švarių technologijų nebūtų palikti likimo valiai nuo iškastinio kuro priklausomų regionų gyventojai. Tai svarbu Lenkijai, turinčiai didelį akmens anglių pramonės sektorių.

„Esame žaliojo kurso liudininkai, – sako EIB projektų finansavimo ekspertas Vincent Metzler. – Šiam sektoriui reikia daug infrastruktūros – tai naudinga darbo vietoms. Dėl teisingo perėjimo tai yra prasminga.“

VYSTYMOSI SPRENDIMAI

PASAULINIS POŽIŪRIS

Kai pagrindinis vystymosi pastangų objektas – žmonės, žmogaus teisės ir socialinė įtrauktis, galimybių ir naudos daugiau visiems. Tikslingos investicijos gali padėti užtikrinti žaliąjį perėjimą ir prisidėti prie socialinės raidos, todėl EIB investuoja į projektus, kuriais remiamas integracinis požiūris į perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir didinamas bendruomenių, kurioms klimato kaita daro didžiausią poveikį Europos Sąjungoje ir už jos ribų, atsparumas. Atsižvelgdamas į įvairias žmogaus teises, įskaitant čiabuvių tautų, vietos bendruomenių, migrantų, moterų ir vaikų teises, jas gerbdamas ir skatindamas savo aplinkosaugos ir socialiniais standartais bei atitinkama politika, EIB ir toliau užtikrins savo veiklos veiksmingumą, poveikį ir tvarumą.

Yasmine Pagni, EIB Projektų direktorato Socialinės politikos skyriaus vadovė

Pasaulinis mikrofinansų sektorius smarkiai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos ekonominio poveikio. Siekdamas apsaugoti labai mažas įmones, daugelis nacionalinių reguliavimo institucijų nurodė mikrofinansų įstaigoms (MFĮ) atidėti klientų paskolų grąžinimą, todėl blogėjo paskolų portfeliai ir mažėjo likvidumas dėl trūkstančių pinigų srautų. Esant tokiai padėčiai ypač svarbu, kad EIB nuolat remtų MFĮ teikdamas ilgalaikį finansavimą. Po COVID-19 krizės finansavimo lygis, reikalingas ekonomikos atsigavimui remti, paprastai grindžiamam mikroįmonių ir mažųjų įmonių finansavimu, gali būti dar didesnis nei anksčiau.

Milena Messori, EIB Operacijų direktorato Ne ES nuosavo kapitalo ir mikrofinansų skyriaus vadovė

Tunise, kaip ir kitose šalyse partnerėse, EIB greitai reagavo į COVID-19 krizę, finansuodamas medicinos įrangos pirkimą ir suteikdamas lankstumo esamų paskolų sąlygoms. Dalį šiuo metu mokykloms atnaujinti teikiamos paskolos pakeitėme taip, kad būtų galima įsigyti apsaugos priemonių mokytojams ir moksleiviams visoje šalyje. Taip pat toliau stengėmės gerinti kasdienį Tuniso žmonių gyvenimą, finansuodami labai reikalingą vandens infrastruktūrą ir judumo mieste projektą Didžiojo Tuniso teritorijoje, kurioje gyvena ketvirtadalis Tuniso gyventojų.

Jean-Luc Revéreaux, EIB Generalinio sekretoriato Tuniso biuro vadovas

Afrikoje yra posakis: „Jei nori eiti greitai, eik vienas. Jei nori eiti toli, eik kartu.“ EIB daug dirbo, kurdamas partnerystes su ES valstybėmis narėmis, jų vystymosi institucijomis ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, vyriausybėmis ir privačiomis bendrovėmis visame pasaulyje. COVID-19 akivaizdoje visos šios partnerystės susivienijo su mūsų tikrąja partnere, Europos Komisija, per iniciatyvą „Europos komanda“. Vis dėlto net ir dabar turime prisiminti esamus iššūkius, kuriuos krizė išryškino dar labiau: klimato kaita, lyčių ir kitokia nelygybė, nedarbas, ypač tarp jaunimo. Mūsų mintyse jie turi išlikti svarbiausi, todėl reikia ieškoti būdų, kaip padaryti daugiau, kad mūsų požiūris būtų dar pažangesnis.

Catherine Collin, EIB Generalinio sekretoriato Rytų Afrikos regioninio biuro Nairobije vadovė

COVID-19 pandemija nepaiso sienų, o jos ekonominis ir socialinis poveikis jaučiamas visame pasaulyje. Labai nukentėjo mūsų plėtros ir kaimyninės šalys partnerės. EIB, kaip ES bankas, atlieka ypatingą vaidmenį padėdamas kaimyninėms šalims susidoroti su plačiai pasklidusiais pandemijos padariniais. Nuo dabartinės krizės pradžios, glaudžiai bendradarbiaudami su Europos Komisija ir vykdydami „Europos komandos“ iniciatyvą, prisidėjome prie sveikatos sistemų stiprinimo, rėmėme verslo bendruomenes ir modernizavome esminę infrastruktūrą.

Flavia Palanza, EIB Operacijų direktorato Kaimyninių šalių departamento direktorė

EIB parėmė privačiojo sektoriaus saulės fotovoltines jėgaines Senegale, Zambijoje ir Meksikoje, taip pat vėjo jėgainių parkus Mongolijoje, Kenijoje ir Jordanijoje. Esame ES klimato bankas, tad ir toliau skatinsime švarios ir įperkamos energijos vartojimą besiformuojančiose rinkose. Privačiojo sektoriaus atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai paprastai finansuojami iš ribotų išteklių, projektų finansavimo lėšomis, o nuo 2015 m. jie sudarė daugiau kaip 90 proc. visų EIB projektų finansavimo už Europos Sąjungos ribų.

Paloma Perez de Vega, EIB Operacijų direktorato Projektų finansavimo – partnerių pasaulyje ir kaimyninėse šalyse skyriaus vadovė

Kiekviena krizė yra ir galimybė. COVID-19 pandemija ir dėl jos taikomi kelionių apribojimai parodė, kokios svarbios vis didėjančios mūsų išorės veiksmų komandos, dirbančios beveik 30-je biuruose penkiuose pasaulio žemynuose. Nepaisant dabartinių iššūkių, vietose dirbame veiksmingai ir efektyviai.

Ulrich H. Brunnhuber, EIB Generalinio sekretoriato EIB atstovybių už ES ribų skyriaus vadovas

GREITAS PALENGVĖJIMAS

Maroko sveikatos sistemai COVID-19 yra sunkus iššūkis. Greiti EIB finansiniai veiksmai padeda kovoti su krize ir mokyti medicinos darbuotojus gerinti gyvenimo kokybę visoje šalyje

Centrinėje universitetinėje Ibn Rochd ligoninėje (CHU) Kasablankoje lovos užimtos COVID-19 pacientų. Profesorius Kamal Marhoum El Filali, ligoninės infekcinių ligų skyriaus vadovas, sako, kad ligoninė „valdo“ antplūdį. Bet, pasak jo, jei guldomų pacientų daugės, intensyviosios priežiūros ir reanimacijos lovų ligoninėje gali pritrūkti. „Mes susiduriame su vis didesniais sunkumais“, – pripažįsta dr. K. Marhoum.

Pavasarij Marokas ėmėsi ryžtingų veiksmų, kad suvaldytų pandemiją, visoje šalyje įvesdamas karantiną ir uždrausdamas turizmo bei kitas keliones. Tačiau, kaip ir daugelis kitų šalių, Marokas patyrė antrą infekcijos bangą. Lapkričio viduryje šalyje registruota apie 5 000 atvejų per dieną, apie 80 mirčių. Iki to laiko virusu užsikrėtė daugiau kaip 320 000 žmonių 37 mln. gyventojų turinčioje šalyje, apie 5 000 mirė. Sveikatos sistema vos laikėsi.

„**Skuba ir spaudimas buvo milžiniški, nes žinojau, kad mes tiesiogine prasme gelbstime gyvybes. Svarbiausia buvo laikas.**“

CHU priima tik sunkia COVID-19 forma sergančius pacientus – tuos, kuriems reikia intensyviosios terapijos ar reanimacijos, ir užsikrėtusius savo darbuotojus. Pasak prof. K. Marhoum, viena iš didžiausių ligoninės problemų yra tvarkytis, kai vis daugiau ligoninės darbuotojų užsikrečia virusu ir turi izoliuotis iki 14 dienų. „**Mums jau trūksta darbuotojų, – sako jis. – Tai milžiniška organizacinė problema.**“

Susidūrus su pandemija

Kai Marokas pavasarį įvedė karantiną, šalyje buvo registruoti tik 77 koronaviruso atvejai. Vis dėlto vyriausybė matė, kaip virusas nusiaubė kai kurias Ispanijos dalis, ir pareigūnai žinojo, kad šalies sveikatos sistemai neužtektų išteklių, jei ištiktų panaši ataka. „Jei būtume pasiekę tokį lygį kaip Europa, nebūtume atlaikę“, – įsitikinęs prof. K. Marhoum.

Drastiškos priemonės leido Marokui išlaikyti mažą mirčių skaičių. Mirštamumas – mirčių skaičius tarp visų užsikrėtusiųjų – pirmosios bangos metu Maroke buvo vienas mažiausių pasaulyje. Kaip ir kitose Afrikos dalyse, mažas mirštamumas siejamas su jaunu Maroko gyventojų amžiumi.

Karantinas taip pat suteikė vyriausybei brangaus laiko įrengti testavimo centrus, sukurti interneto svetaines ir karštąsias telefono linijas, kad būtų galima bendrauti su visuomene. Vyriausybė bendradarbiavo su pasaulinėmis institucijomis, pavyzdžiui, Pasaulio sveikatos organizacija, kad pagerintų savo atsaką į pandemiją, ir pritraukė skubiai reikalingų lėšų iš tarptautinių skolintojų, įskaitant **Europos investicijų banką, kuris teikia 200 mln. EUR paskolą medicinos priemonėms, mokymui ir kitoms sveikatos priežiūros sistemos stiprinimo priemonėms. Šios pastangos apsaugojo trapią šalies sveikatos sistemą ir 9 200 viešojo sektoriaus gydytojų nuo milžiniško streso.**

Nuolatinis ryšys

Marokas buvo uždarytas praėjus vos savaitei po to, kai Hervé Guenassia, vyresnysis EIB paskolų specialistas ir Maroko padalinio vadovas, grįžo iš Kasablankos į Liuksemburgą. Prasidėjus pandemijai, jis nuolat bendravo su Maroko valdžios institucijomis, o kovo mėnesį Bankas skubiai atsiliepė į pagalbos prašymą. 200 mln. EUR EIB paskolos lėšomis mokama už medicinos prietaisus, priemones ir įrangą. Pagal lanksčias paskolos sąlygas Marokas gali panaudoti pinigus bet kokiems su COVID-19 gydymu susijusiems pirki-
mams, vykdomiems nuo 2020 m. vasario 1 d., o pirkimo įrodymus pateikti atgaline data. Paskola taip pat gali padengti iki 90 proc. projekto išlaidų, gerokai viršijant įprastą 50 proc. ribą.

Pinigai Maroką pasiekė per rekordinį laiką – 100 mln. EUR išmokėta per mėnesį. „Skuba ir spaudimas buvo milžiniški, nes žinojau, kad mes tiesiogine prasme gelbstime gyvybes, – prisimena H. Guenassia. – Svarbiausia buvo laikas.“

H. Guenassia panaudojo Maroko paskolą kaip trampliną bendrai priemonei – kaimyninių šalių COVID-19 visuomenės sveikatos priežiūros programos paskolai, kurios paskirtis yra padėti ES kaimynėms Rytų Europoje, Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje atlaikyti krizę. EIB valdyba patvirtino naują programos paskolą per mėnesį. Paskola buvo suteikta per 36 mlrd. EUR vertės iniciatyvą „Europos komanda“, kurios tikslas – padėti ES šalims partnerėms kovoti su pandemija, apjungiant Europos Komisijos, valstybių narių, Europos investicijų banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko išteklius.

Tarptautinės paramos panaudojimas

Marokas yra viena iš labiausiai nukentėjusių nuo koronaviruso Afrikos šalių. Pasak EIB atstovybės Maroke vadovės Annos Barone, pandemija atskleidė didžiules šalies sveikatos priežiūros sistemos spragas: nepakankama ligoninių infrastruktūra, kvalifikuotų medicinos darbuotojų trūkumas ir dideli sveikatos priežiūros paslaugų skirtumai. Krizės pradžioje Maroke lovų, tenkančių vienam regiono gyventojui, skaičius buvo vienas iš mažiausių – tik 1,1 lovos 1 000 žmonių. A. Barone teigimu, bendros valstybės išlaidos sveikatos priežiūrai taip pat nedidelės – kasmet vienam asmeniui tenka apie 160 JAV dolerių.

Nors infrastruktūros trūkumas tebėra bauginantis iššūkis, per trumpą laiką Marokas sugebėjo veiksmingai reaguoti į krizę ir sėkmingai pasinaudojus tarptautinės bendruomenės pagalba gauti pinigų ir patirties. Ligoninėse intensyvios terapijos lovų skaičius padvigubėjo iki maždaug 3 000. Buvo įsteigta testavimo centrų ir kasdien atidaroma vis naujų. EIB ir kitų skolintojų paskolos padėjo sumokėti už labai reikalingas medicinines priemones, įrangą ir vaistus.

Tačiau didesnis iššūkis buvo surinkti kvalifikuoto medicinos personalo, reikalingo kovai su pandemija, būrius. Kvalifikuotų medikų pajėgos ypač menkos kaimo vietovėse, dažnai pasižymintiose prasta infrastruktūra ir varginančiomis geografinėmis kliūtimis (pvz., kalnai ar dykuma). „Jie gali turėti visus pasaulio pinigus, bet jei neturės darbuotojų, kurie išdalytų kaukes ir atliktų laboratorinius tyrimus, bus sudėtinga“, – sako vyresnioji EIB sveikatos ekonomistė Dana Burduja, dirbanti su Maroko projektu.

Maroke 1 000 gyventojų tenka tris kartus mažiau gydytojų negu kaimyniniame Tunise (0,54 gydytojo 1 000 gyventojų). Dalis EIB paskolos bus naudojama investicijoms į įgūdžius, pvz., gydytojų švietimą, medicinos ir administracijos darbuotojų mokymą ligoninėse.

Nelygus kelias į visuotinę priežiūrą

Visuotinę sveikatos priežiūrą Marokas pradėjo įgyvendinti 2002 m. Nors kelias buvo ilgas ir sunkus, tai davė rezultatų. Tikėtina gyvenimo trukmė Maroke yra didelė, o pagrindiniai rodikliai nuolat gerėja. Pavyzdžiui, kūdikių mirtingumas sumažėjo perpus nuo 42 mirčių 1 000 gyvų gimusių kūdikių 2000 m. iki 20 mirčių 2017 m.

Naujausias siekis plėsti sveikatos apsaugą yra penkerių metų (2017–2021) strategija, kurioje numatoma gerinti ligoninių išteklius, išplėsti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą savarankiškai dirbantiems asmenims arba reglamentuojamų profesijų atstovams, didinti sveikatos sektoriaus darbuotojų skaičių ir standartizuoti Maroko medicinos studentų įgyjamą išsilavinimą.

Savo planams įgyvendinti vyriausybė skyrė daug lėšų. *Oxford Business Group* duomenimis, 2019 m. valdžios sektoriaus išlaidos sveikatai nominaliai padidėjo 10 proc., o bendros investicijos į sveikatos priežiūrą viešajame ir privačiajame sektoriuose išaugo 40 proc.

Vis dėlto tikrovėje daugeliui marokiečių sveikatos priežiūra, ypač pirminė, tebėra neprieinama. Ir nors Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 3 tikslu raginama užtikrinti visuotinę galimybę gauti bent pagrindines sveikatos priežiūros paslaugas, daugelis Maroko gyventojų negali jomis pasinaudoti dėl to, kad gyvena kaimo vietovėse, arba dėl to, kad neturi RAMED (valstybinė draudimo sistema) draudimo.

Pasak A. Barone, nors formaliai neturtingieji ir pažeidžiami asmenys turi teisę nemokamai naudotis paslaugomis, jas teikiant yra daug trūkumų – ir struktūros, ir personalo, ir kokybės prasme.

Krizė – galimybė vykdyti reformas

A. Barone manymu, tarptautinė parama, kurią Marokas gavo pandemijos metu, galėtų suteikti postūmį, kurio reikia imantis spręsti ir kitas problemas, kad pagerėtų galimybės gauti sveikatos priežiūros paslaugas. „Turime pasinaudoti tuo, kad krizės kontekste įgyvendinti reformas galime skubiai. Paprastai tai užtrunka gerokai ilgiau“, – teigia ji.

Europos investicijų bankas taip pat vaidina tam tikrą vaidmenį. A. Barone nuomone, Bankas gali padėti stiprinti įvairių Maroko sveikatos priežiūros srityje veikiančių agentūrų bendradarbiavimą, teikdamas ekspertines žinias ir techninę pagalbą. Be to, ES bankas gali padėti renovuoti ir pastatyti daugiau ligoninių, ypač kaimo vietovėse.

Europos Sąjunga ir Marokas rengia naują 2021–2027 m. bendradarbiavimo darbotvarkę, kuri taip pat galėtų suteikti naują postūmį reformoms. „Tai galėtų būti didžiulė galimybė nustatyti prioritetus, susijusius su ekonomikos atgaivinimu ir visuomenės palaikymu, – pažymi A. Barone, – ir geresnę sveikatos priežiūrą padaryti pagrindiniu šalies atsigavimo ramsčiu.“

“**Turime pasinaudoti tuo, kad krizės kontekste įgyvendinti reformas galime skubiai. Paprastai tai užtrunka gerokai ilgiau.**”

JAUNIMO SVAJONIŲ IŠSAUGOJIMAS

Dėl karantino gali nukentėti švietimas. Bet Marokas ir Tunisas reagavo nedelsdami, kad mokiniai ir studentai turėtų, ko reikia, kad galėtų mokytis

Kai dėl pandemijos kovo mėnesį Maroko mokymo įstaigos buvo priverstos uždaryti, Fezo Euromed universitetas įtemptai dirbo rengdamas studentams nuotolines paskaitas. Vis dėlto nuotolinis mokymasis daugeliui studentų, pavyzdžiui, Wafai Harir, kuri gyvena apie 100 km į pietus nuo Fezo, nebuvo lengvas. „Ryšys buvo lėtas, nestabilus ir nuolat trūkinėjo“, – pasakoja Wafa Harir, studijuojanti skaitmeninės inžinerijos ir dirbtinio intelekto programoje. Dar blogiau tai, kad mobilieji duomenys, reikalingi norint prisijungti prie nuotolinių paskaitų, yra brangūs.

W. Harir ir daugiau kaip 400 kitų universiteto studentų neturėjo savo nešiojamojo kompiuterio ar patikimos interneto prieigos. Universitetas pateikė specialų pagalbos prašymą EIB, nes Bankas su Europos Sąjunga jau finansavo jo statybą. Europos investicijų bankas ir ES delegacija Maroke skyrė 500 000 EUR Europos Komisijos dotaciją, kad studentai galėtų mokytis iš namų. **„Dėl COVID-19 pandemijos studentų svajonės pakibo nežinioje, – pasakoja EIB vyresnysis inžinierius Didier Bosman. – Siekėme, ne kad viskas normalizuotųsi, o kad geriausiems studentams galėtume pasiūlyti naują realybę, kurioje jie galėtų mokytis ir klestėti.“**

Praėjus kelioms savaitėms po to, kai buvo skirta ES dotacija, studentams, kurie neturėjo kompiuterių ir gyveno atokiose, gero ryšio neturinčiose vietovėse, buvo pristatyta 420 nešiojamųjų kompiuterių ir suteikta neribota interneto prieiga.

Ši operacija buvo skirta merginoms, kurioms reikėjo kompiuterio ir interneto prieigos. 21 m. Nouhayla Chahm yra ketvirto kurso civilinės inžinerijos programos studentė. **„Esu dėkinga savo universitetui ir Europos Sąjungai už tai, kad suteikė man drąsos ir energijos mokytis toliau“**, – sako Nouhayla. Kadangi studentė mokosi tik labai gerais pažymiais, ji gali naudotis šiuo nešiojamuoju kompiuteriu trejus metus. Be to, dotacijos lėšomis įsigyti 3D spausdintuvai, kad būtų galima gaminti daugkartines kaukes ir vienkartinius filtrus studentams ir darbuotojams.

Geresnė apsauga Tunise

Tarptautinė Tuniso mokykla yra tobulinama pagal planą modernizuoti trečdali visų vidurinių mokyklų. 220 mln. EUR vertės projektas finansuojamas Tuniso vyriausybės, EIB, Vokietijos KfW ir ES dotacijos lėšomis. Bet kai moksleiviai ruošėsi baigiamiesiems egzaminams, Tuniso švietimo ministerija skubiai kreipėsi papildomos pagalbos, nes mokyklose trūko sanitarinių priemonių, pvz., kaukių ir rankų dezinfekcinio skysčio.

EIB inžinierius D. Bosman pasisiūlė padėti dar kartą. Jis žinojo, kad Banko paskolos sutartis mokyklų tobulinimo projektui baigėsi netikėtu 8 mln. EUR perviršiu dėl Tuniso dinaro nuvertėjimo. D. Bosman pasiūlė, kad Bankas dalį šio perviršio panaudotų skubiam sanitarinių priemonių tiekimui Tuniso mokykloms. Vos per savaitę 240 000 moksleivių ir 160 000 mokytojų ir personalo buvo užsakyta 750 000 veido kaukių ir 102 500 litrų rankų dezinfekcinio skysčio.

SOLIDARUMAS DĖL VAKCINOS

Novatoriška pasaulinė iniciatyva, kuria siekiama sumažinti pandemijos poveikį sveikatai ir ekonomikai, reiškia, kad COVID-19 vakciną galės gauti ir neturtingos Afrikos šalys

Niekas nėra saugus, kol nebus saugus kiekvienas, nes infekcinės ligos nepaiso sienų. Siekiant apsaugoti visus, galimybę gauti COVID-19 vakciną turi turėti visos šalys, turtingos ir neturtingos.

Tai yra novatoriškos pasaulinės iniciatyvos COVAX, kuriai kartu vadovauja Vakcinacijos aljansas (GAVI), Pasaulio sveikatos organizacija ir Pasirengimo epidemijoms inovacijų koalicija, misija. Europos investicijų banko ir Europos Komisijos remiama COVAX iniciatyva siekiama užtikrinti vienodas galimybes gauti COVID-19 vakciną visose šalyse.

“**Matėme ne tik aplink Europą statomas užtvaras siekiant užkirsti kelią infekcijos plitimui, bet ir norą prisidėti užtikrinant vienodas galimybes naudotis vakcinomis.**”

„Sąžiningas ir teisingas sėkmingų COVID-19 vakcinų paskirstymas yra labai svarbus kovojant su pandemija ir siekiant palengvinti sunkią padėtį besivystančiose šalyse, – pabrėžia projektą įgyvendinantis Europos investicijų banko investicijų specialistas Raffaele Cordero. – Bendros Europos investicijų banko ir Europos Komisijos, kaip „Europos komandos“, pastangos pabrėžia daugiašalio požiūrio svarbą sprendžiant pasaulines sveikatos problemas. Europa sukūrė novatorišką finansinę priemonę, kuri rodo mūsų solidarumą su visais žmonėmis, būtiną šiuo pavojingu metu.“

EIB investuoja 400 mln. EUR į COVAX išankstinį rinkos dalyvių įsipareigojimą – novatorišką finansavimo priemonę, kuria bus remiamas 92 mažas ir vidutinės pajamas gaunančių šalių dalyvavimas priemonėje COVAX. Pagal šią priemonę šalims suteikiama galimybė gauti donorų finansuojamas saugią ir veiksmingų COVID-19 vakcinų dozes. Kartu su papildoma parama šalies pasirengimui ir pristatymui, kuriai vadovauja GAVI ir jos

aljanso partneriai, Pasaulio sveikatos organizacija ir JT vaikų fondas (UNICEF), COVAX užtikrins, kad per trumpą laiką būtų galima apsaugoti pažeidžiamiausius asmenis visose šalyse nepriklausomai nuo jų pajamų.

COVAX tikslas – ne tik užtikrinti kiekvienai šaliai sąžiningą aprūpinimą vakcinomis, bet ir paspartinti COVID-19 vakcinų kūrimą ir gamybą. Pagal šią priemonę teikiama parama ir įgyvendinant skiepijimo kampanijas, įskaitant kontroliuojamos temperatūros tiekimo grandinę, kuri yra būtina siekiant veiksmingo vakcinų paskirstymo.

Solidarumo misija

Prie COVAX finansiškai prisideda beveik 100 savo veiklą finansuojančių šalių, telkdamos išteklius vakcinoms kurti ir pirkti. O 92 mažas ir vidutinės pajamas gaunančių šalių dalyvavimas šiame modelyje finansiškai remiamas donorų įnašais. Tai pirmiausia Afrikos šalys į pietus nuo Sacharos ir ES pietinės kaimyninės šalys, kuriose be šios paramos vakcinoms būtų neįperkamos. „Tai tikra solidarumo misija,

„Ši krizė neturi precedento dėl globalaus ir sinchroniško poveikio pobūdžio.“

– pasakoja Europos investicijų banko gyvybės mokslų specialistė Anna Lynch, dalyvavusi rengiant COVAX. – Matėme ne tik aplink Europą statomas užtvaras siekiant užkirsti kelią infekcijos plitimui, bet ir norą prisidėti užtikrinant vienodas galimybes naudotis vakcinomis.“

Pusei mažas pajamas gaunančių šalių ir ketvirtadaliui vidutinių pajamų šalių dėl COVID-19 gresia didžiulis pavojus patirti rimtą poveikį ekonomikai. Pasaulio sveikatos organizacija apskaičiavo, kad dėl pandemijos poveikio pasaulio alkstančiųjų skaičius gali padidėti 132 mln. žmonių.

„Ši krizė neturi precedento dėl globalaus ir sinchroniško poveikio pobūdžio, – pabrėžia EIB Ekonomikos reikalų departamento direktorė Debora Revoltella. – Poveikį patiria beveik visos pasaulio šalys ir regionai. Visose arba daugumoje šių šalių tai yra vienas didžiausių smūgių ekonomikos augimui.“

Vienodos galimybės naudotis vakcinomis turtingiems ir skurstantiems

Vakcina yra viena iš geriausių priemonių, padedančių įveikti pandemijos poveikį sveikatai ir ekonomikai.

COVAX finansuoja įvairių galimų vakcinų kūrimą. Ji remia masinę vakcinų gamybą ir derasi su gamintojais dėl vakcinų kainos. COVAX investicijos leidžia gamintojams nedelsiant padidinti gamybos pajėgumus ir gaminti vakciną net tada, kai ji dar tik vertinama klinikiniuose tyrimuose ir nėra gavusi licencijos. Jei vakcina bus sėkminga, bus galima iš karto įsigyti jos dozių.

Vienas iš COVAX tikslų – užtikrinti, kad visos šalys galėtų gauti saugios ir veiksmingos vakcinos maždaug tuo pačiu paspartintu grafiku. Tai labai svarbu siekiant kontroliuoti pandemiją ir sumažinti jos poveikį ekonomikai, bendruomenėms, asmenims, prekybai ir kelionėms.

Ūmiajame pandemijos etape COVAX daugiausia dėmesio skirs pakankamos pasiūlos ir išteklių užtikrinimui, kad visos šalys galėtų aprūpinti vakcinomis labiausiai rizikuojančius sveikatos ir socialinės rūpybos darbuotojus, pagyvenusius žmones ir asmenis, kurie turi kitų sveikatos problemų. Remiantis PSO sąžiningo paskirstymo sistema, vakcinos bus paskirstomos vienodai tarp šalių, kurios pačios moka už vakciną, ir šalių, kurios gaus vakciną pagal išankstinio rinkos dalyvių įsipareigojimo priemonę.

Stiprybė vienybėje

Pasak Banko specialisto Raffaele Cordiner, Europos investicijų banko tarnybos dirbo, kiek galėjo, kad kuo greičiau parengtų COVAX sandorio struktūrą ir pasirašytų šį susitarimą: „Tai buvo puikus ir greitas bendradarbiavimas, kad galėtume užbaigti ūmųjį pandemijos etapą ir atkurtume šalių ekonomiką.“

Europos investicijų banko paskola remiama Europos Komisijos garantija iš Europos darnaus vystymosi fondo, kuriuo skatinama aktyvi paramos vystymuisi politika ir visų pirma remiamos investicijos ES kaimynystėje ir Afrikoje. Tai papildoma Europos Sąjungos parama prie 100 mln. EUR dotacijos COVAX.

Toks visuotinis požiūris į vakcinaciją leis atsigauti socialiniu ir ekonominiu požiūriu ir sumažins ligos kartojimosi tikimybę. COVAX rodo, kad vienybėje tikrai yra stiprybė.

“ Europa sukūrė novatorišką finansinę priemonę, kuri rodo mūsų solidarumą su visais žmonėmis, būtiną šiuo pavojingu metu. ”

KITA INFEKCI NĖ GRĖSMĖ

Biomedicinos bendrovė, kurianti naują vakciną nuo tuberkuliozės, teigia, kad ji be galo svarbi besivystančiam pasauliui

Pastaruosius 30 metų didžiulę visuotinę grėsmę kelia tuberkuliozė. Šia liga serga maždaug ketvirtadalis pasaulio gyventojų. Tai didžiulė problema besivystančiose šalyse, kur skurdas ir vyriausybės nestabilumas trukdo programoms, kurios galėtų ją kontroliuoti. O didžioji dalis biotechnologijų sektoriaus šią ligą ignoruoja.

Bet ne visi. „Aš dirbu su žudiku numeris vienas, taigi pavojingiausia infekcine liga pasaulyje“, – tvirtina Leander Grode.

Labai reikia saugesnių ir veiksmingesnių tuberkuliozės vakcinų. Pagrindinei šiuo metu naudojamai vakcinai BCG – jau maždaug 100 metų. Rugsjūčio mėnesį Europos investicijų bankas pasirašė 30 mln. EUR paskolos sutartį su L. Grode vadovaujama biotechnologijų bendrove *Vakzine Projekt Management* (VPM). Paskola skirta VPM1002, naujos vakcinos, turinčios apsaugoti kūdikius nuo tuberkuliozės, kūrimo vėlyvosios fazės moksliniams tyrimams finansuoti.

“ **Klinikinių infekcinių ligų tyrimų finansavime – tikrai didelė spraga.** ”

Gyvybiškai svarbu Afrikai ir užsikrėtusiems ŽIV

Daug žmonių, pasiskiepijusių BCG vakcina, vis tiek užsikrečia tuberkulioze. VPM tikisi, kad jos naujasis preparatas suteiks didesnę apsaugą. EIB paskola yra dalis didesnio sandorio, kuris gali apimti ir 15 mln. EUR, skirtų vaistų nuo ŽIV (AIDS sukiantis virusas) tyrimams remti. Afrikoje tuberkuliozė yra dažniausia ŽIV užsikrėtusių žmonių liga. „Negalime nustoti kovoti su tokiais ligomis kaip tuberkuliozė, – tvirtina Europos investicijų banko paskolų specialistas Raffaele Cordiner, dirbęs rengiant VPM finansavimo sandorį. – Kalbant apie COVID-19, tikimės netrukus pasiekti pereinamąjį etapą, o tuberkulioze žmonės serga jau mažiausiai 200 000 metų.“

Tuberkuliozė ir COVID-19 plinta panašiai, perduodant iš vieno žmogaus kitam per mažus lašelius, patenkančius į orą kosint ir čiaudant. Negydoma tuberkuliozė, kaip ir koronavirusas, sukelia rimtus plaučių pažeidimus, bet taip pat ji puola smegenis, inkstus ir stuburą.

„Jei žmonės mano, kad koronavirusas yra klastingai protingas, jie turėtų pamatyti, kaip veikia tuberkuliozė, – sako Sina Brückner, su naująja VPM vakcina dirbanti projektų vadovė. – Tuberkuliozė yra labai protinga liga, itin prisitaikiusi prie žmonių. Su ja kovoti ypač sunku, be to, ji gali sukelti daug sveikatos problemų. Žmonės badauja, labai sublogsta, negali valgyti. Palyginti su koronavirusu, kova su tuberkulioze yra daug sudėtingesnė. Tai visiškai kitas lygis.“

Didesnis tuberkuliozės vakcinų finansavimas besivystančiam pasauliui

Finansavimas yra viena didžiausių kliūčių, trukdančių kurti naujas tuberkuliozės vakcinas. Šios rūšies skiepai daugiausia padeda besivystančioms šalims, todėl tai nėra didelis farmacijos įmonių pelno šaltinis, skirtingai nuo vėžio gydymo, kurio finansinė grąža yra didesnė.

EIB paskolų specialistas R. Cordiner teigia, kad labai reikia finansavimo susitarimų su Europos Komisija arba Europos Sąjungos šalimis, galinčiomis padėti tokioms bendrovėms kaip VPM. Specialūs įgaliojimai galėtų suteikti ES bankui daugiau priemonių ir daugiau lėšų rizikingesniems moksliniams tyrimams arba nepatvirtintoms technologijoms remti. EIB paskola tuberkuliozės vakcinai remiama pagal priemonę „Poveikio finansavimo vokas“, kurią finansuoja ES valstybės narės ir kuri yra naudojama vystymosi projektams skurdesnėse Afrikos dalyse. Paskola – tai susitarimas dėl rizikos kapitalo, kuris bus grąžintas, atsižvelgiant į šio preparato klinikinius tyrimus ir rinkos rezultatus. Jei preparatas nepasiteisins, paskola gali būti nurašyta.

Prieinama medicina ir masinė vakcinacija

„Labai svarbu, kad finansuojame tokius projektus, – įsitikinusi Banko gyvybės mokslų specialistė Anna Lynch. – Klinikinių infekcinių ligų tyrimų finansavime – tikrai didelė spraga, o investicijos didelės grėsmės patogenams tirti pernelyg dažnai skiriamos tik kai epidemija jau prasidėjusi. Tikimės, kad finansuojant projektus ateityje bus aktyviai vadovaujama pasauline ligos našta.“

Vakzine Projekt Management yra Indijos serumo instituto (*Serum Institute of India*), didžiausios pasaulyje vakcinų gamintojos, patronuojamoji įmonė. Serumo institutą įkūrė Cyrus Poonawalla, siekiantis, kad besivystančioms šalims būtų prieinami vaistai ir kad būtų paskiepyta kuo daugiau žmonių.

„Serumo institutas yra neįtikėtina organizacija, – tvirtina kita Europos investicijų banko gyvybės mokslų specialistė Cristina Niculescu. – Jis iš tikrųjų vadovaujasi filantropine vakcinų prieinamumo filosofija.“

Naujasis VPM preparatas pirmiausia bus skirtas Afrikoje į pietus nuo Sacharos esančioms šalims, kuriose yra daug tuberkuliozės atvejų. Klinikiniai tyrimai bus vykdomi Ugandoje, Gabone, Kenijoje, Tanzanijoje ir Lesote.

L. Grode, VPM generalinis direktorius, pažymi, kad galų gale tuberkuliozės ir kitų infekcinių ligų tyrimų ateitis atrodo šviesesnė, iš dalies dėl koronaviruso.

„COVID pakeitė istoriją, – sako jis. – Žmonės suprato, kad nebegalime sau leisti sulaukti ligos ir tada bandyti gydyti žmones naujais vaistais. Pasaulio ateitis priklauso nuo geresnių skiepų.“

“**Pasaulio ateitis priklauso nuo geresnių skiepų.**”

SAKARTVELO SŪRIS SU ŠVEICARIJOS PRIESKONIU

Gavę ES remiamą paskolą Sakartvelo ūkininkai mokosi Šveicarijos žemės ūkio mokykloje

Žemės ūkis yra svarbi kartvelų tautinės tapatybės dalis. Pusė Sakartvelo teritorijos yra žemės ūkio paskirties žemė, šiame sektoriuje dirba maždaug toks pats procentas žmonių, beveik visi savarankiškai dirbantys mažuose ūkiuose. Tačiau produktyvumas menkas, o ūkininkai dažnai skursta. Siekiant sustiprinti žemės ūkį ir didinti praktinę patirtį, Sarkinetyje, aukštai kalnuose netoli Dmanisio esančiame kaime 120 km nuo sostinės Tbilisio, atidaroma profesinė mokykla. Ji steigiama bendradarbiaujant su istorine Šveicarijos žemės ūkio mokykla. Pasak naujosios mokyklos direktoriaus Tinatino Makharadzės, gamtinės sąlygos Dmanisyje yra panašios į esančias Šveicarijoje. Jis teigia, kad regionas yra pažeidžiamas, todėl šis projektas atgaivins gyvenimą ir sukurs papildomų galimybių gauti pajamų.

Bendradarbiaudama su Šveicarijos Plantahofio žemės ūkio mokykla, Šveicarijos žemės ūkio mokykla Kaukaze (*Swiss Agricultural School Caucasus*) siūlys trumpalaikius ir ilgalaikius galvijų auginimo ir pieno produktų gamybos kursus. Mokykla, ne pelno siekianti privačioji iniciatyva, turės savo sūrių gamyklą ir pieno ūkį. Ji bus finansuojama Sakartvelo banko paskola, taip pat Šveicarijos ir Sakartvelo partnerių – Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūros ir Jungtinių Tautų vystymosi programos – dotacijomis.

Stiprinamas bendradarbiavimas su vertinama ES kaimyne

EIB su Sakartvelo banku pasirašė 50 mln. EUR paskolą mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms remti. 2020 m. buvo išmokėta jos dalis. Gruodžio mėnesį Bankas pasirašė papildomos 25 mln. EUR paskolos sutartį pagal iniciatyvą „Europos komanda“ kaip vieną iš neatidėliotinių priemonių dėl COVID-19. Sakartvelo bankas savo ruožtu skolina pinigus vietos subjektams, įskaitant Šveicarijos žemės ūkio mokyklą Kaukaze. Tai pirmoji ES banko paskola Sakartvelo bankui, iš dalies suteikta vietine valiuta, siekiant panaikinti valiutos kurso riziką galutiniam paskolos gavėjui. „Europos investicijų banko paskola turi trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį rinkai, – aiškina Levan Kobiašvili, Sakartvelo banko Finansavimo skyriaus vadovas. – Taip galėjome perduoti naudą MVĮ klientams, kurie yra svarbi mūsų portfelio dalis.“

Patrauklus EIB finansavimas vietos valiuta tapo įmanomas dėl Europos Komisijos dotacijų pagal išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės iniciatyvą „Rytai“ (*Deep and Comprehensive Free Trade Area Initiative East*). EIB paskolą rengęs paskolų specialistas Andreas Berkhoff sako: „Sakartvele MVĮ yra labai svarbi ekonomikos dalis. Mes parodome, kad Sakartvelo ir ES bendradarbiavimas yra naudingas MVĮ. Siekdami jas paremti, dirbame kartu su ES delegacija ir Komisija pagal Rytų partnerystės programą.“ ES parama MVĮ Rytų partnerystės šalyse teikiama pagal iniciatyvą „ES – verslui“ (*EU4Business*). Europos investicijų banko grupė yra pagrindinė šios iniciatyvos partnerė.

SKAITMENINĖ KARTA

Skaitmeninis švietimas keičia Serbijos mokyklas, kad šalis taptų ekonomiškai atsparesnė ir galėtų spręsti būsimų pandemijų, kaip COVID-19, iššūkius

Pandemijos poveikis švietimui didžiulis – mokyklų ir universitetų uždarymas paveikė daugiau kaip 90 proc. pasaulio studentų ir moksleivių 194 šalyse. Vyriausybės turėjo greitai reaguoti ir pradėti nuotolinį mokymą. Daug kur buvo patvirtintos nuotolinio mokymosi programos. Kur tai buvo neįmanoma, vyriausybės pasitelkė televiziją ar net radiją.

Vis dėlto krizė atskleidė skaitmeninę atskirtį tarp šalių ir jų viduje. Ji aiškiai parodė, kad pasaulyje būtina švietimo sektoriaus skaitmeninė pertvarka. Europos investicijų bankas yra vienas iš tos pertvarkos dalyvių.

Serbijoje, padedant Bankui, iki 2021 m. visos mokyklos ims naudoti informacines technologijas. Skaitmeninimas ir švietimo reforma yra svarbiausi Serbijos vyriausybės prioritetai. Europos investicijų bankas parėmė 65 mln. EUR paskolą skaitmeninei infrastruktūrai ir skaitmeninei mokymo medžiagai atnaujinti, taip pat mokytojų rengimui (su UNICEF parama). Kadangi tai ištis svarbus projektas, Bankas finansuoja beveik 60 proc. visų 111 mln. EUR išlaidų. Dar 4 mln. EUR bus skirta techninei pagalbai ir konsultacijoms 2021 m.

„COVID-19 pandemija ir jos nulemti socialiniai apribojimai labai sutrikdė švietimo sistemas ir procesus, – sako sandorį rengusi vyriausioji EIB paskolų specialistė Isabelle Stoffel. – Šios precedento neturinčios aplinkybės parodė, kad geresnė skaitmeninė infrastruktūra didina mokyklų veiksmingumą ekstremaliose situacijose. Investicijos ne tik padidins atsparumą būsimoms krizėms, bet ir sudarys sąlygas didinti jaunimo įsidarbinimo galimybes, konkurencingumą ir inovacijas šalyje.“

Kai kovo mėnesį Serbijoje buvo paskelbtas karantinas, mokymas iš klasių persikėlė į televizorių ekranus. Švietimo, mokslo ir technologinės plėtros ministerija pradėjo transliuoti mokomąjį turinį pradinį ir vidurinių mokyklų moksleiviams Serbijos nacionalinės televizijos kanalais. Kaip ir daugelis kitų šalių, Serbija turėjo skubiai priimti sprendimus ir prisitaikyti prie naujos realybės formato parengdama specializuotą turinį įvairioms klasėms.

Vis dėlto pastaruosius kelerius metus Serbija ir taip rengė skaitmeninį mokomąjį turinį. „Iki šio projekto vyriausybė jau buvo parengusi mokymosi internetu turinį keturioms pradinės mokyklos klasėms ir tai pasirodė labai naudinga karantino metu“, – pasakoja Milan Dobrijević, vadovaujantis Prekybos, turizmo ir telekomunikacijų ministerijos Skaitmeninės darbotvarkės skyriui ir dirbantis su projektu nuo pat jo pradžios.

Kadangi projektas apima skaitmeninės infrastruktūros ir mokymo medžiagos gerinimą mokyklose, jį įgyvendina ir vietos telekomunikacijų, ir švietimo ministerijos. „Kitų metų pabaigoje daugiau kaip 1 800 didesnių mokyklų bus visiškai užtikrinta spartaus belaidžio interneto prieiga, o likusios nutolusios mokyklos bus sujungtos mobiliaisiais plačiajuosčio ryšio įrenginiais“, – pasakoja M. Dobrijević.

// Tai svarbiausias žingsnis įgyvendinant Serbijos planą tapti skaitmenine ekonomika. //

Nuo techninės įrangos prie programinės

„Projektas apima ne tik skaitmeninės infrastruktūros gerinimą, bet ir visos šalies mokytojų mokymą, – aiškina Europos investicijų banko švietimo ekonomistė Nihan Koseleci Blanchy. – Be to, Serbijos švietimo ministerija kuria interaktyvią internetinę mokymo medžiagą ir vadovėlius.“

Nihan Koseleci Blanchy teigimu, galimybę tobulinti skaitmeninius įgūdžius šiuose mokymuose turės apie 50 000 visos šalies mokytojų, o tai svarbiausias žingsnis įgyvendinant Serbijos planą tapti skaitmenine ekonomika.

Serbija įvertino, kokį vaidmenį skaitmeninime vaidina švietimas. Eurostato duomenimis, minimalus skaitmeninių įgūdžių lygis Serbijoje 2019 m. padidėjo iki 46 proc., palyginti su 32 proc. 2015 m. 2018 m. visoje Serbijoje buvo 2 000 kompiuterizuotų klasių. Po metų jų skaičius viršijo 10 000. Nuo šių mokslo metų informatika taps privaloma jau pirmos klasės moksleiviams, o nuo trečios klasės bus mokoma programavimo. N. Koseleci Blanchy nuomone, visos šios programos padės Serbijos švietimo sistemai tapti atsparesnei, o tai savo ruožtu užtikrins naujų idėjų ir technologijų kūrimą.

Jie atliko namų darbus

Kroatijos moksleiviai taip pat pasinaudojo gero skaitmeninio planavimo vaisiais. Prieš kelerius metus šalis pradėjo mokyklų skaitmeninio programą, kurios tikslas – teikti aukštos kokybės išsilavinimą naudojant naujausias skaitmenines mokymo ir mokymosi priemones. Plane numatytas naujo internetinio turinio kūrimas, programinė įranga, mokytojų ir mokyklų darbuotojų mokymas ir naujos įrangos įdiegimas.

Ši visos šalies skaitmeninio programa pradėta bandomuoju 2015–2018 m. projektu, apimančiu daugiau nei 150, arba 10 proc., šalies mokyklų. Antrajame etape, kuris baigėsi 2019 m., dalyvavo ir likusios mokyklos. Visa programa padėjo daugiau nei 1 300 mokyklų moksleiviams patogiau dirbti ir mokytis internetu.

Parengti iniciatyvą padėjo JASPERS (bendra parama Europos regionų projektams), taip pat ją remia Europos Komisija ir EIB. JASPERS padeda regionams ir miestams geriau panaudoti ES lėšas. Kroatijai JASPERS padėjo parengti visą programą, įskaitant patarimus, kaip informacinių technologijų integravimas į švietimo sistemą padeda vaikams, skatina mokymąsi visą gyvenimą ir teikia naudą šalies ekonomikai ir socialinei raidai.

2020 m. prasidėjus karantinui, skaitmeninio programa ir kitos jau taikomos švietimo priemonės Kroatijoje padėjo palengvinti perėjimą prie mokymosi namuose. Kovo viduryje uždarius mokyklas, pradinių ir vidurinių mokyklų moksleiviai galėjo be pertraukos tęsti mokymąsi internetu.

IŠ KUR GAUNAMA LĖŠŲ

Europos investicijų bankas, didžiausias pasaulyje daugiašalis emitentas ir skolintojas, 2020 m. tarptautinėse kapitalo rinkose pritraukė 70 mlrd. EUR. Banko emisijos pasiekia investuotojus, kuriems galbūt nėra būdinga investuoti Europoje, bet jie netiesiogiai finansuoja europinius projektus, investuodami į EIB obligacijas

Bankas išleido obligacijų, nominuotų 19 valiutų, daugiausia pagrindinėmis valiutomis – Europos eurai, JAV doleriais ir Didžiosios Britanijos svarais sterlingų. Diversifikuoti šaltiniai ir skirtinga emisijų trukmė užtikrina Banko finansavimo strategijos lankstumą. Be to, taikydamas įvairiomis valiutomis išleidžiamų emisijų metodiką Bankas gali platinti obligacijas ir kai kuriomis vietinėmis valiutomis.

EIB RINKOSE

Pandemija sukėlė didelę įtampą visuomenės sveikatai ir ekonomikai, taip pat finansų rinkų ir įstaigų veiklai. Kovo mėnesį, kai EIB išplatino pirmąją po pandemijos protrūkio viršvalstybinių etaloninių obligacijų emisiją, Banko veikla nurodė rinkai kryptį. „Siekėme lanksčiai prisitaikyti prie sudėtingų, besikeičiančių aplinkybių ir greitai reaguoti srityse, kuriose EIB paramos reikėjo nedelsiant“, – prisimena Eila Kreivi, EIB Kapitalo rinkų departamento direktorė.

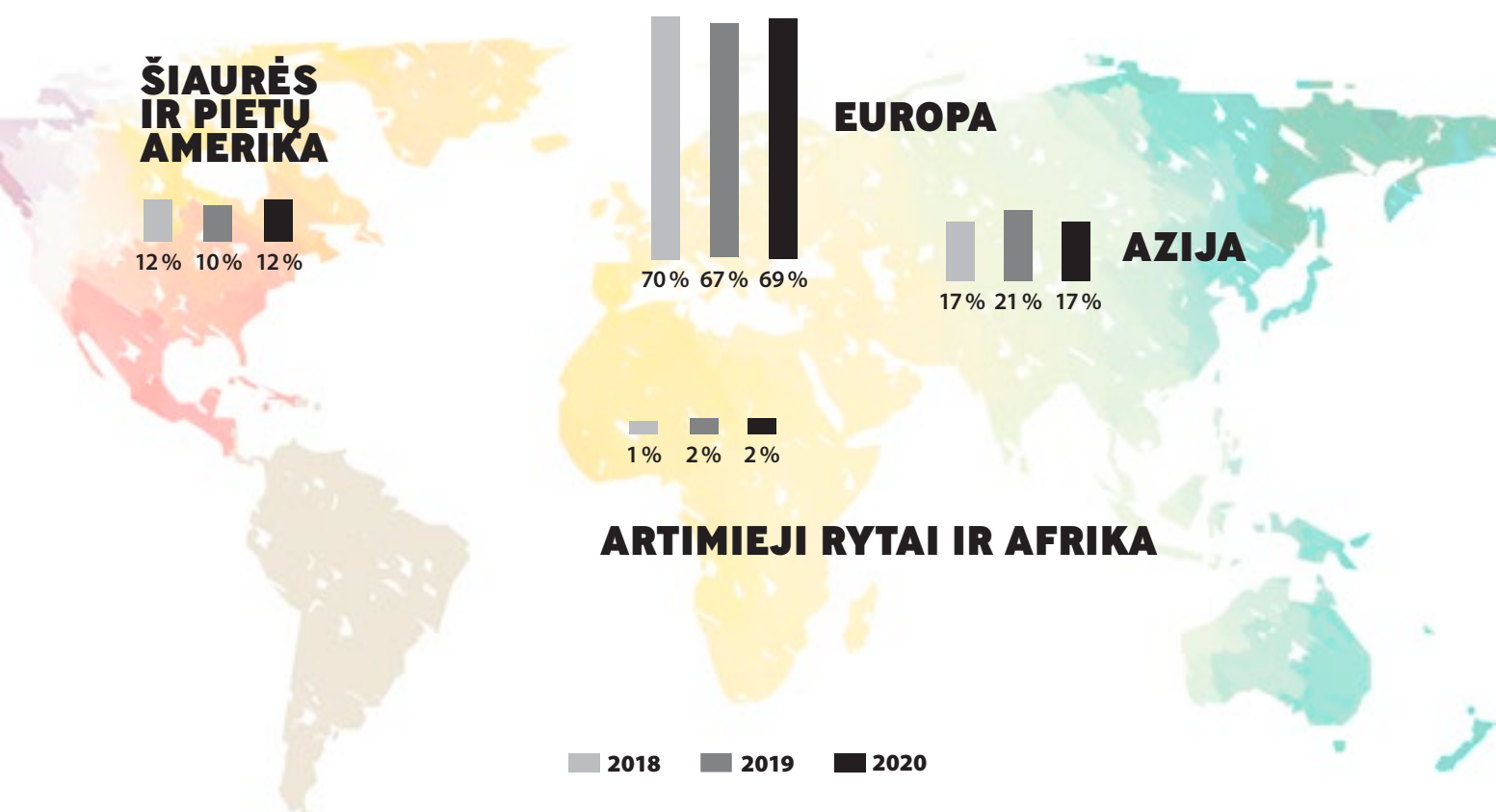
Daugiau nei pusę metų Banko darbuotojai rengė sandorius dirbdami iš namų. Bankas, pagrindiniai vadovai ir sandoriuose dalyvavę investuotojai atsidavė bendram nuotoliniam darbui neaiškiomis rinkos sąlygomis.

EIB finansavimo programos dydžio reagavimo į pandemiją paketai reikšmingai nepaveikė, nes dažniausiai Banko atsako priemonės buvo su garantijomis.

EMISIJOS PAGAL VALIUTĄ

EUR

47,14 %

Teigiamas šių metų aspektas – postūmis finansuoti dėl socialinių tikslų. Ypač išaugus socialinio poveikio obligacijų apimčiai, galime iš tikrųjų pasakyti, kad socialinio finansavimo požiūriu žengtas didžiulis žingsnis į priekį. Socialinio poveikio finansavimas jau nedaug atsilieka nuo žaliųjų finansų.

EIB taip pat atliko savo vaidmenį šioje srityje. Dar balandžio mėnesį Bankas išplėtė tvarumo obligacijų investavimo kryptis, atkreipdamas dėmesį į skubias savo priemones sveikatos priežiūros sektoriuje. Tvarumo obligacijų pirmą kartą išleista 2018 m., iš pradžių daugiausia dėmesio skiriant vandens projektams, o 2019 m. pabaigoje sistema buvo išplėsta įtraukiant sveikatos sektorių. Šios obligacijos pagrįstos patirtimi, įgyta leidžiant klimato apsaugos obligacijas, t. y. iš žaliųjų obligacijų sistemos, kurią 2007 m. inicijavo EIB. Tvarumo obligacijų investavimo kryptys taip pat buvo išplėtos, atspindint platų EIB finansavimo spektrą kovai su pandemija ir jos pasekmėmis, apimančią plataus masto nacionalines ir tarptautines reagavimo į ekstremalias situacijas sveikatos srityje ar ekonomines krizes priemones, taip pat pasirengimo galimoms ateities krizėms planus.

Integravome techninės patikros kriterijus, suderintus su ES tvarumo taksonomija. Iki šiol tai buvo ypač svarbu mūsų klimato apsaugos obligacijų tinkamumui, kuris, atsižvelgiant į ES taksonomiją, buvo išplėstas ne tik energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos, bet ir dviem papildomomis klimato kaitos švelninimo kryptimis: novatoriškų mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų moksliniai tyrimai, technologinė plėtra bei diegimas ir elektrinių geležinkelių infrastruktūra ir riedmenys, elektriniai autobusai.

USD

32,27 %

GBP

10,56 %

Kitos valiutos

10,03 %

GRUPĖS VEIKLOS PLANO AKCENTAI

Visootinę pandemiją supa didžiulis netikrumas. Krizė sukėlė ekonomikos sukrėtimą ir smarkiai pakeitė EIB grupės veiklą. Nepaisant to, Europos investicijų banko grupė yra įsipareigojusi didinti paramą ekonomikos atgaivinimui.

Padidinsime klimato ir aplinkos projektų finansavimą. Naujajame Klimato banko veiksmų plane nurodoma, kaip 2021–2025 m. sieksime savo tikslų. Kova su klimato kaita yra vienas svarbiausių mūsų laikų iššūkių.

Ir toliau skatinsime sanglaudą tarp Europos Sąjungos šalių. Tarp valstybių narių vis dar yra daug struktūrinių skirtumų ir tai tapo ypač akivaizdu per COVID-19 krizę, kai kuriems regionams smogusią labiau nei kitiems. Esame įsipareigoję dalyvauti Europos Komisijos teisingos pertvarkos mechanizme. Padėdami regionams, kurie labai priklauso nuo iškastinio kuro, užtikrinsime, kad pramonei keičiantis ir prarandant darbo vietas žmonės nebūtų palikti likimo valiai.

EIB grupė remia įmonių technologinę pertvarką, skatins inovacijas, didins įmonių veiklos efektyvumą ir gerins paslaugas. Padėsime įmonėms spartinti savo skaitmeninimą, kad padidėtų atsparumas ir produktyvumas. Europoje labai trūksta investicijų į inovacijas ir skaitmeninimą, tai kenkia ekonomikos augimui ir Europos Sąjungos konkurencingumui pasaulyje.

Daug dirbsime siekdami įgyvendinti ES įgaliojimus naujojoje daugiametėje finansinėje programoje ir bendradarbiausime su valstybėmis narėmis ir Europos Komisija, kad paremtume naujos kartos ES ekonomikos atgaivinimo planą. Tai padės atsigaivinti po krizės ir suteiks tvirtą pagrindą tvariam ilgalaikiam augimui, pagrįstam Europos Sąjungos kovos su klimato kaita, skaitmeninių technologijų ir sanglaudos prioritetais.

Finansavimo apimtis už Europos Sąjungos ribų išliks tokia pati kaip ir pastaraisiais metais. Daugiausia dėmesio skirsime COVID-19 krizei, smulkiajam verslui ir kitoms investicijoms, kurios skatina ekonomikos atsigavimą ir padeda kovoti su klimato kaita. Remsime daugiau projektų, kurie padės besivystančioms šalims tenkinti didėjančius sveikatos priežiūros poreikius ir stiprinti ekonomiką, kad ji atlaikytų naujas krizes.

Europos investicijų fondo veikla 2021 m. gerokai išsiplės, visų pirma dėl jo vaidmens Europos garantijų fonde ir kitų atsakomųjų veiksmų kovojant su COVID-19 krize. 2021 m. EIF prisiims atsakomybę už EIB klimato ir infrastruktūros fondus.

Naujojo Europos garantijų fondo veikla viršija mūsų veiklos plane numatytą finansavimą. Šis naujas fondas padės teikti papildomą pagalbą visų dydžių įmonėms, tenkinti sveikatos priežiūros poreikius ir remti medicinos mokslinius tyrimus.

Grupės valdymą sustiprins nauja rizikos ir atitikties programa, kurią prižiūrės Román Escolano, 2020 m. paskirtas grupės vyriausiuoju rizikos pareigūnu. Sustiprintas ir EIB grupės audito komitetas. Grupės valdymas apima taisykles ir procesus, naudojamus Bankui valdyti.

EIB grupė, pasinaudodama krizės metu įgyta patirtimi, nagrinės, kaip rasti naujų darbo ir užduočių vykdymo būdų. Pandemijos metu daug darbuotojų dirba nuotoliniu būdu.

**Visą 2021 m. veiklos planą rasite čia:
www.eib.org/en/publications**

VALDYMAS

EIB yra ES institucija, atskaitinga valstybėms narėms, kartu jis yra ir bankas, kuris laikosi taikytinos geriausios bankininkystės praktikos sprendimų priėmimo, vadybos ir kontrolės srityse.

2020 m. pradžioje **Valdytojų tarybą** sudarė vyriausybės ministrai, paprastai finansų ministrai, iš kiekvienos tuometinės 28 valstybių narių (Jungtinei Karalystei 2020 m. vasario 1 d. išstojus iš Europos Sąjungos, šis skaičius sumažėjo iki 27). Valdytojai nustato Banko kreditavimo politikos gaires ir kartą per metus tvirtina metines ataskaitas. Jie priima sprendimus dėl kapitalo didinimo ir dėl Banko dalyvavimo finansuojant operacijas ES nepriklausančiose valstybėse. Be to, Valdytojų taryba skiria Direktorių valdybos, Valdymo komiteto ir Audito komiteto narius. 2019 m. EIB valdytojai vieningai susitarė, kad Jungtinės Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos neturės poveikio stipriai EIB pasirašytojo kapitalo bazei. 2020 m. kovo 1 d. padidėjo Lenkijos ir Rumunijos pasirašytasis EIB kapitalas, suteikdamas EIB didesnę kapitalo bazę nei prieš „Brexit“.

Direktorių valdyba priima sprendimus dėl paskolų finansavimo, skolinimosi kapitalo rinkose programų ir kitų finansavimo reikalų. Ji renkasi į posėdžius dešimt kartų per metus ir užtikrina, kad Bankas būtų valdomas pagal ES sutartis, Banko statutą ir Valdytojų tarybos bendruosius nurodymus. Nuo 2020 m. vasario 1 d. Direktorių valdybą sudaro 28 direktoriai: po vieną pasiūlo kiekviena valstybė narė ir vieną – Europos Komisija. Taip pat yra 31 pakaitinis direktorius. Jei Direktorių valdybos nariams nepakanka profesinių kai kurių sričių žinių, į savo posėdžius jie gali pakviesti šešis balsavimo teisės neturinčius ekspertus. Išskyrus atvejus, kai Statute nustatyta kitaip, Direktorių valdyba sprendimus priima ne mažiau kaip vienu trečdaliu balsavimo teisę turinčių narių balsų, atstovaujančių ne mažiau kaip 50 proc. valstybių narių pasirašytojo kapitalo. Valdybos posėdžiams pirmininkauja Banko pirmininkas. Jis nebalsuoja.

Valdymo komitetas yra nuolatinis sprendimų priėmimo organas. Jis prižiūri Banko einamąją veiklą, rengia sprendimus Direktorių valdybai ir užtikrina jų įgyvendinimą. Komiteto posėdžiai vyksta kartą per savaitę. Valdymo komiteto nariai yra pavaldūs Banko pirmininkui ir prižiūrimi Direktorių valdybos. Kiti aštuoni nariai yra EIB pirmininko pavaduotojai. Komiteto nariai skiriami šešeriems metams su teise būti perrinktiems ir atsiskaito tik Bankui.

Be to, Banke yra nepriklausomas **Audito komitetas**, atsiskaitantis tiesiogiai Valdytojų tarybai. Jis atlieka Banko finansinių ataskaitų auditą ir tikrina, ar jo veikla atitinka geriausią bankininkystės praktiką. Audito komiteto ataskaita teikiama Valdytojų tarybai kartu su Direktorių valdybos metine ataskaita. Audito komitetą sudaro šeši nariai, skiriami vienai šešerių finansinių metų kadencijai.

KAS TOLIAU

KO EIB VADOVAI TIKISI SAVO SEKTORIUOSE AR RINKOSE 2021 M.

Tvarios investicijos yra vienintelė produktyvi investicija į mūsų ekonomiką. EIB reagavo į pandemiją ne tik finansiniais ištekliais, bet ir tvirtais įsipareigojimais tvariai juos naudoti. Atskaitomybė yra ramstis, todėl Bankas ketina stebėti savo žaliuosius finansus pagal ES taksonomijos reglamentą – 2020 m. Europos Sąjungos nustatytą sistemą tvarioms investicijoms skatinti. Šį tęstinį procesą kapitalo rinkose atspindime leisdami klimato apsaugos ir tvarumo obligacijas, kurių lėšos skiriamos išimtinai tik žaliosioms arba socialinėms investicijoms. 2020 m. šių obligacijų emisijos apimtis išaugo iki daugiau kaip 10 mlrd. EUR, t. y. 15 proc. visos Banko finansavimo programos, palyginti su 7 proc. 2019 m. 2021 m. reikėtų išplėsti investavimo kryptis, kad jos apimtų biologinę įvairovę, taip pat socialinį ir prieinamą būstą.

Aldo Romani, EIB Finansų direktorato Tvarumo finansavimo skyriaus vadovas

Sveikos visuomenės kertinis akmuo – vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugos – atlaikė pandemiją. Bankas sugebėjo padėti klientams, susidūrusiems su trumpalaikiais sunkumais dėl karantino ir prekybos sutrikimų, o veikla šiame sektoriuje 2020 m. net šiek tiek padidėjo. Šis atkaklumas išryškina sektoriaus perspektyvinį mąstymo pobūdį. Tikimės, kad ateinančiais metais ir toliau atliksime svarbaus šio sektoriaus partnerio vaidmenį.

Thomas van Gilst, EIB Projektų direktorato Aprūpinimo vandeniu saugumo ir atsparumo skyriaus vadovas

Pradėjome EIB aplinkos ir socialinių standartų peržiūrą, kuri turi būti baigta 2021 m. Pereiname nuo atitikties ir nekenkimo principų prie teigiamo indėlio į aplinkos tvarumą. Biologinės įvairovės srityje savo projektais siekiame grynojo teigiamo poveikio. Siekdami sustabdyti biologinės įvairovės mažėjimą Banko finansuojamuose projektuose, tikimės prisidėti prie ligų, tokių kaip COVID-19, sukėlėjų plitimo prevencijos ateityje. Siekdami užtikrinti savo atsakomybę už šį užmojų, sukūrėme sistemą, kuri atsektų visas investicijas į aplinkos apsaugą visoje Banko finansavimo veikloje, o 2021 m. pagal ES tvaraus finansavimo platformą padėtų informuoti ir vadovauti aplinkos finansavimo atsekimo sistemos kūrimui ir taip prisidėtų prie žaliųjų investicijų visoje Europos Sąjungoje nustatymo.

Adina Relicovschi, EIB Projektų direktorato Aplinkos politikos skyriaus vadovė

Už Europos ribų pereinant prie kitokio energijos vartojimo modelio matome impulsą naujoms derinimo operacijoms su svarbiais partneriais, pvz., Europos Komisija, vystomojo finansavimo bendruomene ir privačiomis finansų įstaigomis, kad žmonėms būtų teikiama švari energija ir šiluma. Kelias į poveikį bus sunkus, todėl reikės tvirto įsipareigojimo ir bendradarbiavimo visame Banke.

Dirk Roos, EIB Projektų direktorato Energetikos pertvarkos programų skyriaus vadovas

Matau, kad daug daugiau dėmesio skiriama skaitmeninėms technologijoms ir skaitmeninimui. Tai yra visa koncepcija, kuria siekiama suteikti mažosioms įmonėms techninę ir novatorišką pagalbą, kurios joms reikia, ypač pasitelkiant skaitmeninių inovacijų centrus. Turime padėti verslininkams ir mažosioms įmonėms plėtoti savo idėjas, plėstis ir teikti į rinką naujus produktus. Matau daug pokyčių pramonės šakose – tai biologinės pakuotės, biologiškai skaidūs produktai, perdirbta apranga, žiedinė ekonomika. Daugelis šių pokyčių bus susiję su vartotojais, dėl to produktai taps tvaresni, susidarys mažiau atliekų. Taip pat matau, kad daugiau dėmesio skiriama vandeniliui, kuris yra svarbi mūsų naujos energetikos sistemos dalis ir padeda mažinti sunkiosios pramonės šakų priklausomumą nuo iškastinio kuro. Pandemija padėjo mums suprasti, kad kovojant su sveikatos ir klimato krizėmis verslui ir visai visuomenei bus labai svarbios inovacijos ir skaitmeniniai sprendimai, pavyzdžiui, blokų grandinės, didieji duomenys, kosmoso ir net kvantinės technologijos. Tai suteikia EIB istorinę galimybę padėti telkti investicijas į šias svarbias sritis.

Shiva Dustdar, EIB Operacijų direktorato Konsultacijų dėl inovacijų finansavimo skyriaus vadovė

Ištikus COVID-19 krizei, EIB konsultavimo tarnybos greitai sutelkė paramą, kad padėtų klientams ieškoti informacijos ir prisitaikyti prie išskirtinių aplinkybių. Ši parama buvo įvairi: nuo patarimų, kaip kuo geriau panaudoti ir sujungti turimus ES išteklius, kad būtų galima kovoti su krizės poveikiu, iki pagalbos valdant naujų prioritetų nustatymą investuojant ar netgi parama galimų vakcinų kūrimui. Žvelgiant į ateitį galima manyti, kad konsultacinė parama padės paspartinti į ateitį orientuotas investicijas, skirtas perėjimui prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų. Nors labai svarbu užtikrinti investicinių projektų kokybę, taip pat matome, kad vis svarbesnis tampa EIB konsultavimo vaidmuo siekiant suprasti strategines tendencijas ir jų tarpusavio sąsajas, nustatyti atsirandančias spragas bei galimybes ir ieškoti konkrečių sprendimų būsimiems iššūkiams.

Simon Barnes, EIB Operacijų direktorato Konsultavimo paslaugų departamento direktorius

EIB suteikė skubią pagalbą savo klientams Vidurio ir Pietryčių Europoje, paspartindamas išmokas ir 1 mlrd. EUR COVID-19 priemonės paskirstymą visame regione. Pirmąją COVID-19 bangą regionas suvaldė palyginti gerai, bet 2020 m. rudenį buvo smarkiai nusiaubtas antrosios bangos. Manome, kad su tuo susijusi mūsų skolinimo veikla tęsis ir 2021 metais.

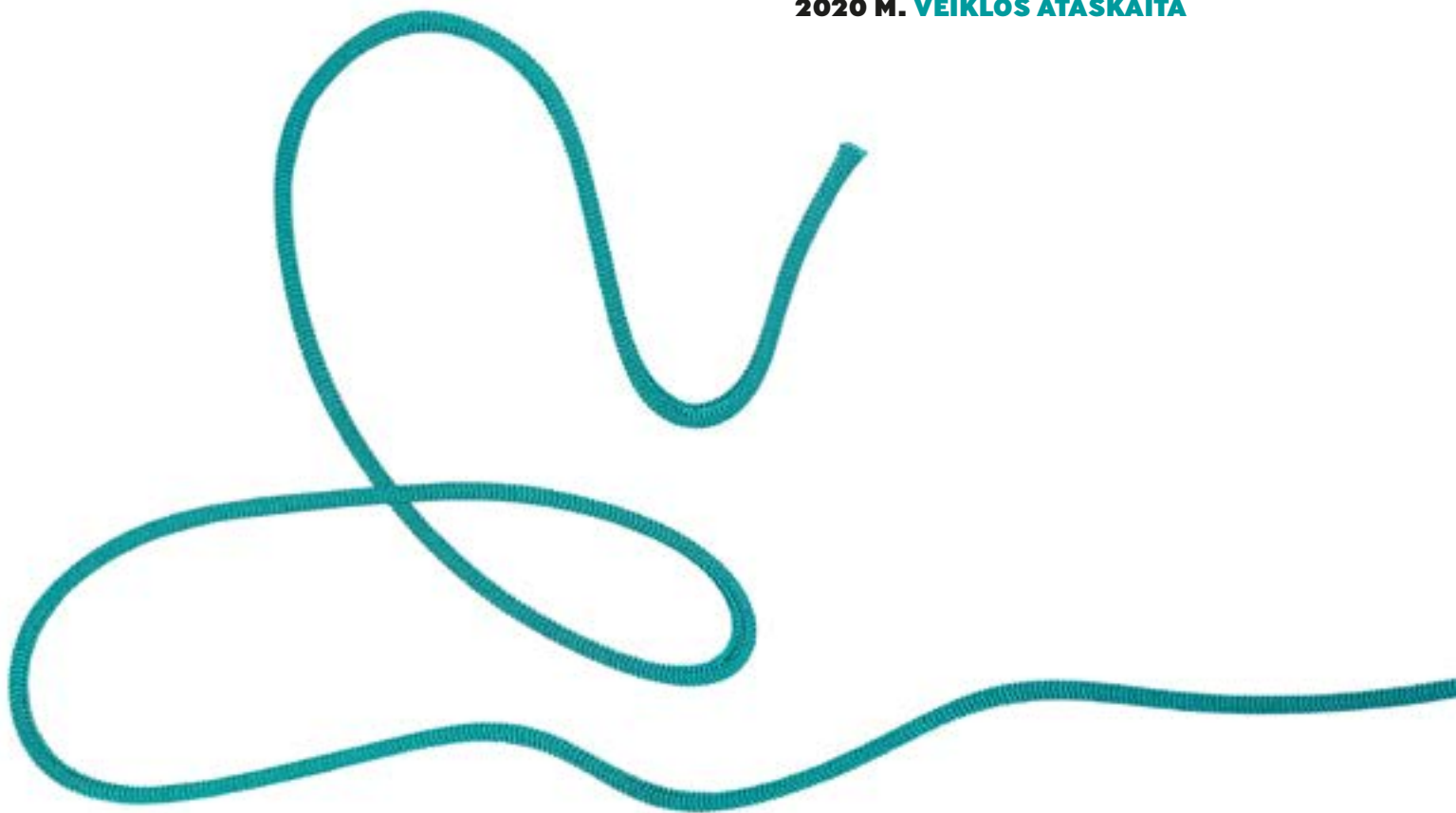
Anita Fuerstenberg, EIB Operacijų direktorato direktorė Vidurio ir Pietryčių Europai

**DAUGIAU APIE EIB GRUPĖS FINANSAVIMĄ
REAGUOJANT Į COVID-19 KRIZĘ:**

www.eib.org/covid-19

KRIZĖS SPRENDIMAI

2020 M. VEIKLOS ATASKAITA

**Europos
investicijų
banko grupė**

EIB grupę sudaro
Europos investicijų bankas ir
Europos investicijų fondas.

print: ISBN 978-92-861-4906-1
pdf: ISBN 978-92-861-4872-9

LT 03/2021